

بنیاد شیرین عبادی
SHIRIN EBADI
FOUNDATION

ارزانتین زبانا، هکوک

کاریئے هکّ و اوّبال

نیشته کار:
موسا برزین

رجانکار:
علی میرکازھی

www.ShirinEbadiFoundation.org

<https://T.me/ShirinEbadiOfficial>

info@ShirinEbadiFoundation.org

Scan Me

ارزائین زبانا، هكوك

شيرين عباديۀ بنياد
SHIRIN EBADI
FOUNDATION

كاربيۀ هك و اوڊبال

اسلامى راجمستريۀ كانون
و رهبنان كار و كاريۀ هكوكي رهشون

نشته كار:
موسا برزين

بلوچي رجانك:
علي ميركازهي

۱ ۴ ۰ ۳
2 0 2 4

بنیاد شیرین عبادی

Shirin Ebadi Foundation

کاریئے ھک و اوڤال

The Labor's Rights

کتابئے نام: کاریئے ھک و اوڤال

نیشته کار: موسا برزین

بلوچی رجانک: علی میرکازھی

نیشتانک و پوشتئے گراپیکئی نکش: بیدار

سنگکار: شیرین عبادیئے بنیادئے الکترونیکئی سنگکار

www.shirinebadifoundation.org

[سنگ کنگئے باریگ: اولی | الکترونیک | ۱۴۰۳]

© سرجمین ھک سنگکارئیگ أنت.

© Shirin Ebadi Foundation 2024

۱۷ کتابا وانثیت

کارے مَز و نَب ۳۳

کَمَاکَمین مَز چِے؟ ۳۷

کاری ساهت ۳۷

کاریانی چِتی ۲۰

مَوکَل ۲۱

جَنینانی کارے شِرائت ۳۳

نَوک ورنایانی کار کنگے شِرائت ۳۲

درملکی مردمانی کار کنگے شِرائت ۲۵

گِرائین و تاوان دَبوئِکین کار ۲۴

کارے ماٹو کنگ ۵۳

کارے آسر ۵۲

اسپیتین دننام جتگین کاگد یا سبتهے گرگ چه کاریا ۵۸

کارے سٹوبا پَنشامد ۶۰

کارچاهے اِمنی و کاردارے زَمهواوی ۶۱

کارے پَنشامد و آدگه جرمانی سرا شکایت ۶۲

کارزندانی تَبکبندیے پلان ۶۵

کاریانی زهرشانی و کارمہتلی ۶۶

کاری و کاردارے نیاما جِیزه سندی ۶۱

کارے ادارها شکایتے کاروژ ۷۱

اداری اداالتے دیوانا کارے ادارھے شُورے سرا ایرازگیری ۷۷

جِیزه سندی سرشونانی پئیسلهانی کاربُری و اجرائے وژ و پئیم ۷۹

پَنشگال ۶

سردانک ۷

کارامدین کانون ۸

کاری کِے اِنت؟ ۹

کارچاها کارے دِنھے مردم کِے اِنت؟ ۱۰

کاردارے بارژوا کاریا کجام ڈبہ سرا اِنت؟ ۱۲

کارے بارژوا کاردارا کجام ڈبہ سرا اِنت؟ ۱۳

کاری کجا باید اِنت کار بکنت؟ کارچاهه کجا اِنت؟ ۱۵

کھولی کارچاهه و کسانین کارچاهه ۱۷

کارے منشت ۱۸

بیمه و راجمانی مانژمانی ۲۱

بیمه زانی پُر نکنگ ۲۳

بیرؤژگاری بیمه ۲۵

کارکتی بیمه ۲۷

پشت کبتهگین مردمانی ماچب ۲۹

کارنشتی و اشیعے ماچب ۳۱

CLICK ME

هما بَنگِپ که ترا گرز اِنت
هماییا کلیک کن

رم و سنتان واہند بئیگئے ہگا بہر مند نبوتگ آنت تانکہ گون کاردارا - سرکاری بیت یا ہسوسی - اسرارین دئیگرے کرت بکننت و چہ اے راہا وتی ہگانی دیمپانیا بکننت .

نامگپتگین لوث و واہگانی نیمگا دلگوش کنگ اے کتابے نبیسگئے مکسد بوتگ کہ واجہ «موسا برزین» نامیین ایرانی وکیل و کانوزانتا نبشتگ . اے کتابا ارزانین و گئیر سؤھوئوین زبانتیا گون ہما کانون و رھبندان آژانگ بیت کہ ایرانا کارے بارثوا آنت . بل ترے ایرانا کانون گیشتر کاردارانی نپ و پاندا آنت و کاریانی نپ و زلورتانی پلئوداریا نکننت بلہ انگت گون ہم رھبندان آژانگ بئیگ اسردار و آلمی انت . چو کہ کاریانی ڈاہ دئیگ و ہزار کنگ کہ متگ نامہئے دزنام جنگئے و ہدا اشیئے تھا آتکگین چیژانی سرا گیشتر گنور بکننت و ہما ہک و اوبالانی پد جنگئے زندا بننت کہ کانونا پہ آیان متتگ . اے کتاب «شیرین عبادیئے بنیادئے» آدگہ چاپ و شنگ بوتگین کتابانی پئیمسا سچھین ایرانیانی زبان و دؤد و ربیدگئے آرت کنگئے ہاترا پنج زبانا (پارسی، کردی، ترکی، بلوچی و اریبا) شنگ بوتگ و ہمیشکا کہ دؤستداروک چہ اشیا گیشتر بہر مند بننت تئوار بندئے دروشما ہم لس مہلوکئے کزا سر کنگ بیت .

﴿﴾ مئوجودین آد و شمارانی ردا، اے و ہدی کم و گیش ۱۵ ملیون کاری ایرانا ہست کہ جتا جتاین سئیکتران بز ان ہزمتی، سنتی و اد و اؤدان کارا آنت . بل ترے اسلامی راجمستری کاریان «گزارانکئے پڑے جہاد کنوک» گوشیت بلہ انچین پتایے سئوب نبوتگ کہ آبیانی لوث و واہگانی نیمگا دلگوش گور کنگ بیت . اے ڈالچار کنگ جتا جتاین جاوران کاریان ہج کنت کہ کارا بدارنت و دگانی سرا مچ ببنت و وتی کانونی و رثواین لوث و واہگان کوگار بکننت .

کاریانی آڑ و جنجال سئے بہرا گیشٹینگ بوت کنت:
اٹولی (روزیگئے آڑ و جنجال کہ اشانی سئوب ے ارزشین مز، لوگئے گرانی و چہ گر و دارا ڈتین زریچ انت .

دومی (روزگارے مانزمانی نبئیگ کہ ہدارکی منشت، بیروزگاری بیمہا بہر مند نبئیگ، کارجاہ و میلانی بند بئیگ و مالی شکستئے کارپد انت .

سئیمی (کارے جاگہا ایمنی کہ آلمین ایمنیئے کمی یا نبئیگئے سئوبا ہمک سالا لہتین کاری گشگ یا ٹپیک بنت و اشانی جند و اشانی کھولانی بابتا دردوارین ہمایت و پلہ مرزے نبیت .

اے آڑ و جنجالان ابید اش کہ ایرانا کاری ہچہر کانونئے ہسابا چہ کارمہتلیئے ہگا و کاریانی آراتین

سردانک

«♦♦ کانون و رھبندانی بارٹوا سریدی دیم پہ اشیا کہ ہر جھمنندے وت بتوانت وتی وکیل ببیت مسبتین گے بوت کنت. بزان اگن آگون ہکوکی اڑ و جنجالیا دیم کپت و وکیلے دارگے امکانی نہ آت گون ہما سریدیان کہ آیا ہست آنت پہ وتی ہکے پد جنگا گامگیجان زرت بکنت. انچش ہم کانونانی بارٹوا سریدی سٹوب بیت کہ جھمنند تان ہد و کساسیا سرکار یا مردمانی دیمہ چہ اشیا کہ آییے ہک و او بالان پادمال بکننت، داشت بکنت. «کاری» چہ راجمانے اہم ترین نزورین ٹولیان یک و مدام اشانی ہک کارے جاگھا چہ کاردارے نیمگا پادمال کنگ بنت. دومی نیمگا چش انت کہ لس وھدان کاریان پہ وکیلے دارگا مالی جتوازہ نیست؛ پمیشکا اشیے سرا سریدی سک باز اہم انت کہ اشان کجام ہک و او بال ہست و اگن اشانی ہک پادمال بوت چونکا شکایت کرت کنت. تہ گڑا اے کتابکا کوشست ہم بوتگ کہ ارزانین و کارامدین زبانیا ہما رھبندان تلچ بکنین کہ یک کاریا اشانی بابتا زانگے زلورت ہست.

کارآمدین کانون

ائولی گاما کاری باید انت بزانت کہ کجام کانون آبیئے کارا کاینت. بل ترے سجھین کانوانی بارئوا سرپدی کمے گران انت بلہ انگت اشانی وانگ توانت کارئیے بارئوا کانونی بنگپانی کلیاتان پہ وانوکا پکاتر بکنت. اشیا ہم بگوشین کہ سجھین کانون ورهبندانی وانگ المی نہ انت. هر مؤوردیئے سرا اگن گون اڑ و جنجالیا دیم کیتیت بندوکین کانونا وانت کنیت. پہ درور گیشکاریئے مزی یا اش کہ «سالیئے تھا کاری چنت روچ چٹی زرت کنت؟» کارئے کانونا آتنگ بلہ مسال ھبرا «بیروزرگاری بیمهئے شرائت» اے کانونا نیاتنگ و باید انت بیروزرگاری بیمهئے کانون و اشئیے آیین نامہا بوانیت. سجھین ھما بنگپ کہ شما آیانی بارئوا پٹو پؤل کنیت کارئے کانون و راجمانی مانز مانیئے کانونا آتنگ انت.

کاری باید انت

بزانت کہ کجام

کانون آبیئے کارا

کاینت. بل ترے

سجھین کانوانی

بارئوا سرپدی

کمے گران انت بلہ

انگت اشانی وانگ

توانت کارئیے بارئوا

کانونی بنگپانی

کلیاتان پہ وانوکا

پکاتر بکنت

یک نگدے: «کارئے کانون» کہ کاریانی ھک و اوبالئے بابتا اھم ترین کانون انت، سرجم و بیچھین کانونہ انت. اے کانون گون روچئے لوٹ و زلورتان ھمدپ نہ انت، انچش ھم بازیں جاگھان مبھم انت یا کہ لھتین اھمین مسلھانی بارئوا المین راه ورهبندی نگیشینتگ انت. مسال ھبرا «چہ کارا کسگئے شرائت» شریئے سرا گیشینگ نبوتگ انت. کارئے ادارہ و اداری ادالنتے دیوانا کوؤسست کرتگ گون وتی ھکم و پرمانان اے اڑ و جنجالان بگیشینت بلہ انگت کارئے کانون لھتین وھدا کاریانی ھک و اوبالئے پادمالیئے سئوسساز بیت.

دیمترا کلی مانایانی سرا ھبر کنین و رندا گون کار و کاریانی ھک و اوبالان ھمگرنجین کانوان تلپچ کنین.

کاری کئے انت؟

«کاری» ہما مردم انت کہ مُزّے بدلا پہ «کاردارا» کار کنت. بزان کاری وتی کارا کاردارے کڑا بھا کنت و اشیئے بدلا زرے رُوچ، ہپتگ یا ماہئے حسابا گپیت. گڑا اے ہبرے نیمگا دلگوش گور بکنیت کہ پہ یک کاری رابتهیا منگناہیئے بئیگ الّمی نہ انت کہ گوشت بکنین انچین رابتهے ہست. وھدے مَزّے بدلا کارے کنگ بیت ہما دمانا کاری رابته جوڑ بیت. اگن کسے کاری زانگ بوت آکارے کانونے تابداز بیت و چہ اشیئے نپ و پاندگان بھر مند بیت. «مشتے» بارثوا دیمّا گیشتر ہبر کنین بلہ لسّ حسابا «منگناہیئے» بئیگ کاریئے نپا انت؛ چیا کہ اگن باندانا آپیا گون کاردارا جیڑھ کپت آوتی ہگا آسانتر گپت کنت. بلہ اے کہ گوشت «اگن مشتے» کتی دروشما نہ ات و کاریا گون کاردارا جیڑھ کپت، آپیئے کارا آسرے نپیت» راستین گپے نہ انت.

اے نیاما لہتین استسنا ہست. بزان بلکنین یک کسے کارے بدلا چہ کاردارا مَزّے بگپیت بلہ کارے کانونا لہتین رھبند آپیئے بارثوا ائمال مبنت. اے استسنا پمیشکا گیشینگ بوتگ انت کہ پیداوارا گیشتر بکننت یا کہ لہتین وھدا چہ مردمان ناجاہین پاندگیئے جست کنگ دارگ ببیت.

اش کہ اے سیاست سوین بوتگ یا نبوتگ دگہ ہبرے. بلہ وھدے گوشین کہ لہتین وھدا کاری کارے لہتین کانونانی تابداز نبت اشیئے مانا اے نہ انت کہ اگن کاردارا اشانی ہک پادمال کرت اے دگہ ہچ کرت نکنت. استسنا اش انت:

1 ہما کہ کھولی کارجاہان کار کنت، کاری زانگ نبت. اشیئے مانا اے نہ انت کہ کھولی کاریان ہچ ہک و اوپالے نیست؛ بلہ اے کاری کارے کانونے لہتین رھبندانی تابداز نبت. کھولی کارجاہانی بارثوا دیمی بھرائی تھا گیشتر ہبر کنین بلہ لسّ حسابا «کھولی کارجاہ» ہما کارجاہان گوشت کہ ایوکا کارواھند، آپیئے جن و ائولی تبکا ائولی درجھے سیاد و وارس اشان ادارے کنت. ائولی تبکا ائولی درجھے سیاد و وارس اش انت: پت، مات و چک.

۲ هما ڪاري ڪه انچين ڪارجاهان ڪارا آنت ڪه چه ۱۰ آڪمتر ڪاري ايش هست، برے برے آ، ڪارءُ ڪانونءُ لهتين رهنبداني تاپدار نبت. انچين ڪارجاهان «هُردين ڪارجاه» گوشنت. اے ڪارجاهاني بارثوا ديمي بهران گيشتر هبر ڪنين.

۳ چه ۱۵ سالا ڪسترين مردم بيها ڪاري حساب آرگ نبت و هما ڪه ۱۵ و ۱۸ ءُ نيامءُ امرا آنت اگن آيان ڪارءُ مؤڪل مبيت ڪاري زانگ نبت. اے بارثوا ديمي بهران گيشتر هبر ڪنين.

۴ درملڪي مردم ڪه اشان ڪارءُ مؤڪل مبيت.

۵ هما ڪاري ڪه گزرانڪي آراتين دمگان ڪارا آنت، آسرڪارءُ ڪي مستوبهينءُ سرا تواننت چه ڪارءُ ڪانونءُ تاپداريا در ببت. بزان ادا مئيار ڪردار و ڪاريءُ نيامءُ مئشت انت، ڪارءُ ڪانون مئيار نه انت. بله اے مستوبه ڪه انون هم اجرا بئيجا انت ڪانونءُ هلاپا انت و اداري ادالتءُ ديوانا اشيءُ ڪوتاه بئياگ بوت ڪنت.

؟ ڪارجاها ڪاريءَ ديمءَ مردم ڪيءَ انت؟

هما ڪس ڪه ڪاريءَ بابتا آيا لهتين زقه و دُبه هست، آ «ڪردار» زانگ بيت. ڪردار هما مردما گوشنت ڪه ڪارءُ بدلا ڪاريا مُر دنت. بازين ڪارجاهان ڪردار وتي جهگيريا وتي جاها پيش ڪنت، په درور ڪارياني سرمستر يا ڪارجاهءُ سرپرست. اے ڪار هاس مزين ڪارجاهان رثواج گيتگ و ڪردارا په اشيا ڪه ڪارجاهءُ اموراتان وتي جهگيرا سپرده بڪنت هڪ هست. بايد انت اے هبرءُ نيمگا دلگوش بڪنين ڪه ڪاريءَ ديمءَ مردم ڪردار انت، آبيءُ جهگير نه انت.

په درور

اگن ڪردارءُ جهگيرا (نمائنده) ڪي ڪاريءَ بارثوا گشير ڪانوني پئيسلهه دات، ڪردار گوشنت نڪنت ڪه مناگون اے ڪارا ڪار نيست. پز ڪنيت ڪي ڪالب ساچي هست و ڪاريءَ اودا پريسءُ مشينءُ سرا ڪارا انت و آبيءُ دُبه ايش انت ڪه همدا ڪار بڪنت بله ڪردارءُ جهگير آيا په رويگ و سپا ڪنگا هچ ڪنت. پميشڪا ڪه «ڪاريءَ ڪارءُ بدل ڪنگ مڪن انت» و اگن ڪاري

اثر تراز بکنت کاردار گوشت نکنت: «اے پیسلہ من ندادتگ، منا کار نیست!» یا کہ اگن کار جہ ایمن مبیٹ و کاریا تاوانے بلگیت کاردار گوشت نکنت: «من تاوانا پڑ نکنان برو چہ کار جہئے کار مسترا بگر پرچا کہ آیا باید انت کار جہ ایمن بکرتین.»

انچش ہم اگن کار جہیہا کار پینے ہک پادمال بوت و آیا گون وت شئور کرت کہ شکایت بکنت، ادا باید انت کاردارے شکایت کنگ ببیت نہ آییے جھگیرے، بلہ اشیے مانا ایش نہ انت کہ کاری کاردارے جھگیرے پرمان و پیسلہان مان مٹیاریت، اشیے مانا ایش انت کہ جھگیر ہرچے کنت کاردار پہ آیا زمہوار انت. لس ہسابا بچارینے کار پینے دیمے زمہوارین مردم کاردار انت و کاردار یک شکسے یا کمپنے بوت کنت.

دانک: برے برے بلکین کاردار کارنے اجرایا چہ دگہ کسینا بلوئیت. شہرداری و وزارتہانہ گیشتر اے کارا کنت و پہ وتی گئیر اداری کارانی دیمہ برگا ہسوسی کمپنیاں یا انچین مردمان دارنت کہ آسانی جندے کار کنوک نہ انت. پہ درور شہرداری سبگ و پارکان وت آپ ندئینت و پہ اے کارا ہسوسی کمپنیاں دارنت یا کہ مسال ہبرا وزارتہانہ پہ وتی بلڈینگانی سراجگ و اد کنگا ہسوسی کمپنی دارنت. اے کارا «گنندہ کاری» گوشنت.

انچین جاوران ہم ہما مردم کہ پہ ہسوسی کمپنے کار کنت کارے کانونے تاپداز بیت بلہ آوزارتہانہ یا شہرداریے کار کنوک ہساب آرگ نبیت. و ہدے کارے اسلی واہند کاردار نہ انت و دگہ مردم، اے امکان ہست کہ کارے سئوبا زمہوارینے بابتا لہتین اڑ و جنجال پتدا ببیت و اے ہبر پگا مبیٹ کہ کار پینے لوٹ و واہگانی سرا زمہوار گنندہ کار انت یا اسلی کاردار. اے بارثوا کانونا تچکا گوشتگ کہ اگن ہما مردم کہ کار پنا پہ گنندہ کاری دنت (بزان اسلی کاردار)، آباد انت گون گنندہ کارا وتی منگنامہا انچین ورتا بٹھینیت کہ کارے کانونے سچھین رہبند کاریانی بارثوا ائمال کنگ ببنت. بزان اگن اسلی کاردار پہ اشیا کہ کنندہ کار کاریانی ہک و او بالانی اڑتا بکنت، آلمین گامگتجان مزوریت گڑا آییے جند ہم اے بارثوا زمہوار انت.

پہ درور

پمیشکا کہ اسلی کاردار چہ اشیا دلجم ببیت کہ کاریانی مَز دئیگ بیت، آچہ کُندہ کارا لوٹ کنت کہ اشئیے مانزمانیا بکنت. یا اش کہ پیسر چہ اشیا کہ گُون کُندہ کارا ہسابان برابر بکنت باید انت دلجم ببیت کہ کاریانی مَز و مُتالبہ دئیگ بوتگ انت. اگن کاردار اے گامگیجان مزوریت آبیئے جند ہم زمہوار انت و کُندہ کارئے کاری یہ وتی هکئے گرگا آبیئے کزا ہم شت کنت. اگن بلوئین ہبرا گونڈ بگرین چو گوشت کنین کہ ہما و ہدا کہ کاری پہ کُندہ کارا کار کنت آبیئے دیمنے زمہوار کُندہ کار انت؛ مگن اش کہ اسلی کاردار لہتین چیزانی زندگی ریا مکنت کہ پیسرا آیانی ہبر بوتگ. اگن چو ببیت کزا کاریئے هکئے دئیگا ہم کُندہ کار و ہم اسلی کاردار زمہوار انت.

کاردارئے بارئوا کاریا کجام ڈبہ سرا انت؟

کاری کہ یک کاراھتیا کارا دارگ بیت آبیئے سرا انت کہ کاردارئے بارئوا لہتین کار بکنت. بوت کنت کہ کاری و کاردار کتبی یا زبانی ہسابا کاریئے زمہ و ڈبہانی بارئوا بمنت و اگن چو ببیت کزا کاریئے سرا انت کہ مَشْتئے ردا کار بکنت. لہتین زمہ و ڈبہ هست انت کہ بل ترے پیسرا اشانی بارئوا مینگ بوتگ یا کہ نبوتگ، کاری باید انت اشان پورہ و سرجم بکنت. زمہ و ڈبہ اش انت:

۱ **کارا وتی سرجم بکنت:** کاری باید انت وت کارا بکنت. بزآن آپہ کار کنگا دگہ کسینا وتی جاھا راہ دانت نکنت.

۲ **کارئے سرجم کنگئے سرا هورتچاری:** کارئے سرجم کنگئے و ہدا کاری باید انت شریئے سرا دلگوش گور بکنت و هورتچاریا کارا دیما ببارت. هر کارتا دود و دابہ هست و باید انت اشئیے ردا سرجم کنگ ببیت. کاری باید انت کارئے دود و دابہ ردا گون هورتچاری و دلگوش وتی زمہا پورہ و سرجم بکنت. مسال ہبرا یک مردم گد دوچی کاراھتیا کار کنت. آاے ہبرا گوشت نکنت کہ «من نزانکار مے آن پمیشکا من شریئے سرا گدارا نچتگ!» آکاردارئے دیما زمہوار انت. اگن کاری کارئے سرجم کنگئے سرا دلگوشداری مکنت و کارا الکاپیا مکنت و تاوان بدنوت و دگہ انچین کار بکنت، آ کسوروار زانگ بیت و کاردارئے دیما زمہوار و مانزمان. کارئے کانونا گوشگ بوتگ

کہ داتگین زمہ و دُتھانی سرا کارپے کسور چہ ہما چیران بیکے کہ کاردارا پہ اشیا کہ کارپا چہ کارا بکشیت ہکدار کنت.

۳ امانتداری: کاری باید انت ہما سامان و چیزانی بارثوا کہ پہ کارے سرجم کنگا آبی دئینتس، امانتدار ببیت. پہ درور اگن ہما ڈلیور کہ آبیے کار سامان و چیزانی بہا گرگ انت و آرگ انت و کاردارا آبیارا گاڑے داتگ، گڑا آپہ وتی زاتی کاران گاڑیا کارمرز کرت نکنت.

۴ کاردارے حکم و پرمانانی سرجم کنگ: کاری باید انت کاردارے حکم و پرمانانی سرا یا کارجاہا آبیے جھگیرانی (چو کہ کارجاہے سرپرست) حکم و پرمانانی سرا کار بکنت؛ البت ایوکا کانونی حکم و پرمانانی سرا کار بکنت. پہ درور اگن کاردار یا آبیے جھگیر گون کارپا بگوشیت کہ «سالے ۳۰ روچ چُتئیے بدلا ۱۵ روچ چُتی بکن!»، گڑا کارپے سرا نبیت کہ چہ آبیہا پرمانبرداری بکنت. یا مسالی ہبرا کاردار گون کارپا بگوشیت: «برئو پہ منی لوگا چیز بہا بگر یا کہ پہ درور بگوشیت منی گاڑیا بشود!» کارپا پہ اے کارانی کنگا زمہ و دُتھے نیست. اہمین دگہ یک ہبرے اش انت کہ بلکین کاردار چہ کارپا انچین کارانی کنگا بلوئیت کہ کانونے حسابا جرم انت.

پہ درور کارجاہا پیشامدے ببیت، چہ ہماکاران یکے ٹپیگ ببیت و کاردار چہ وتی کارپا بلوئیت کہ دادگاہا یا کارے ادارہا دروگین گواہی بدن و بگوشیت کہ تاوان دیستگین کاری و ابگینگ بوتگ و ہمے سٹوبا آبیے سرا اے پیشامد آتگ. کاری ہج حسابا نباید انت کاردارے اے ہبرا بگیپت. اگن آبیہا اے کار کرت اشیے زمہ آبیے جندے چکا کپیٹ و رندا گوشت نکنت کہ کاردارا چہ من لوئت کہ دروگین گواہی بدئیان.

۵ کارجاہے انزباتی رھبندانی رندگیری: «انزباتی آیین نامہ» رھبندانی جمانکے کہ کارے کانون و کارجاہانی رھبندانی ہد و ابتلا، کارجاہے وزیت و جاورھالے حسابا چہ کاردارے نیمگا منگ بوتگ و چہ دمگے کارے ادارہے منگا رند چہ «کاری انزباتے کمیتیے» نیمگا اجرا ببیت. کاری باید انت اے آیین نامہے مٹوادانی رندگیری بکنت. اگن آبیہا اشانی رندگیری نکرت، آبیے بارثوا اے کارا آسرے بیت و تنتنا لھتین و ہدان بوت کنت کہ اشیے سٹوبا کاری چہ کارا کشگ ببیت.

؟ کاریئے بارئو اکاردار اکجام ڈبہ سرا أنت؟

۱. **کاریئے شرائتانی زندگی:** کردار باید انت کارئے شرائتانی زندگیہا کہ منگنماہا یا زبانی منشتا پیش کنگ بوتگ أنت بکنت انچس ہم کار و کارجاء دود و رسمانی زندگیہا۔ پہ درور اگن چو منگ بوتگ کہ کاری ہاسین اگدھیا کار بکنت، آہیا جھلترین بستارئے اگدھیا مداریت یا کہ مسال ہبرا کاریا پہ انچین گیشکاریا کہ آرزو نہ انت ہج مکنٹ۔

۲. **مُزئے دئیگ:** کردارئے اہمترین زمہ ایش انت کہ کاریئے مُزاً ہما منشتئے ردا بدنت کہ کاری و کردارئے نیاما بوتگ۔ اشیئے کساس باید انت چہ گیشینتگین کماکئی مُزاً کمتر مہیت و وھدئے سرا دئیگ ببیت۔

۳. **کاری سالانی ہکدارئیئے دئیگ:** اگن کاری رابته وڑے نہ وڑے ہلاس ببیت، کردار باید انت کارئے ہلاسیئے نپ و پانڈگان بزان « کاری سالانی ہکدارئیئے » ہسابا کاریا زرے بدنت۔ کاری سالانی ہکدارئیئے بارئو دئیی بھرائی تھا گیشتر ہبر کنین۔

۴. **کاریئے ہلاسیئے وھدا کاریانی مہتل بوتگین متالباتانی دئیگ:** اگن کارئے دئورانا کاریئے لھتین ہک و ہکوک دئیگ نبوتگ، کارئے ہلاسیا رند کردار باید انت کاریا اے ہک و ہکوکا بدنت۔ پہ درور بلکین کاریا شپئے وھدا ہم کار کرتگ بلہ کردارا آہیئے شپ کاریئے ہک و ہکوک ناداتگ۔ اے ہک و ہکوک باید انت کارئے ہلاس بئیگئے وھدا حساب جنگ ببنت و کاری دئیگ ببنت۔

دانک ۱: اگن کاریئے بیزان ببیت آہیئے متالبات و مہتل بوتگین ہک و ہکوک باید انت آہیئے کانونی وارسان دئیگ ببنت۔ بزان کردار گوشت نکنت کہ ہمیشکا کہ کاری بیزان بوتگ پہ آہیئے مہتل بوتگین ہک و ہکوکا نی دئیگا چہ اد و رند منی سرا زمھے نبیت۔

دانک ۲: کاریئے متالبات چہ آدگہ متالباتان کہ کردارئے سرا أنت اہمتر أنت و چہ آیان دئیما تر أنت۔ بزان اگن کردارا چہ مردمیا چیرے بھا زرتگ و اشیئے بدلا چکی داتگ بلہ اگن آچکئے ززان پُر مکنٹ و وامدار ببیت و چہ

دگہ نیمگے چو ببیت کہ آیا وتی کارپے مڑ نداشتگ و دوین دادگاھا برنوت
گڑا کارپے متالبات دیماتر انت. پرز کنیت یک کاردارے هست و آیا سر و جم
یک ملیارد تومن نگدی و گئیر نگدی بُنمال هست. یگیا رازا چکے داتگی و
آییے ۸۰۰ ملیون تومن وام پر انتی و وتی کارپانی ۵۰۰ ملیون تومن وامی پر
انت. پمیشکا کہ یک ملیارد تومن پہ دوین وامانی دئیگا بس نہ انت، دادگاہ
گوشیت کہ اتولا باید انت کارپانی ۵۰۰ ملیون دئیگ ببیت و رندا چکئے زر
پُر کنگ ببنت. ارزانین زبانا چو گوشت کنین: کارپے وام چہ آدگہ مردمانی
وامان دیماتر انت.

۵. **کارپانی بیمہ:** کاردار باید انت وتی کارپان بیمہ بکنت. بل ترے یک کارپے پہ
یک رُوچیا دارگ بوتگ. اے بابتا دئیمی بھرائی تھا ہبڑ کنین.

۶. **کارپے سرجم بئیگئے گواہی:** کاردارے سرا انت کہ منگنامھئے وھدئے سرجم
بئیگا رند، کارپے دزبندیئے سرا «کارپے سرجم بئیگئے گواہیا» آیا بدن و اشیئے تھا
باید انت کارپے بندت و آسرئے وھد، و کارپے تھر نیبیسگ ببیت.

۷. **کارجاھئے ایمن کنگ:** کاردار باید انت کارجاھانی ایمنی و ہپازتی رھبندانی
زندگی ریا بکنت. بزانت آ باید انت ہم کارجاھئے چاگردا و ہم مشینری سامان و
ازبابان ایمن بکنت و ہما سامان و ازبابانی تئیاریا بکنت کہ کارپے وھدا کارپانی
جاندرایھئے پھاژگا کننت. اگن آے کاران مکنت سزا دئیگ بیت و اگن اے سئوبا
کارپیا تاوانے برسیت سزایا ابید کہ ملام یا جیل و بند بوت کنت، آ باید انت مالی
ہما تاوانا کہ کارپا لگنت پُر بکنت. اے بارئوا ہم آیوکین بھرائی تھا گیشتر ہبڑ کنین.

؟ کارپے باید انت کجا کار بکنت؟ کار جاہ چئے؟

کارپے باید انت «کارجاھا» کار بکنت. کارجاہ انچین جاگھے کہ کارپے کاردارے لوتئے
سرا اودا کار کنت. بزانت کارپے جاگھے گیشینگئے اھتیار کاردارا گون انت. وھدے کارپے
کارا بندت کنت رسمی یا زبانی مٹشتا آمنیت کہ گیشینگین جاگھتا کار بکنت. اودا
ہما جاگہ انت کہ کارپے باید انت کار بکنت.

په درور ڪاردارڙيا دوڳد دوڳي ڪارجاه هست و اشئيءَ سرا ڪه ڪاري چه اشان بگئيءَ تها ڪار بڪنت مئشيءَ بيت. رندا ڪاري گوشت نڪنت ڪه «من لوثان آدگه ڪارجاهه ڪار بڪنان.» ڪاردارڙي بارثوا هم انچش انت و آ مئشيءَ هلاپا اے بارثوا ڪار مے ڪرت نڪنت بزان ڪاريا هُج ڪرت نڪنت ڪه دگه ڪارجاهيئا ڪار بڪنت.

اشئيءَ سرا دلگوڙ گور ڪنگي انت ڪه اگن ڪاري ممئيت يا ڪه مئگنماها مبيت ڪارڙي جاگهئي بدل ڪنگ مڪن انت. بزان ڪاردار انچين ڪارپيا ڪه تهرانا وتي ڪاري بندات ڪرتگ گوشت نڪنت: «چه اد و رند مني هما ڪارجاهه ڪه ڪرجا انت بايد انت ڪار بڪئيءَ!» اگن ڪاردار بلوثيت ڪه ڪارڙي جاگهه بدل بڪنت بله ڪاري ممئيت گڙا ڪاردار بايد انت ڪارڙي ادارها بمئيت. اگن ڪارڙي اداره ڪاردارڙي هيرا بمئيت گڙا ڪاري توانت ڪارڙي ادارها «تشڪيسئ هئيئا» برئوت و اثتراز بڪنت.

دانڪ ۱: هما جاگه ڪه گون ڪارجاهه همگرنچ انت و سڄهين هما جاگه ڪه وڙه نه وڙه گون ڪارجاهئي ڪارا بندوڪ انت، بيهه چه ڪارجاهه زانگ بنت، چو ڪه: مهه ڪوڊڪ، همام، ڪلپنڪ، برگ و آرگئو گاڙي، ورزشجاه، وانگ و زانگئو ڪلاس، ورگجاه، مسيٽ و نمازجاه، اسلامي انجمن و ڪارئي اسلامي جرگه. اے دانڪ پميشڪا اھم انت ڪه ڪاردار بايد انت اے جاگهان هم ايمنيءَ رهبنداني رندگيريا بڪنت. اگن اے جاگهان هم په ڪاريا پيشامدء بوت ڪاري پيشامد و ڪزا زانگ بيت و ڪاريا هڪ هست ڪه چه هما نپ و سيتان بيهمند بييت ڪه په ڪارجاهئي پيشامدان گيشينگ بوتگ انت.

دانڪ ۲: بوت ڪنت هما ڪارجاه ڪه ڪاري اوڊ ڪارا انت، دگه ڪسپيا دئيگ بييت. په درور ڪاردار وتي ڪارجاهه بيها بڪنت يا ايش ڪه آبيران بييت و ڪارجاه آبيءَ وارسان برسيت. انچين وهه و جاوران ايوکا نوڪين ڪاردار پيسريگين ڪاردارڙي جاها گيپت بله ڪارياني وزيت و جاورهائيءَ سرا هج بيئمين بدليءَ نبيت و اشئيءَ سرا اسرء نڪپيت. په درور ڪاردار ڪارياني اگدهاني سرا مزنين بدليءَ آورت نڪنت. چو هئيال ڪنيت ڪه وراڪي مئواداني پيڪچ ڪنگئي ڪارجاهيئا مشيئو سرا ڪارا ايت. نوڪين ڪاردار گوشت نڪنت ڪه: «مني هئيال شَر انت ڪه شما پيڪچ ڪرتگين مئوادان لاريا سرگيچ بڪنيت.» نوڪين ڪاردار پيسريگين مهتل بوتگين هڪ و هڪوڪاني بارثوا هم زمهوار

انت و ڪاري وتي پيسريگين مهتل بوتگين هڪ و هڪوڪان چه نؤڪين ڪاردارا لوئٽ ڪننٽ. په نمونه اگن شمارا شممئ ائيڊي ديئيگ نيوتگ و ڪاردارا واده ڪرٽگ آت ڪه شهريوزئ ماها ائيڊي دنت بله تير ماها آيا ڪارجاه دگه ڪسيئئ ڪرٽا بيا ڪرٽ گزرا نؤڪين ڪاردارا گوشت نڪنٽ ڪه «منا گون شممئ ائيڊي ڪار نيست برئوت وتي گوستگين سائلئ ائيڊي چه وتي پيسريگين ڪاردارا بگريٽ!» آوت بايد انت ڪارياني هڪ و هڪوڪان بدنٽ. ارزانين زبانا چؤ گوشت ڪئين: نؤڪين ڪاردارا پيسريگين ڪاردا ئئ سجھين زمه گون آنت.

دانڪ ۳: طلبي زلور مان هر ڪارجاهيا جتا جتائين اگده هست. وهده ڪاري ڪارا دارگ بيت بايد انت اشيئئ سرا ڪه آڪجام ڪارگلا ڪار بڪنت يڪ منئستئ بيت. په درور اگن آداري ڪارگلا ڪارا دارگ بيت گزرا بوٽ نڪنٽ ڪه آيا پيداوارئ لائنا يا ڪه مسال هيرا لڏ و بارئئ ڪارگلا راه بدئينٽ. ڪارئئ ڪانونئ ردا ڪارئئ جورهائئئ سرا مزئين بدلي ابئد چه ڪاريئئ منگا مڪن انت. اء باپتا اگن جيئزه جست بيت گزرا ڪارئئ اداره بايد انت پئيسله بڪنت.

← ڪهؤلي ڪارجاه و ڪسانين ڪارجاه

«ڪهؤلي ڪارجاه» انچين ڪارجاه آنت ڪه اوڏ ائوڪا ڪاردارا و دگه لهئين مردم چؤ ڪه ڪاردارئ جن يا جوڏ، پت، مات يا چڪ ڪار ڪننٽ. ته گزرا ڪهؤلي ڪارجاه انچين ڪارجاه ڪه ۱. آبيئ ڪاريان گون يڪدوميا نزيگين سيادي (پت، مات، چڪ، جن يا جوڏ) هست. ۲. ڪارئ سرجم ڪنگ چه ڪارواهنيئ نيمگا و ائوڪا چه هما سياد و وارساني نيمگا بيت و اشان ابئد دگه ڪس اوڏا ڪار مڪنٽ. ته گزرا اگن ابئد چه نامگپتگين مردمان دگه ڪيه (تنتنا ڪارواهنيئ ناسگ يا آبيئ برات يا گهار) ڪارجاه ڪارا گلايش بيت گزرا ڪارجاه ڪهؤلي ڪارجاه زانگ نبيت.

ڪهؤلي ڪارجاه چه ڪارئ ڪانونئ لهئين رهبندان ڪه تچڪا آياي نيمگا اشاره ڪنگ بوٽگ چٽنگ آنت، بله اگن اشاره نيوتگ آياي بارئوا رهبندار بندگ نبت. په درور اء ڪارجاهاني ڪاري چه يئرونگاري بيمها بهرمند نبت، بله تڪنيڪي و جاندراهي رهبندار بايد انت اء ڪارجاهاني تها رندگيري ڪنگ نبت. چه لهئين ڪانونان اء ڪارجاهاني

چُنگ ناجاهین پانڈگانی زورگئے سئوساز بوت کنت. په درور کهوولی کارجاهان کارئے تپاس کنوکانی مان بئیگ مکن انت مگن هما وهدا که دمگئے دادستان مؤکل بدنت. بوت کنت که اے هدبندی سئوب ببیت که انچین کارجاهان ناجاهین پانڈگ زورگ ببیت چو که چه ۱۵ سالا کسترین کؤدک په زور کار بندگ ببنت یا که اے سئوب ببیت که کارئے سرا تکنیکی و جاندراهی هپازت یا دگه انچین چیزانی رندگیری مبیبت.

کسانین کارجاه انچین کارجاه انت که اوډا چه دها کمتر مردم کارا ببنت. لهتین جاوران هما کارجاهان که اوډا چه دها کمتر مردم کارا انت، کاری کارئے کانونئے تاپدار نه انت. هما کسانین کارجاه که اوډا چه ۱۰ کاریا کمتر کارا گلایش انت، بوت کنت که کانونئے ردا، اے کارجاه مسلهئے سرا هدارکیا چه لهتین رهبندان بچئنت. مسهلت و استسنائے مؤوردانی تشکیس هما آیین نامه و دستورئے ردا ببیت که «کارئے سرجرگه» پئشنهاد دنت و وزیرانی هئیت اشیا مئیت.

۱۳۸۱/۱۰/۲۹ آوزیرانی هئیتا کارئے سرجرگهئے پئشنهادئے سرا چه دها کمترین کاریانی کسانین کارجاهانی واستا چه کارئے کانونئے لهتین رهبندان چُنگئے آیین نامه، سء ماډه و یک تیسرهئے تها مئنت و اے کارجاهانی استسنا و چُنگئے مؤورد گیشپئنتگ انت.

کارئے مئشت

کارئے مئشت یک مئشته که اشیا پئش داریت که کاری مَزئے بدلا په کاردارا کار کنت. مئشت کتبی یا زبانی هسابا بوت کنت. بله شرتر اش انت که کتبی مئشته ببیت چتیا که اگن کاری و کاردارئے نیاما جیژه دئما بیئیت گزرا کارئے مئشت اسردار بوت کنت. مسالی هبرا کاری و کاردار اشیا مئنت که کاریا ۱۲ ملیون تومن ماهانگین ماوجب برسیت درجاه که کماکمئین ماوجب ۷ ملیون تومن انت. اگن کاردار ماهئے گڈسرا کاریا ایوکا ۷ ملیون تومن بدنت و جیژه کارئے ادارها پئش کنگ ببیت گزرا کاری باید انت اشیا پگا بکنت که آ ۱۲ ملیون تومنئے سرا تهتگ انت. پگا کنگئے راه باز انت بله اشانی تها شرترین مئگنامه انت.

یا چو هئیال کنیت که کاردارا شهرئے جتاین جاگهان دو کارجاه هست. کارئے بندائت

وہدا چو مننت کہ کاری کارجہ نمبر یگا کار بکنت بلہ چنت ماہا رند کاردار گون کاربا گوشیت کہ چہ اد و رند آباد انت کارجہ نمبر دوا برئوت. اگن منگنامہ ببیت کاری گون کاردارا گوشت کنت کہ آپہ اشیئے زور کنگا ہکدار نہ انت و اگن کاردارا آچہ کارا در کرت کاری آسانیا چہ کارے ادارہا «کارا واتر کنگے الزامے» ہکما گپت کنت. لسّ ہسابا شمے کوشت ہم ببیت کہ گون کاردارا منگنامے بٹھنیت. کارے کانونا گون بندوکین منشت، اگن کتبی ببنت باید انت ہما ہاسین فامے تھا تنزیم کنگ ببنت کہ کانون و رہبندانی ردا چہ کارے وزارتے نیمگا تئیار بیت و دوین نیمگے مردمان دئیگ بیت.

منگنامہانی نمونہ اینترنتے تھا آسانیا در گنجگ بنت. اگن کتبی منشت ممکن نہ ات گڑا کماک زبانی منشت یک یا چنت مردمے ہازریا ببیت کہ اگن دتیا جیڑھے پاد آتک آگواہی دات بکنت.

کارے منشتا اے مئوردان بگیشینیت:

- ماجب و پاندگانی کساس و دئیگے وژ و پئیم (پاندگ چو کہ اولاد یا لوگے ہکے کساس)
 - کاری ساہت و جتی
 - کارے جاگہ
 - کارے تھر، کارے ہڈ و کساس یا ہما زمہ کہ کاری باید انت کارجاہا سرجم بکنت
 - ہداری منشتان، منشتے مدت
 - منشتے وهد و رمس
 - ہما مئوردانی سراکہ مدت گیشینگ نبوتگ، منشتے شرائت و کوتاہ کنگے وژ و پئیم
 - اگن پہ کارے شرین سرجم بئیگے مانزمانیا چک یا سبتھے کاردارا دئیگ بیت گڑا منشتا اشیئے بارنوا اشارہ کنگ ببیت
- منگنامہ اسلا باید انت چار کاپیے تھا ٹھینگ ببیت. چہ اے چارین کاپیان یکے کاردارا، یکے کاریا، یکے کارے ادارہا و آدگہ کارے اسلامی جرگہا دئیگ بیت و اگن کارجاہا جرگھے ببیت جھگیرا دئیگ بیت.

← کارئیه منشتئیه تهر

تهرئیه ردا کارئیه منشت بوت کنت که هدارکی (په هاسین مدئیه) ببیت یا اش که دائمی ببیت. دائمی کارئیه منشت په هما کاران انت که آیان دائمی سرشتیه ببیت، چؤ که تندورئیه کار یا گد دوچی. کاران گیشتر دائمی سرشتیه هست. هدارکی کارئیه نمونه نیبگئیه چنگ و کشت و کشاری زمینان کار کنگ انت.

دائمی کارانی تها، کارئیه بندائیه وهد پگا انت بله آسرئیه وهد نگیشتگ. بله هدارکی کار چش نه انت. هدارکی کاران کارئیه بندات و آسرئیه وهد کاری و کاردارئیه منگئیه سرا گیشینگ بنت.

کارئیه منشتئیه دگه تهره هم هست که آیا «گیشینگئیه کارئیه منشت» گوشنت. په نمونه یک کیسه کارئیه کارا داریت تانکه آییئیه لوگئیه سرا که هئورئیه سئوبا هراب بوتگ اڈ بکنت. زاهر انت که لوگئیه سرئیه اڈ کنگا رند کار سرجم بیت. البت گیشینگئیه کارئیه منشتان بوت کنت که وهدا هم منشتئیه تها پگا بکنت. په درور چؤ منگ ببیت که لوگئیه سر باید انت دو روچئیه تها اڈ کنگ ببیت. به هر حال اے سرهالا بازین هسابا اهمیت هست.

البت باید انت بگوشین که وزیرانی هئیتئیه مسئوبهئیه ردا که سال ۱۳۹۸ آ هدارکی منشتئیه گیشاگیشین مدئیه بارئوا بوت، اگن یک کارئیه چار سالایک کش گئیر مسلسلین کارئا گلائش بوتگ گئرا کاردار باید انت تان پرؤجکتئیه سرجم بئیا منشتا نوک بکنت. بزانت ادا کاردار گوشنت نکنت که منشتئیه مدت هلاس بوتگ و آکاریا گیشتر کارا نداریت. په درور: بک کمینیا په آبندئیه یا بلدینگئیه اڈ کنگا گون لهتین کاریان هدارکی منگنامهئیه ئهینتگ و دزنام جتگ بله چه کارئیه بنداتا ۴ سال گوستگ و پرؤجکت انگت سرجم نبوتگ. پمیشکا که آبند یا بلدینگئیه اڈ کنگ گئیر مسلسلین کارئیه و په هم هاترا که چار سال رند سرجم نبوتگ، گئرا کارئا په اشیا که تان پرؤجکتئیه سرجم بئیا وتی کارا گلائش ببیت هک هست بل تره آییئیه منشتئیه وهد هلاس بوتگ.

پہ درور

اگن کارٹے منگنامہا چو گیشینگ نبوتگ کہ کار ہدارکی یا دائم انت و اگن کارٹے سرشت دائم بیت گزا کاردار گوشت نکنت کہ «من گون وت شئور کرتگ آت کہ کاری سالیئے کسانسا کار بکنت و من ہرسالا منگنامہا نوک بکنان.» یا کہ اگن کارٹے منگنامہ پہ ہدارکی مُدّتیا یا پہ ہاسین کاریئے سرجم کنگا بوتگ گزا چہ دوین نیمگئے مردمان ہجّ یگا (بزان کاری و کاردار) تھنکا پہ آبیئے کوتاہ کنگا ہک نیست. اگن منگنامہئے تہا مُدّت گیشینگ نبوتگ و دوین نیمگئے مردمان وتی زبانی ترانکاریان ہم اے ہابتا چیرے نمٹگ گزا منشت دائمی انت و کاردار گوشت نکنت کہ منشت ہدارکی بوتگ و کاریا چہ کارا در بکنت.

دانک: ہما شرانت کہ کارٹے منشتا گیشینگ بنت، آنباید انت گون کارٹے کانونا ناہمرئوان ببنت. پہ درور بوت نکنت کہ کارٹے منشتا چو گیشینگ بیت کہ کاریئے مُزّ و ماجب چہ کماکمّین سالانگین مُزّ و ماجبا کمتر بیت یا کہ بیمہ مبیٹ یا کہ چُئی مکت. اگن کاریا ہم اے منگ انت بلہ انگت اشان ارزشے نبیت. بزان اگن کاریا مّیت کہ مسال ہبرا ۵ ملیون تومن ماجب بگیپت و بیمہ ہم مبیٹ، انگت کاردار گوشت نکنت کہ کاریا وت اے منگ و کسا کار نیست. بلہ ہمے کاری توانت کارٹے ادارہا برئوت و بگوشت پمیشکا کہ منی ہک و ماجب چہ کماکمّین ہک و ماجبا کمتر انت و منا بیمہ ہم نیست کاردار باید انت منی ماجبئے آدگہ بہرا بدنت و منا بیمہ بکنت. بزان لہتین رہبندانی رندگیری کنگ المی انت و اشانی ہلاپا ہر منگے بیت اشیا ارزش نبیت. اشان کارٹے کانونے «کنواند آمرہ» (یا المی) گوشت. بلہ ہما جاگہان کہ اے کانوانی رندگیری المی نہ انت اشیئے ہلاپا منگ بوت کنت. پہ درور اگن کاری و کاردار چو ہمّنت کہ چُمہانی جاہا دوشمیان چُئی بیت گزا اشیا ارزش ہست.

بیمہ و راجمانی مانرمانی

کارٹے کانون و رہبندانی ردا کاردارئے سرا انت کہ ہما دمانا کہ کاریا وتی کار بندات کرت آییہ «راجمانی مانرمانیئے ادارہا» بیمہ بکنت. کار دائم ببیت یا ہدارکی یا کہ

گیشینتگین پر کے نکپیت. تننتا اگن کاردار به یک روچا کارنا کارا بداریت باید انت آیا بیمه بکنت. بیمه کنگے مانا ایش انت کہ کاردار کاربے ناما راجمانی مانزمانیے ادارها پیش کنت و هرماها زرے اے ادارھے اکتونتا مان کنت و اشیے بدلا کارنا راجمانی مانزمانیے بیمه رسیت.

کاربے بیمه کنگ آلمی انت و اشیے هلاپے متگا ارزشه نبیت. بزان بوت کنت کہ کاردار کاربے دارگے وهدا هے شرتا ابر بکنت کہ آیا بیمه مکنت یا کہ گون کارنا بگوشیت کہ «بیمه ززان ترا دثیان، هرچ لوٹے گون اشان بکن!» تننتا اگن کاری اے شرائتان بمتیت بله انگت اشیا ارزشه نبیت و انگت کاردارے سرا انت کہ وتی کارنا بیمه بکنت. اگن کاردار اے کارا مکنت ۱. باید انت کاربے بیمه هگا همینچک کہ هست راجمانی مانزمانیے ادارها بدنت. په درور پرز کنتیت کہ یک کارے ۵ سال کارهاپیا کارا بوتگ بله بیمه نوتگ. کاردار باید انت سرجمین اے پنج سالیے بیمه هگا بدنت. ۲. اگن کاردار کارنا بیمه مکنت اشیے آسر په آیا نگدی دند و ملامے پُر کنگ انت.

هما ماجب و نپ کہ کارنا رسیت اشیے ۳۰ درسد کاربے بیمه زر انت کہ اشیے ۲۳ درسدا کاردار دنت و ۷ درسد کاربے بهر انت. بزان بیمه هگے ۲۳ درسدا کاردارے جند دنت و ۷ درسد چه کاربے ماجبا کم کنگ بیت و راجمانی مانزمانیے ادارها دئیگ بیت. اگن کاردار کاربے بهرا کم مکنت آبیے جندے سرا بیت کہ اشیا بدنت. گرانبین و تاوان دئیوکین کاران ۴ درسد گیشتر دئیگ بیت و کاردارے سرا انت کہ اشیا بدنت. بزان گرانبین کارزندانی کاردار باید انت ۲۷ درسد بدنت.

چه بیمه بئیگا کارنا بازین پائدگ رسیت. چو کہ وهدے آ «کارنشت» بیت، کارنشتیا رند بیمه آیا ماهانگین ماجب دنت. الاجے بارثوا چش انت کہ هرچ و درچانی گیشترین بهرا بیمه پُر کنت. انچش هم اگن کارے سرا په کارنا کزا و پیشامدے بیثیت بیمه آبیے تاوان و دیها پُر کنت. کاری اگن «چه کارا بکپیت» هم بیمه آیا ماجب دنت. اگن بیمه بوتگین مردم بیروزگار بوت لهتین شرائتانی ردا په «بیروزگار بیهما» هکدار بیت. سجهین اے مئوردان یک یگا تلپچ کنان. بله چه اشیا پیسر شرتر انت اشیا بزانتیت کہ اگن کاردارا شمارا بیمه نکرت شما باید انت چه بکنتیت.

اگن بیمہئے زردئیگ نبوت گڑا جے کنگی انت؟

کاردارئے سرا انت کہ سچھین کاربانی بیمہئے زردئیگیش تان دیمی ماہئے گڈی روجا بدنت و اگن اے کاری نکرت آوت زمہوار انت. اگن یک کارداریا کارینئے بیمہئے زردئیگ راجمانی مانزمانیئے ادارہ کاردارا پہ اشیئے دئیگ و کاریئے بیمہئے زردئیگ گڑا زمہوار کنت. اگن کاردارا مڑئے لڑ راجمانی مانزمانیئے ادارہا دیم ندات ہم ادارہ بیمہئے زردئیگیشنت کنت و اشیا چہ کاردارا لوئت کنت. انجش ہم کاری توات راجمانی مانزمانیئے ادارہئے نڈیکرتین شاہنا ہال بدنت یا کہ گون اے ادارہئے «مردمی رھوتئے بُنجاہا» (گون ٹلپون نمبر ۱۴۲۰) رھونگیری بکنت و بلوئیت کہ آییئے کارئے سرا تپاس کنوکے راہ بدئینت.

بجاریت کہ اگن کاردار بیمہئے زردئیگ مہتل بکنت آییئے اے کار سئوب نبیت کہ چہ راجمانی مانزمانیئے ادارہئے چگا زمہواری دور کنگ بیت. بزان اگن کاردار کاریا بیمہ مکت و دیمترا کاری اشیئے رندگیریا بکنت، گڑا راجمانی مانزمانیئے ادارہئے سرا بیت کہ چہ کاریئے کارئے بندات بئیگئے و ہدا پہ آریا رکاڈ درج بکنت بل ترے کاردارا بیمہئے زردئیگ انت. بزان بیمہئے ہک کاردار و راجمانی مانزمانیئے ادارہئے نیما یک ہبرے کہ کاریا گون اشیا کار نیست. اگن کارداریا بیمہئے زردئیگ گڑا راجمانی مانزمانیئے سرا بیت کہ چہ کاردارا اشیئے گرگئے و استاگامگیجان بزوریت. راجمانی مانزمانیئے ادارہ کانونی ہسابا گون کاریا گوشت نکنت کہ «تان ہما و ہدا کہ کاردارا تئی بیمہئے زردئیگ انت، تئی کارئے رکاڈ درج نکنین.» بلہ بڑن انت کہ راجمانی مانزمانیئے لہتین شاہ اے کارا کنت و کاری و تا ہج زانت کہ وتی بیمہئے زردئیگ و ت بدنت. اے کار ہاس کارنشتیئے و ہدا بیت.

پہ درور کاربیا ۳۰ سال کارئے رکاڈ ہست. آراجمانی مانزمانیئے ادارہا رتوت تانکہ و تا کارنش بکنت. بلہ چو سربد بیت کہ ۴ سالے کساسا پہ آریا بیمہ درج کنگ نبوتگ چیا کہ کاردارا آییئے بیمہئے زردئیگ انت. راجمانی مانزمانیئے لہتین شاہ کاریا کارئے ادارہا راہ دئینت تانکہ کاردارئے شکایتا بکنت و تتنا ہما و ہدا کہ کاری ہما حکم گیبت کہ کاردارا پہ بیمہئے ہکئے دئیگ زمہوار کنت، بلہ انگت راجمانی مانزمانیئے ادارہ گوشتیت کہ

«اٹولا باید انت کاردار بیمہئے ہگا بدنت رندا ما رکاڈا درج کنین.» راجمانی مانزمانیئے اے کار گٹیر قانونی انت؛ چنا کہ انچو کہ گوشگ بوت راجمانی مانزمانیئے ادارہ اٹولا باید انت کاریئے رکاڈا درج بکنت و رندا بیمہئے ہگا چہ کاردارا بگیپت.

بلہ انگت اگن کاردار کاریئے بیمہئے ہگا مدنت، کاری باید انت اٹولا راجمانی مانزمانیئے ادارہا برئوت و بندوکین فامان بگیپت و راجمانی مانزمانیئے شاہئے تھا فامان پُر بکنت و وتی کاگد و مدرکانی کاپیا (چو کہ سجلئے کاپی و اگن آریا درمانئے دفترچہ ببیت اشیئے کاپیا) گون بکنت. راجمانی مانزمانیئے ادارہا کاریئے بیمہ نبئیگئے سرا رسیدگی «کارجاہانی تھا، روزگارئے بابتا بیمہ بوتگین مردمانی ادیائے دتیا آرگئے» ناما بیت. اہمترین چیزہ کہ راجمانی مانزمانیئے ادارہ آریا چاریت کاریئے ادیائے پگا کنگ انت کہ بارین کاری راست گوشیت کہ کارجاہیا کارا گلائش بوتگ یا نہ. راجمانی مانزمانیئے ادارہ- تکنیکی و کتئے ابتلئے دستورلئملئے ردا ہما کاگد و مدرک کہ پئش بوت کنت و پہ مردمانی کاری رکاڈئے ادیائے پگا کنگا کارمرز بئیگ بوت کنت بزانت ہما کہ اشی پگا کرت کنت کہ کاری نامگپتگین کارجاہا کارا بوتگ ایش انت:

۱. کارداری، کارزندى ديمرئوى يا اگدهئے بدليئے حکم مان ہما دئوراناکہ آبيئے سرا

اديا بنیگا انت

۲. سندوکئے رسید یا بانکی چک کہ گون مردمنئے ہک و ماجبئے دئیگ و گرگا

بندوک ببیت

۳. کاردارئے مَرّ و ماجبانى لڑئے ردا اديا کئوکئے ماہانگین ماجبئے بانکی گواہی

۴. بانکی اکئونتئے بچ کنگئے کارت پہ ہمے مکسدا کہ چہ کاردارا ماجب گرگ ببیت

۵. کارجاہئے مَرّ و ماجبانى لڑ

۶. کارجاہئے کانونى دپتر و بندوکین ہرچ و درجئے سند و مدرک

۷. کارا ساڑى بئیگ و ساڑى نبئیگئے کارت و انچش ہم مان بئیگ و درکپگئے کارت

چہ کارجاہئے کاریانى ساڑى بئیگ و نبئیگئے دپتران

۸. کارئے کانون- چیزہئے تشکیس و پئیسلہئے جرگہئے حکم

(ہما شرتا کہ چہ کارجاہا سندگئے وهدا دئیگ ببیت)

۹. چہ کاری چاگردے جاندرای ادراہے نیمگا دانگین جاندرایہنے کارت

۱۰. کارے جاگھنے گواہی

فایلے پچ بٹیگ و بنداتی پت و پۆلان رند، بیمہ بوتگین مردمنے رکاڈانی ادیا کمیشنانی تھا چارگ بیت. اگن پگا بوت کہ ادیای رکاڈ راست آنت گڑا ہما مدت کہ کاریا کار کرتگ بلہ بیمہ نبوتگ، درج بیت و آیینے رکاڈے بھرے حساب آرگ بیت. ہما مردم کہ نژیک انت چہ کارنشتی یا کارکپتی ماجبا بہر مند ببنت پہ اشیا کہ اشانی بیمہنے رکاڈے سرا چار و گزار ببیت دیماتر آنت.

بیرۆزگاری بیمہ

اگن کاریے چہ وتی لوٹ و ارادھا ڈن بیرۆزگار ببیت، آلهتین شرت و ڈگانی ردا چہ راجمانی مانزمانیے ادارھا «بیرۆزگاری بیمہنے» زر و ماجب گپت کنت. «چہ لوٹ و ارادھا ڈنے» مانا ایش انت کہ آھلاپکاری (تخلف)، بیزمی یا کارے یلہ کنگے سئوبا چہ کارا در کنگ نبوتگ. پہ درور بوت کنت کہ کاردار بلوٹیت کاریانی شمارا کارے جاورھالے حسابا کم بکنت و لہتین کاریا چہ کارا بکشیت. یا کہ کارجاہ کاردارے مالی شکشتے سئوبا بند کنگ ببیت یا کہ گرونا وژین و باے بکپیت و کارجاہ لاچاریا بند کنگ ببیت. انچش ہم بوت کنت کہ کارجاہ ہئور و ہار یا زمینچنڈے سئوبا بند کنگ ببیت و کاری بیرۆزگار ببنت. سجھین اے وھدان کاری توانت چہ بیرۆزگاری بیمہا بہر مند ببیت. پمٹشکا کہ کاری چہ بیرۆزگاری بیمہا بہر مند ببیت باید انت آیا جھلے شرائٹ ببنت:

- کماکم آیا شش ماہ بیمہنے رکاڈ ببیت. بلہ کدرتی کزایان چو کہ ہئور و ہار و زمینچنڈا اے شرائٹانی بٹیگ المی نہ انت.
- کارے کانونے تابدار ببیت. بہ درور ہما کاری کہ کھولی کارجاہان کارا آنت آ چہ بیرۆزگارینے بیمہا بہر مند بوت نکنت.
- چہ بیرۆزگار بٹیگا گیشاگیش سی روچ گوستگ و اے دنورائے تھا کاری گامگیجان بزوریت.

هما زرّ ڪه راجماني مانزمني۽ اداره يئروزرگاري بيمه۽ بابتا دنت ڪٽاڪم بيمه بوتگين ڪاري۽ گڏي س۽ ماه۽ نيتمڪائڻ ۵۵ درسد و گيشاگيش هم ماهاني نيتمڪائڻ ۸۰ درسد بوت ڪنت. ا۽ زرّ ڪه هما روچا هساب جنگ بيت و ڪاريا دئيگ بيت ڪه آيئروزرگار بوتگ. اگن بيمه بوتگين ڪاري۽ نيتمڪائڻ ۵۵ درسد ڪه ڪار۽ وزارت۽ گيشنتگين بئيسڪ ماڃبا ڪمتر بببت گڙا رسگي زرّ بايد انت هما سال۽ ڪٽاڪم پڻ ماڃب۽ ڪساسا ببنت. بيمه بوتگين مردم گيشاگيش چار ڪس۽ اگدا هرت ڪنت و هر مردمي۽ بابتا آبي۽ ماڃبا ۱۰ درسد گيش ڪنگ بيت. په درور اگن ڪاريا جن و دوچڪ بببت، گڙا پميشڪا ڪه آيبا س۽ مردمي۽ اگده زرتگ ۳۰ درسد آبي۽ ماڃبا گيش ڪنگ بيت.

پميشڪا ڪه ڪاري ڪه يئروزرگاري بيمها بهرمند بببت آ بايد انت گون لائمڻ ڪاگدان په فايلى۽ پچ ڪنگا راجماني مانزمني۽ ادارها برئوت. بيمه بوتگين ڪاري ڪه اينترنٽ۽ راهها هم فايلى۽ پچ ڪرت ڪنت. په اشيا آ ائولا بايد انت «سرڪاري پيشهان۽» ڪارگسٽيا برئوت و وني تزديڪا بڪنت. گڙا ڪه bimehbikari.mcls.gov.ir وبتاڪ۽ راهها رجستر بڪنت. ڪه ڪاگداني منگا رند آ زلور بايد انت راجماني مانزمني۽ ادارها برئوت.

لسن وڙا راجماني مانزمني۽ په فايلى۽ ٽهپنگا ا۽ ڪاگد و مدرڪان لوٽيت:

- گڏي سال۽ منگنامه يا دانگين هڪم۽ جند و اشين۽ ڪاپي
- چار ۳×۴ ين نوڪ ڪشتگين اڪس
- سجيل۽ سجهپن تاڪاني اسل و اشاني ڪاپي
- راجي ڪارتن۽ اسل و اشين۽ ڪاپي
- ڪمپني۽ ڪاري تزديڪا؛ اشين۽ اسل و اشين۽ ڪاپي
- ماڀي ڪارتن۽ اسل و ڪاپي په مردينان
- دفترجه بيمه۽ ائولي تاڪ۽ ڪاپي
- ڪاردار۽ مهري۽ نامه

يئروزرگاري بيمه۽ زرّ تان گيشنتگين وهديا دئيگ بيت و چو نه انت ڪه تان هما

وهدا که مردم بیروزگاریت چه بیروزگاریئے بیمها بهرمند بیت. کاری روچ و سالانی رکاڈئے ردا بیروزگاری بیمهئے مدّت چش بوت کنت:

— اگن کاریا شش تا ۲۴ ماها بیمهئے رکاڈ بیت:

سور و آروس بوتگین کاری ۱۲ ماه و نشتگین کاری ۶ ماه

— اگن کاریا ۲۵ تان ۱۲۰ ماه بیمهئے رکاڈ بیت:

سور و آروس بوتگین ۱۸ ماه و نشتگین ۱۲ ماه

— اگن کاریا ۱۲۱ تان ۱۸۰ ماه بیمهئے رکاڈ بیت:

سور و آروس بوتگین ۲۶ ماه و نشتگین ۱۸ ماه

— اگن کاریا ۱۸۱ تان ۲۴۰ ماه بیمهئے رکاڈ بیت:

سور و آروس بوتگین ۳۶ ماه و نشتگین ۲۶ ماه

— اگن کاریا چه ۲۴۰ ماهاگیش بیمهئے رکاڈ بیت:

سور و آروس بوتگین ۵۰ ماه و نشتگین ۳۶ ماه

۱ دانک +: اگن مردین کاریا ماپی کارت مبيت آچه بیروزگاری بیمها بهرمند نبيت.

۲ دانک +: اگن مردم نوکین کاریا گلایش یا که کارنشت بیت آییئے بیروزگاری بیمهئے ماچب بند بیت.

۳ دانک +: ایوکا ایرانئے جهمنند چه بیروزگاری بیمها بهرمند بنت. بلّ تره درملکی جهمنندان کارئے جنواز و بیمه بیت بله آچه بیروزگاری بیمها بهرمند نبت.

کارکیتی بیمه

بوت کنت کاریا کارئے سئوبا جسمی تاوان برسیت. چوکه کارئے درگتا په آيا پيشامدے بیت یا که نادراهی یا مزن سندیئے سئوبا شریا کار کرت مکت. انچش هم بوت کنت که ے هچ کاری پيشامدیا کاریا کارئے سئوبا جسمانی یا دماگی تاوان برسیت. په درور

ہما کاری کہ دثوا و دارگئے کارجاہان کارا انت و پمیشکا کہ گون کمیکل مئوادان کار کنگا انت گیشتر گون مزین دماگی و جسمانی تاوانان دچار کپنت. ہاس ہما کاری کہ ہرمنی دثوا و دارگانی اڈکنگا آیانی دست مان انت. یا کہ ہما مردم کہ داکتری چگاسجاہان کارکننت و برانزئے سئوبا مدتیا رند تاوان گندنت.

انچش ہم المی نہ انت کہ تاوانئے سئوب کار بیت. پہ درور بوت کنت کاریا یک نادراہیے بگیپت چو کہ گنسر و کاری چہ اد و گیشتر کار کرت مکنت. انچین جاوریٹا ہم بیمہ باید انت آیئے مدتا بکنت. چوناہا سئوب ہرچہ بیت پرک ندنت ہما کاری کہ پہ کارا آیئے واک و توان کم بوتگ ہاسین شرائتئے سرا «کارکپت» زانگ بیت. انچین جاوریٹا چہ کارکپتی بیمہئے ماچب یا کہ چہ کارکپتی ماچبا بہرمد بیت. بزان بیمہ باید انت ماہئے سرا ہاسین رکمئے زرے کارکپتین کاریا بدنت.

کانونا، کارکپتی سئے تہر ہست. ائولی «سرجمین کارکپتی» انت. ہما وهدا گوشنت سرجمین کارکپتی کہ کاریے کاری واک و توان کماکم ۶۶ درسدئے کساسا کم بوتگ. دومی «جزوی کارکپتی» انت و ہما وهدا بیت کہ کاریے کارکنگئے واک و توان چہ ۳۳ درسدا بگرتان ۶۶ درسدا کم بوتگ. سئیمی ہم ہما وهدا بیت کہ کاریے کارکنگئے واک و توان چہ ۳۳ درسدا کمتر بوتگ و اے ہالت ایوکا ہما وهدا بیت کہ «کارئے سئوبا پیشامدے» بوتگ و یک انچین چیڑتئے سئوبا چو کہ مزن سندی یا نادراہیئے سئوبا مبیبت. کارئے سئوبا پیشامدئے بارئوا آیوکین بہران گیشتر ہب کنتین.

پمیشکا کہ یک کارے چہ کارکپتی بیمہا بہرمد بیت چہ پیشامدئے بیگا رند باید انت پہ آیئے الاج کنگا گامگینج زورگ بننت و اگن کاری چہ الاجئے گامانی گوازینگ و گامگینجانی زورگا رند دراہ نبوت، راجمانی مانزمانیئے ادارہ آییا داکتری کامیشنا راہ دنت. پمیشکا کہ کاریے دماگی و جسمانی کارکپتیئے درجہ پگا بیت بنداتی و دوارچاریئے داکتری کامیشن برجم دارگ بنت. ائولا اشیا بنداتی کامیشنا چارنت و اشیئے سرا کہ کاری کارکپت انت یا نہ و اگن کارکپت انت چینچک کارکپت انت پئیسلہے دئینت. اگن کاریا اے پئیسلہئے سرا ایرازے بیت پمیشکا کہ آیئے فایل پدا چارگ ببیت، دوارچاریئے کامیشنا راہ دئیگ بیت و اے کامیشن گڈی پئیسلہا دنت.

⊕ دانک: لہتین مٹوردانی سرا بوت کنت کہ راجمانی مانزمانیئے ادارہ چہ کاریئے داکتری تپاسگا رند چو پٹیسلسہ بدنت کہ کاری پہ ارزانترین کاران کار گرگ بیت. گزا کاردارئے سرا انت کہ بے ماجبئے کم کنگا کاریا ارزانترین کار بدنت. بزان آنتوانت ارزانترین کارئے دئیگئے بدلا آییئے ماجبا کم بکنت.

کارکپتی بیمہئے کساسئے گیشیننگ گون اے چیژان بندوک انت: ہما دٹورانا کہ کاری کارا بوتگ، آدٹورانئے مَز و ماجبئے نیتمکان؛ بیمہئے پُر کرتگین زرائی رکاڈ؛ کاریئے کارکپتی درجہ. راجمانی مانزمانیئے ادارہ چہ کارکپتی درجہئے پگا بیگا رند وت زَرئے کساسا کہ کاریا دئیگی انت گیشینیت. بلہ لس وژا چش انت کہ کارئے سٹوبا کارکپتی بیمہئے ماجب کاریئے نیتمکان ماجبئے سی یک زرب دانگین بیمہئے سالان انت، ہما شرتا کہ اے زَر چہ آییئے ماہانگین ماجبئے نیتمکانئے ۵۰ درسدا کمتر و چہ اشیئے سد در سدا گیشتر مبیٹ.

ہما کاری کہ جُزوی کارکپت انت آییئے بیمہئے ہکئے حساب جنگ چش انت کہ آییئے کارکپتی درسدا زرب سرجمین کارکپتی ماجبا کنت و اشیئے حسابا جننت. ہما کاری کہ کارئے پٹشامدئے سٹوبا چہ ۱۰ درسدا بگر تان ۳۳ درسدا آییئے واک و توان کم بوتگ آپہ اشیا کہ «آزائے ائیداریئے تاوان» پہ آییئا پُر کنگ ببنت ہکدار بیت. اے تاوانئے کساسئے حساب چو جنگ بیت: سرجمین کارکپتی ماجبئے ۳۶ سر زرب کارکپتی درسدا. اے تاوان ایوکا یک رندے و سرجما دئیگ بیت.

پشت کپتگین مردمانی ماجب

وہدے بیمہ بوتگین کارپے پیران بیت شرائتئے ردا بیمہ چہ آییئے کھول و پشت کپتگین مردمان لہتینا ماہئے سرا زَر دنت. اشیا «پشت کپتگینانی ماجب» گوشنت. جہلئے شرائتانی ردا چہ پیران بوتگین کاریا پشت کپتگین مردم پہ ماجبئے گرگا ہکدار بنت:

۱. بیمه بوتگین کارنشت بیړان بوتگ

۲. سرچما کارکپتین بیمه بوتگین مردمے بیړان بئیک که ماجبی گپنت

۳. هما بیمه بوتگین مردمے بیړان بئیک که وقی امرے گڈی ده سالاکمآکم یک سالے واستا بیمهے زری دانگآنت و هما شرطا که وقی امرے گڈی سالآ ۹۰ روجے بیمهے زری دانگآنت

کارے کانونے ردا چه کاریا لهتین پشت کپتگین مردم ماجب گپت کنت. پشت کپتگین مردمآنی شرائت گون بیړان بوتگین کاربے جنسیتا بندوک انت بزآن گون اشیا که آمردنے یا جننے. دیمآ دوین هالتانی سرا هبر کنین.

اگن بیړان بوتگین کاری مردینے ببیت آیبے لوگے اے مردم په ماجبے گرگا هکدار آنت:

۱. بیړان بوتگین کاربے دائمی جن. اگن جن سور و آروس هم بکنت آیبے ماجب بند نبیت

۲. بیړان بوتگین مردمے چکّ هما شرطا که ۱۸ سالاکمتر ببنت یا ایش که وانگا گلاش ببنت یا که نادراهی یا جسمے آزانے اثبیداربے سئوبا کارکرت مکنت و داکتری کامیشن اشیا نزدیک بکنت

۳. بیړان بوتگین مردمے پت و مات هما شرطا که ا. آیانی اگده کاربے سرا بوتگ ۲. پتے امر چه ۶۰ سالاکش و ماتے امر چه ۵۵ آگیشتر ببیت یا که داکتری کامیشن اشیا نزدیک بکنت که آچه کاراکپتگآنت و هچّ هسابا اشانی جندا چه راجمانی مانزمانیے نئمگا دگه ماجبے مبیبت.

اگن بیړان بوتگین کاری جنینے ببیت چه آیبآ پشت کپتگین اے مردم ماجب گپت کنت:

۱. آیبے جودّ هما شرطا که ا. جودّے اگده و نگده جنازرتگ. ۲. آیبے امر چه ۶۰ آیش ببیت یا ایش که داکتری کامیشن نزدیک کرتگ که آچه کاراکپتگ و هچّ هسابا چه راجمانی مانزمانیے ادارها ماجب مگیپت.

۲. آییئے چکّ ہما شرتا کہ:

(ا) آیانی پت ہئیانا مبیٹ یا کہ پتئے امر ۶۰ آگیش ببیٹ یا کہ کارکپت ببیٹ و ہچّ ہسابا آییئے جندا دگہ ماجے مبیٹ.

(ب) چگانی امر چہ ۱۸ آکمر ببیٹ یا وانگا گلایش ببت (تان وانگئے گڈسرا)، یا کہ نادراہی یا آزانئے ائیداریئے سئوبا کارکرت مکننت و داکتری کامیشن اشیا تزدیک بکنت

۳. پت و مات ہما شرتا کہ ۱. اشانی اگدہ آییئے سرا ببیٹ. ۲. پتئے امر چہ ۶۰ آگیش و ماتئے امر چہ ۵۵ آگیش ببیٹ یا کہ داکتری کامیشنئے تشکیسئے سرا کارکپت ہساب آرگ ببت و اشانی جندا ہچّ ہسابا دگہ ماجے مبیٹ.

بیران بوتگین کاریئے پشت کپتگین ہر یک مردمیئے بہر اے پیئما انت:

۱. بیران بوتگین کاریئے جوڈئے ماجب بیمہ بوتگین مردمئے ماجبئے ۵۰ درسد انت
۲. بیران بوتگین مردمئے ہر یک چکئیئے ماجب بیمہ بوتگین مردمئے ماجبئے ۲۵ درسد انت و اگن آییئے پت و مات دوئین بیران بوتگ انت گڑا آییئے ماجب دو سری انت
۳. بیران بوتگین مردمئے پت و مات ہر یگئیئے ماجب بیمہ بوتگین مردمئے ماجبئے ۲۰ درسد انت

بیمہی بیران بوتگین مردمئے پشت کپتگین مردمانی ماجبئے جم نباید انت چہ بیران بوتگین مردمئے ماجبئے کساسا گیشتر ببیٹ. اگن ماجبانی جم چہ اشیا گیشتر ببیٹ گڑا ہر یک ماجب گیرئئے بہر ہما نسبتا کم کنگ بیت.

کارنشتی و اشیئے ماجب:

ہما کاری کہ آییئے بیمہئے زرّ دئیگ بوتگ انت لہتین شرائتانی سرا «کارنشت» بوت کنت. کارنشت بئیگیئے مانا ایش انت کہ آدگہ پہ کار کنگا ہچّ نہ انت و راجمانی مانرمانیئے ادارہ باید انت ماہئے سرا آیا زرّ بدنت. کاری جھلئے شرائتانی ردا کارنشت بوت کنت:

۱. اگن ۱۰ سالئے کڈا آیان بیمهئے رکاڈ ببیت، مردین کاری ۶۰ سالئے امرا و جنین کاری ۵۵ سالئے امرا کارنشت بوت کنت.
۲. اگن ۳۰ سالئے کڈا آیان بیمهئے رکاڈ ببیت، مردین کاری ۵۰ سالئے امرا و جنین کاری ۴۵ سالئے امرا کارنشت بوت کنت.
۳. هماکاری که آیان ۳۵ سالئے کڈا بیمهئے رکاڈ ببیت ے اشیا که آسانی امر چارگ ببیت کارنشت بوت کنت.
۴. هماکاری که کماکم ۲۰ سالئے کڈا یک کشا و ۲۵ سالئے کڈا گون وکفها گرانین و تاوان دئیوکین کاران گلایش بوتگ آنت و ونی بیمهئے زرش داتگ آنت کارنشت بوت کنت. گرانین و تاوان دئیوکین کاران په هر یک سالینا بیمهئے رکاڈ یک و نیم سال حساب آرگ بیت. اگن اے کاری پئسر چه اشیا که آسانی داتگین بیمه نامگپگتین رکاڈا سر ببیت گرانین و تاوان دئیوکین کارانی سئوبا گون جسمانی و دماگی لیمرگا دچار بکپنت اشان چینچک رکاڈ ببیت پرک نذنت اے گون داکتری کامیشنئے نزدیک کارنشت بوت کنت.
۵. هماجنین کاری که آیان ۲۰ سالئے کڈا کارئے رکاڈ ببیت و امرا ۴۲ ببنت (هما شرتا که اشانی بیمهئے زر دئیگ بوتگ آنت)، آتواننت گون ۲۰ روج ماجبا کارنشت ببنت. بزآن اشانی کارنشتی ماجب ۳۰ روجئے بدلا ۲۰ روج حساب جنگ بیت و اشان دئیگ بیت.

لئس وژا کارنشتی ماجبئے کساس:

کارئیے مَزَّئے نیمتکان زرب هما سالان که اشانی بیمهئے زر دئیگ بوتگ آنت تکسیم ۳۰. په مَزَّئے نیمتکانئے حساب جنگا هم باید انت گڈی هما دو سالئے ماجب و پائدگ که مان آیان بیمهئے زر دئیگ بوتگ آنت، جم جنگ ببنت و تکسیم ۲۴ کنگ ببنت. اگن بیمه بوتگین مردم گڈی دو سالئے دئورانا مدئے کارا نبوتگ گژا مَزَّئے نیمتکانئے حساب چو جنگ بیت که هما دو سالاکه مردم کارا نبوتگ، چه اشئیے پئسرگین ماهان مدت کم کنگ بیت.

چه پروردین ۱۴۰۲ آهما کارنشت که آسانی کفاکمتین ماجب ۴۱۷۹۷۵۰۰ ریال یا که

چہ اشیا کمتر ات، اشانی ماچبا ۲۷ درسد گیش کنگ بوت و ہما کارنشت کہ آیانی ماچب چہ اشیا گیشتر ات، ابید چہ سابتین رکم بزان ۰۰۷۸۸۰۰۲۵ آاشانی ماچبا ۲۱ درسد گیش کنگ بوت.

کارپے مڑونپ

بلکین گوشت کنپن کہ یک کارپے گیشترین پگر و ہئیال آیبے «مڑ» انت. کانونا مڑا «ہگلسھی» ہم گوشت. مڑ ہما زڑا گوشت کہ کاری کارپے بدلا چہ کاردارا گپیت. کارے کانونے ردا مڑ یا ہگلسھی کارپے سچھین کانونی دریاپتی انت چو کہ: بئیسیک مڑ، کھولے کمک؛ لوگ، گروسری و رٹو و آے ہرچ و درچ، گنپرنگدی نپ، پیداوارے گیش بئیکے مڑ، سالینھین سیت و اشی و آپی.

مڑا جتاین تہر ہست و اشیے زانگ پہ کاریا شر انت. مڑے جتاین تہر:

۱. **ساہتی مڑ:** اگن مڑ کاری ساہتانی ردا دئیگ ببیت، اشیا ساہتی مڑ گوشت.
۲. **کارمڑ:** اگن مڑ کارے یا پیداوارے کساسے ردا دئیگ ببیت اشیا کارمڑ گوشت.
۳. **ساہتی کارمڑ:** اگن ہاسین و ہدینے تھا کارے یا پیداوارے کساسے ردا کارپے مڑ گیشینگ و دئیگ ببیت اشیا ساہتی کارمڑ گوشت.
۴. **سابتین مڑ:** بزان سابتین کلپن زڑ و نپ کہ کاریا دئیگ بنت.

اگن ماہینھین ہسابا مڑ، منشت یا کارجھے رسمے ردا دئیگ ببیت گڑا باید انت ماہے گڈسرا دئیگ ببیت و اے ہالتا کارپے رستگین مڑا «ماچب» گوشت. کارپے مڑ باید انت گیشیتگین و ہد و رسمیا دئیگ ببیت، چٹے روچے ببیت و کاری ساہتانی درگتا ملکے رائجین زڑے دروشما (کاری و کاردارے منشتے ردا) چکے وسیلھا دئیگ ببیت. اگن منشت یا کارجھے رسمے ردا مڑ روچے یا ساہتے ہسابا دئیگی انت گڑا اے باید انت چہ ہساب جنگا رند روچے یا ہپتکے گڈسرا یا کہ ۱۵ روچے یک رندا کاری ساہت یا کار کرتگین روچانی ہسابا دئیگ ببیت. اگن کارپے مڑ

ماهينگين ماڃيءَ هسابا دئيگ بيت بايد انت ماهيءَ گڏسرا دئيگ بيت. اشيءَ نيما
دلگوش گور ڪنگي انت که ۳۱ روچي ماهان ماڃب و نپ بايد انت ۳۱ روچيءَ ردا
هساب جنگ بينت و ڪاريا دئيگ بينت.

← مُڙيءَ سرا پرڪاري مڪن انت

اسلا جنسيت، امر، ڪنوم، دين و انچين چيڙائي ردا مُڙيءَ دئيگيءَ سرا پرڪاري مڪن
انت. په درور ڪاردار په يڪين ڪارا گون يڪين ڪاري ساهتان جنين ڪاريا چه مردين
ڪاريا ڪمتر مُڙ بدنث يا که مسال هيرا گون ڪاريا بگوشيت: «تتو امرا ڪسان اءِ و
بايد انت ترا ڪمترين ماڃب برسيت!» بڙن انت که لهتين ڪارجاهان گندگ بيت که
جنين ڪاريا ڪمترين مُڙ دئيت هالانکه اشاني ڪار گون آڪارجاهيءَ مردين ڪاريا يڪ و
همسان انت و آياي ڪساسا ڪار هم ڪننت. انچين جاوريا هما ڪاري که گون آيا پرڪ
و پڙ بوتگ توانت ڪارءِ ادارها برئوت و ڪاردارءِ هلاپا دادهاسءَ بدنث و بلوثيت
که آيا برابرين ماڃب برسيت.

ائولادئ هڪ يا «ڪهولي هڪ» هما زڙا گوشنت که ابيد چه بسنيڪ ماڃا هر
چڪيءَ بابتا ماهيءَ سرا ڪاريا دئيگ بيت. اءِ زڙءَ دئيگ آلي انت و چگاني شماريءَ
هسابا دئيگ بيت. اگن ڪاري بلوثيت چه ائولادئ هڪ يا كهولي هڪا بهرمند بيت بايد
انت آيا ۷۲۰ روچيءَ ڪساسا بيمهءَ رڪاڏ بيت. ائولادئ هڪ يا كهولي هڪ چه
۱۸ سالا ڪسترين چگان دئيگ بيت. چه ۱۸ سالا مسترين چگاني بارئوا چش انت که
اگن چڪ وانگا بيت يا نادراه بيت يا که آبيءَ آزام ائيبدار بيت گڙا ائولادئ هڪ
دئيگ بيت. اگن جنين و مردين دوين ڪاري بينت دوينان جتا ائولادئ هڪ دئيگ
بيت. بل ترے دوين يڪين ڪارجاهارا بينت. په هر چڪا ائولادئ هڪ ڪساس چش
انت که رئونين ساليڪ يڪ روچيءَ مُڙا سءِ سري هساب جننت.

سور و آروسي بئيگيءَ هڪ چه سال ۱۴۰۳ آدگه يڪ هڪ ڪارنيءَ مُڙا گيش
ڪنگ بوت اشيا «سور و آروسي بئيگيءَ هڪ» گوشنت. ڪاردار بايد انت هر ماه
۵۰۰ هزار تومن سور و آروس بوتگين ڪاريا بدنث. لڙم اءِ زڙ آيوڪين سالان

گیش کنگ بیت. اگن جن وجود دوین کارا ببنت و تنتنا یکن کارجاہا کار بکننت اے زرّ باید انت دوینان دئیگ ببیت.

لوگئے ہگ ہما زرا گوشتت کہ ہر ماہا پہ لوگ یا سرپناہئے تئیار کنگا کاریا دئیگ بیت. پہ سچہین کاریان اے زرّ ہمسان انت. بلّ ترے کاریا چہ وتی چندا لوگ ببیت یا کہ کارجاہئے تئیار کرتگین لوگیا نندوک ببیت آیا لوگ یا سرپناہئے ہکّ باید انت دئیگ ببیت.

گروسرئے ہگ اے چہ کاریانی نپ و سیٹان یکّ کہ باید انت ہمک ماہا کاردار آیا بدنئی. بوت کنت کہ اے ہکّ گئیرنگدی ہسابا چوکہ «بھا گرگئے بونسئے» ہسابا یا کہ نگدی ہسابا دئیگ ببیت. اے زرّے کساس ہمک سالا چہ کارے سرجرگہئے نیمگا گیشینگ بیت و وزیرانی ہئیت اشیا منیت.

ہکداری یا کارے آسر بئیگئے نپ نگدین زرّے کہ باید انت کارے آسر بئیگئے وهدا کاریا دئیگ ببیت. اگن کاردار بلوٹیت اے زرا ہر سالئے گڈسرا دات کنت. ہکداری یا کارے آسر بئیگئے ہکئے کساس اشئے تھرے ردا پرک کنت کہ دیمّا اشئے بارئوا ہیر کنین:

۱ اگن کارے آسر بئیگئے سئوب کاریئے کارنشت بئیگ یا چہ کارا کپگ ببیت کاردار باید انت کاریئے آہری مڑے ردا آییئے کار و ہزمتئے سچہین سالانی ہسابا ۳۰ روجئے کساسا آیا زرّ بدنت کہ اشیا ہکداری گوشتت. اے زرا ابید چہ کارنشتی یا کارکپتی ماجبا انت کہ راجمانی مانزمانیئے ادارہ دنتی. لہتین کاردار ہکداریا ہمک سالا دئینت و اے چہ کانونئے نیمگا مکن نہانت.

۲ اگن کاریئے کارے آسرے دلیل کارے سئوبا کاریئے جسمانی و پگری واکئے کم ترگ ببیت (اشیئے تشکس گوندمگئے جاندراہی گلئے داکتری کامیشنا و گون کارے اسلامی جرگہ یا کاریئے کانونی جھگیرانی مہربا بیت)، گڑا کاردارے سرانت کہ ہزمتئے ہر یک سالئے ہسابا کاریا آہری ماجبے ردا دو ماہ ماجبا بدنت.

۳ اگن رند چہ اشیا کہ کاردارا کارے منشتئے ماتو ہلاس کرت چہ کاریئے زورگا پھریز بکننت، کاریا اے ہکّ ہست کہ ۳۰ روجئے تھا کارے ادارہا برئوت و اگن

کاردارا اے پگا کرت نکرت کہ آییے نزورگا منگی دللیے هست گون تشکیسے
 ہئیتے ہکما کاری وتی کارے سرا پز تزیوت و کاردارے سرا انت کہ چہ ہما وهدا
 کہ آیبیا کارجاہا رجو کرتگ آییے ماجب یا مڑا بدنت.
 اگن کاردار بتوانت وتی کارے منگی بئیگا (کارا کاریے پر نترینگ) پگا بکنت
 باید انت ہریک سالنے رکاڈے ہسابا کاریے آہری مڑے ردا ۴۵ روچے مڑا
 کاریا بدنت و کارے مٹشتا ہلاس بکنت.

بجارتیت کہ ہکداریے ہساب جنگے بُنیات، کاریے آہری ماجب یا گرگی مڑا انت.
 تہ گڑا کاریے ہکداریا سجھین گرگی زر و گنیر نگدی چیز چو کہ مڑا یا ماجب، اتولادے
 ہک، لوگ و گروسرینے ہک، رنو و آڈ ہک، گنیر نگدی نپ، پنداوارے گنیش بئیگے
 مڑے، سالینہین سیٹ و اشانی پئیمین چیز ہٹوار انت.

سالنے بئیسیک اے چہ ہکداریا جتا انت و پیسرا اشینے بارٹوا ہبر کنگ بوت.
 سالانی بئیسیک سابتین زرے کہ پہ کئیانی پورہ کنگا ہر ماہا کاریے ماجبا گیش
 کنگ بیت. سالنے بئیسیک ہما کاریان دئیگ بیت کہ آیان چہ یک سالا گیش کاری
 رکاڈ ہست و اشینے کساسا ہمک سالا کارے سرجرگہ جنت.

ائیدی سالینہین مڑا یا ائییدی ہما زرا گوشنت کہ کاردار ائیید نٹوروزے
 ہاترا ہر سالا کاریا دنت. ائییدی کاریے آہری ماجبے ردا دو ماہے ماجبے کساس
 انت. ہما شرتا کہ اے چہ کماکھی ماجبے سے سیریا گیش مبیٹ. پہ درور اگن کماکھی
 ماجب ہپت ملیون تومن انت و کاریے ماجب ۱۵ ملیون تومن انت گڈسرا ۲۱ ملیون
 تومن ائییدیے ہسابا کاریا دئیگ بیت و ۳۰ ملیون تومن دئیگ نبیت. بہ ہر ہال
 کاردارے سرا انت کہ اے زرا چہ سالنے آسر بئیگا پیسرا کاریا بدنت. ہما کاری کہ سالنے
 دئورانا وتی رابتھا گون کاردارا ہلاس کنت، ہما کاری کہ سالنے دئورانا دزکشی کنت،
 چہ کارا در کنگ بنت یا کہ کارنشست بنت، یا وڑے نہ وڑے اشانی رابتہ گون کارجاہا
 ہلاس بیت وتی کارکردے مدتے ردا و ہما ماہانی ردا کہ اشان کار کرتگ پہ سالینہین
 ائییدی و مڑا ہکدار بنت. پہ درور اگن کاریا سالنے دئورانا سے ماہ کار کرتگ ہما سے
 ماہے ہمسانا بزان پورہین ائییدیے چار یک آیبیا دئیگ بیت.

ماموریتے ہگ وھدے کاری چه وقی ہزمتے جاگھا ڈنّ راه دئیگ ببنت، اگن کماکم ۵۰ کیلومیٹر چه وقی کارے جاگھا دور ببنت یا کماکم یک شپے ماموریتے جاگھا بجلنت آپہ ماموریتے گیشین زرا (انچین کساسیا کہ چه کاریے روچے سابتین یا بیسیک مڑا کمر مبیٹ) ھکدار بنت.

؟ کماکمین مڑ چے و چونکا گیشینگ بیت؟

کاریانی کماکمین مڑ ہر سالہ چه «کارے سرچرگھے» نیتگا و گون بُنجاہی بانکے ایلان بوتگین رژیچے نہرے چارگا گیشینگ بیت. ھچ کاردارنا ھک نیتست کہ چه کماکمین مڑا کمر کاریا ماچب بدنت. اگن آبیہ چش کرت گڑا کارے توانت کارے ادارہا برتوت و کاردارا پہ وقی ماچب و کماکم مڑے پرکے دئیگا مھکوم بکنت. انچش ھم کماکمی مڑ باید انت نگدی ھسابا دئیگ ببیت. بلہ گیشین مڑ گنیر نگدی ھسابا دئیگ بوت کنت. پہ درور اگن کاریے کماکمی مڑ ۷ ملیون تومن ببیت کاردار آبیہ گوشت نکنت کہ ۴ ملیونا نگدی بزور و باکیا چه دگنا ورگی چیز بزور.

دانک، بمیشکا کہ کاریانی ماچب کٹے تھرے ھساب آرگ بیت اگن چه گزرانک و سنگے وزارتے نیتگا گیشینتگین کماکمی کنا گیشین کٹے سرا سنگ دئیگی ببیت گڑا باید انت گیشین کٹے سرا سنگ بنگد و دئیگ ببیت. ھمک سالہ گزرانگے وزارت کٹے رکمیہ گیشینیت و گوشت اگن چه اشیا گیش کسنا کٹے ببیت آ باید انت کٹے ھسابا سنگ بدنت. اگن کاریے ماچب ھم چه اشیا گیش ببیت آ باید انت سنگ بدنت. آدگہ تیکانی کم کٹوکین مردم چه سنگے دئیگا چٹنگ انت. البت گیشترین جاوران کاریے ماچب چه اشیا کہ آبیے سرا سنگ بنگد ببیت کمر انت.

← کاری ساھت

کاری ساھت ھما مدنا گوشت کہ کاری پہ کاردارا کار کنت. کارے کانونے ردا کاری نباید انت شپ و روچے تھا ۸ ساھتا گیش کار بکنت. بلہ شرائیتے ردا کہ دیمہ آبیے بارٹوا ھبر کنین «گیشکاری» بوت کنت. اھمین ھبراش انت کہ اگن کاری و کاردار

دوین بمئنت بوت کنت که لهتین رۆچان کاری چه ۸ ساهتا کمتر و لهتین رۆچان چه ۸ ساهتا گیشتر کار بکنت گڑا هما رۆچان که چه ۸ ساهتا گیشتر کار کنگ بیت آ گیشکاری حساب آرگ نبیت. اے جاورا هم هچ پئیمای کاری ساهت نباید انت هپتگئے تھا چه ۴۴ آگیش ببنت و هما کاران که گران و تاوان دئیوک و زمینئے چیرا بنت کاری ساهت نباید انت رۆچئے تھا چه ۶ و هپتگئے تھا چه ۳۶ آگیش ببنت.

کارپے گیشکاری

چه گیشکاریا مکسد هما کار انت که شپ و رۆچا لس کارانی تھا چه ۸ ساهتا گیش کاریا دئیگ ببیت. گیشکاری ایوکا هما وهدا بوت کنت که کاری بمئیت. بزانت رادار کارپئے سرا کارا زور کرت نکنت یا که مسال هیرا اگن کاریا گیشکاری نکرت آیی در کرت نکنت. په هر ساهت گیشکاریا رادار باید انت هر لس و آمین کاری ساهتئے مڑا ۴۰ درسد گیش بکنت و کاریا بدنت. گیشکاریئے ساهت نباید انت یک رۆچئے تھا چه ۴ ساهتا گیش ببنت مگن استسنائے سرا و گون دوین نیمگئے مئگا. گران و تاوان دئیوکین کاران و انچش هم هما کاران که کارپئے امر چه ۱۵ آبگر تان ۱۸ سال انت گون کارپئے رزایا هم مکن انت.

کاری ساهتئے تهر

بازین کاران کاری هاسین ساهتئا (په درور سهبئے ۸ آبگر تان بیگهئے ۴ آ یا که اگن سبارگئے وهدا هم حساب ببارین تان بیگهئے ۵ آ) کار نکنت. بوت کنت که کارزندئے سرشت وڑے ببیت که کاری شپئے وهدا کار بکنت، مسال هیرا بلدینگئئے پاسپان ببیت یا که پمپ بنزینئے کارپے ببیت که شیفئئے سرا کار کنت. کانونا اے مردمانی مڑا گون آدگه کاریان پرک هست. دئما هما کارانی بارئوا هیر کنین که آیانی تهر سرجم کنگئے وهدئے بُنیاتا انت.

۱ رۆچئے کار و شپئے کار

هما کارا گوشنت که آییئے سرجم کنگئے وهد چه سهبئے ۶ آبگر تان شپئے ۲۲ آ ببیت و «شپئے کار» هما کار انت که چه ساهت ۲۲ آبگر تان سهبئے ۶ سرجم کنگ ببیت. په شپئے هر ساهت کارا کارپئے مڑا ۳۵ درسد گیش کنگ بیت. مسال هیرا اگن یک کارپئے بیسیک ماچب ماه ۱۲ ملیون تومن انت په هر ساهتا آییئے مڑا ۵۰ هزار تومن بیت. اگن هم کاری شپان کار بکنت باید انت په هر ساهتئا ۱۷۵۰۰ تومن گیشتر بگپیت. ادا اهمین هیرا ش انت که

اگن «کار باریگی» انت و کارے بھرے باید انت شپا ببیت گڑا چہ شپکاریے ہگا بہرمنڈ نبیت و باریگی کارے ہک آبیآ دئیگ بیت. دئما باریگی کارے بارٹوا ہبر کنین.

۲ ہٹوارین کار مکسد ہما کار انت کہ اشیئے بہرے روجا و بہرے شپا بیت. مسال ہبرا چہ بیگاہئے ۴ بگر تان شپئے ۱۲. آنچین کاران ہما کاری ساہت کہ شپئے کارے بہرے انت، پہ اشان کاری چہ شپکاریے ہگا بہرمنڈ بیت. مسال ہبرا یک کارے ۲۴ ساہت پاسپانی بکنت و ۴۸ ساہت آرام، گڑا اے ہٹوارین کارے کہ اشیئے ساہتانی بہرے روجا و آدگہ بہر شپا بیت. ہما ساہت کہ چہ شپئے ۲۲ اتانکہ بامگواہئے ۶ سرجم بنت شپکاری زانگ بنت و کاری شپئے کاری ساہتانی ردا پہ ۳۵ درسد گیشین مڑا ہکدار بیت و اے ابید چہ لس و آمین کاری ساہتان انت. انچش ہم اگن ہبتگئے سرجمین کاری ساہت چہ ۴۴ آگیش ببنت ابید چہ اشیا کہ کاری ہبتگئے گیشین ساہتانی سرا مڑ گبپت لس و آمین کاری ہر ساہتے ۴۰ درسد ہم پہ گیشین کاری ساہتان کاریا رسیت.

۳ شمی کار ہما کارا گوشنت کہ آبیئے ساہت پدمان پد مبنٹ و شپ و روجئے ہاسین ساہتیا ببیت. پہ درور بوت کنت کہ تندورے کاری وتی کارا بامگواہئے ۴ بنگیج بکنت و تان سہبئے ہشتا کار بکنت گڑا ۴ ساہتے کساسا گون کارا درگت مبیٹ و پدا زھرے ۱۲ بگر تانکہ بیگاہئے ۴ آکار بکنت. انچین جاوریا و ہدے کہ کاری پارگ انت کارجاہا کاریے بئیگ المی نہ انت. کارے بنگیج و آسرے ساہت و کارانی سرجم کنگئے نیاما و ہد گون کاری و کردارے منگا، کارے تھر و کارجاہئے رسمے ردا گیشینگ بنت.

اہمین ہبر اش انت کہ مان اے کاران شمانی پاسلہان کاری ساہت و ہم پئما گیشکاری نباید انت چہ بنداتا نا آسرا سرجمیا یک شپ و روجئے تھا چہ ۱۵ ساہتا گیش ببنت. پہ درور اگن تندورے کاریا وتی کار بامگواہئے ۴ بنگیج کرتگ و اے نیاما چنت ساہتے کار ہم نکنت اے سچھین گون کرتگین گیشکاریے حساب آرگا نباید انت چہ ساہت نوزدھا آنگر ببیت. اے کاران ایوکا ہم بنیاتا کہ شمی انت کاریا گیشین مڑ دئیگ نبیت. البت اگن آبیآ گیشکاری کرتگ یا کہ آبیئے کارے بہرے پہ شپا کپتگ، پہ گیشکاری یا شپکاریے مڑا ہکدار بیت. پہ درور اگن ہمان تندورے

مسالا بچارين كه كار چه بامگواهه ۴ آبنگيخ بيت و سهبه ۸ آسر بيت و ۴ ساهت دم ڪنگا رند ۱۲ آبنگيخ بيت و ۱۶ آسر بيت، ڪاري ايوڪا په ۲ ساهت شپڪاريا هڪدار بيت چٽا كه چه بامگواهه ۴ آبگر تان ۶ آشپڪاري حساب آرگ بيت.

شيفتي يا نئوبي ڪار انچين ڪار ۱ كه ماهه دئورانا گردش ڪنت بزانت ڪو وٽا كه اشيه باريگ سهب، بيگا ه يا شپا بنت. نئوبي ڪار هما شيفتي ڪار انت كه لهتين ڪار زندان رتواج انت چو كه نرسينگ يا پاسپانيا. چو پرز ڪنتيت كه هسوسي نادره جاهينه نرسه ماهه دئورانا ۱۰ روچا وتي ڪارا سهبه ۸ آبنگيخ ڪنت، ۱۰ روچا چه بيگا هه ۴ آو ۱۰ روچا چه شپه ۱۲ آ. پميشڪا كه ماهه دئورانا آيه ڪاري ساهت مدام گردش ڪنت اشيا شيفتي يا نئوبي ڪار گوشنت. هما ڪاري كه ماهه دئورانا نئوبي يا شيفتي حسابا ڪار ڪنت و آيه ڪار نئوبي سهب و بيگا هه ڪاري ساهت انت بنت وتي مزا ابند مزي ۱۰ درسدا «نئوبي ڪاريه» حسابا گيپت و اگن نئوبي سهب و بيگا هه و شپا بنت گزا ۱۵ درسد بيت و اگن نئوبي سهبا و شپا يا بيگا هه و شپا بڪنت ۲۲/۵ درسد نئوبي ڪاريه حسابا آيا رسيت.

دانڪ: لس وٽا هما وهه كه ڪاريان په نمازئه وانگا يا وراڪئه ورگا لگنت آياني ڪاري ساهته بهره زانگ نبت مگن اش كه ڪارجاها رسم هميه بيبت و انچين جاوريا نامگپتگين وهه ڪاري ساهتاني بهره زانگ بنت. انچو هم زمانئه ماها نمازئه وانگ و دبوچ و سهورئه وهه مان ڪارجاها ڪارياني ڪاري ساهتاني بهره حساب آرگ بنت.

ڪارياني چٽي ←

جمله ڪارياني هپتگي چٽياني روچ انت و ايه روچئه مزي هم چه ڪاردارئه نيمگا ڪاريا دئيگ بيت. بزانت ڪاردار گون ڪاريا گوشنت ڪنت: «پميشڪا كه جهماني روچا چٽيا بوتگه گزا هر ماها چار روچئه ڪساسا چه تئي مزا ڪم ڪنان!» اگن ڪارئه نهر، زلورت يا ڪاري و ڪاردارئه منشته ردا ڪاري جهماني روچا ڪار بڪنت گزا المي انت كه هپتگه ڪار روچيا اشيه بدلا چٽي بڪنت. هما ڪاري كه جهماني روچا ڪار ڪنت و دگه روچيا چٽي، گزا پميشڪا كه آجمهه چٽيا نزورنت مزا ابند، مزي ۴۰ درسدا گرت.

هر سال ۱۱ اردیبهشت «کارپئے روچئے» نامئے سرا کارپانی رسمی چُتئیے. جهمانی روچ و کارپانی روچا ایند ملکئے آدگه رسمی چُتئی کارپانی چُتئیانی تها هساب آرگ بنت.

مؤکل

مؤکلئے مانا ایش انت که کاری انچین روچیا که چُتئیے روچ مبيت کار مکت. مؤکل یک هک و کاردارا انچین هک نیتست که کاریا چه اشیا زبهر بکت. کاری مؤکلئے روچان هم وتی مژا گپیت. مؤکلا جتا جتاین تهر هست که یک یگا آیانی بارئو هبر کنین:

ماجبی یا سالینهین مؤکل

لس و آمین کاران کارپانی ماجبی مؤکل سالیئے تها ۲۶ روچ انت و گون ۴ جهمئے هساب آرگا سرچما ۳۰ روچ بنت. بزبان پمیشکا که هر ماها ۴ جمه هست و هر سال ۱۲ ماه هست و سالینهین ۴ جمه گیشین بنت و اے چارین جمه رسمی چُتئی نه انت و سالینهین ماجبی مؤکلانی بهرے. رسمی آدگه چُتئیانی روچ مؤکلانی بهرے زانگ نبت و په هما کارا که چه یک سالاکمتر انت چش انت که کارئے مُدئئے ردا هساب جنگ بیت. کاری چه وتی سالینهین مؤکلان ایوکا ۹ روچا په دیمی سالا ایر کرت کننت. اگن سالیئے دئورانا کسپا وتی اے هک نزت آ وتی نزتگین مؤکلانی روچانی هسابا سجهین مژا چه کاردارا گپت کنت. کارنشی، سرچمین کارکپتی، کارجاهئے بند بئینگ یا کارپئے بیزان بئینگئے جاوران ایر کرتگین مؤکلانی مطالبات کاریا یا آیئے وارسان دئینگ بنت. گرانین و تاوان دئیوکین کاران کارپانی ماجبی مؤکل سالیئے تها پنج هپتگ انت و پنجشمبهانی مؤکل چار ساهت هساب آرگ بنت.

الاجی مؤکل

کارئے کانونا په کارپانی «الاجی مؤکلئے» گرگا هچ پئیمین هدے گیشینگ نبوتگ و همینچک که الاج کنوکین داکتر بگوشیت الاجی مؤکل گرگ بوت کنگ. الاجی مؤکلئے مدتا باید انت الاج کنوکین داکتر یا راجمانے مانزمايے گل- داکتری کامیشن نزدیک بکت نانکه هم کارپئے کاری و کارنشی رکادئے بهرے بنت و هم تاوان و هم مژ دئینگ بوت بکننت. الاجی مؤکلئے دئورانا کاری په «مژئے تاوانے»

گرگا هکدار انت. مُزّے تاوان چه بیمهئے نیمگا پُر کنگ بیت. گون لس و آمین داکترے نزدیک سالے دئورانا تان ۱۵ رُوچا الاجی مۆکلے زورگ بوت کنت. بله اگن چه ۱۵ رُوچا تانکه ۶۰ رُوچا ببیت گژا باید انت راجمانی مانزمانیئے پُربیسهین داکتر اشیا نزدیک بکنت و اگن چه ۶۰ رُوچا گیشتر ببیت باید انت راجمانی مانزمانیئے داکتری جرگه اشیا نزدیک بکنت.

سور و آروسئے مۆکل به سور و آروس کنگا سجهین کاری تواننت سئے رُوچ مۆکل گون مُزّا بزورنت.

سیاد و وارسانی بیران بنیگئے وهدا مۆکل سجهین کاریان هک هست که اگن آیانی جن یا جود، پت یا مات و چک بیران ببت سئے رُوچ مۆکل بزورنت. اے مۆکلا هم کاریئے مُزّ دئیگ بیت.

ساهتی مۆکل اے مۆکل چه ماجبی مۆکلا بهرے. کاری په وتی رُوچ روزینی کاران اے مۆکلا زورنت. بله کاریئے ساهتی مۆکل جم جنگ بنت و چه آبیئے ماجبی مۆکلان کم کنگ بنت و اشیئے کساس گون کاری و کاردارئے منشتا بندوک انت.

هجهئے ادا کنگئے مۆکل هر کاریا هک هست وتی کارئے دئورانا یک رنده په واجبین هجهئے ادا کنگا یک ماه «هجهئے مۆکل» بزوریت. کاری تواننت چه وتی ماجبی ۳۰ رُوچ مۆکلا بزوریت-هما شرتا که ایر کرتگین ۳۰ رُوچ مۆکل آبیا ببیت و اگن آبیا ایر کرتگین مۆکل مبیئت په هجهئے ادا کنگا باید انت بیماجبین مۆکل بزوریت. چلگیئے مۆکل: چلگیئے مۆکلئے مُدت (چک یک ببیت یا جار ببت پرک ندنت) په جنین کاریان پورهین ۹ ماه گون ماجبا انت. انجش هم اے جنینانی جود چه زورانسین (دلبدی دئیوکین) دو هپتگ مۆکلا بهرمند بنت. اے مُدتیئے ماجبا راجمانی مانزمانیئے اداره دنت. چلگی مۆکلئے آسر بنیگا رند جنین کاری وتی پیسریگین کارا پر تریئت و گون راجمانی مانزمانیئے ادارهئے نزدیک اے مُدت آبیئے کاری دئورائے بهرے هساب آرگ بیت.

دانک: لهتین کاردار هما وهدا که لوئنت جنینان کارا بدارنت همه شرت و دگا ایر کنتت که جنین نباید انت لاپ پُر ببیت یا که اگن لاپ پُر بوت

کاردار پہ اشیا کہ آریا چہ کارا در بکنت ہکدار بیت۔ اے شرتا ارزشے نیست، تنتنا اگن جنین کاری اشیا بمئیت۔ بزآن اگن شرت ہمے ببیت کہ اگن جنین لاپ پز بوت چہ کارا در کنگ بیت و اگن کاردارا آریارا لاپ پزینے سئوبا چہ کارا در کرت گزا آییہ اے کار گنیر کانونی انت و جنین کاری توانت کاردارے شکایتا بکنت و کارا پر ترگئے ہکما بگییت۔

شیر میچینگئے دئورانے مؤکل پہ جنینان

۲۴ ماہگیا روچے یک ساهت پہ چکئے میچینگ چہ ساهتی مؤکلا بزوریت و اے چہ ماجبی مؤکلا کم کنگ نبیت۔ اے کاری چکئے زلورتے ردا سئے نئوبتا اے مؤکلا زرت کنت۔ ہما مات کہ آیان جاڑین چک یا گیشتر ہست آسانی ساهتی مؤکل دو ساهت انت۔

بیماجبین مؤکل

کارے کانونا پہ «بیماجبین مؤکلا» ہد و کسائے گیشینگ نبوتگ۔ ایوکا ہمے گوشگ بوتگ کہ کاریانی بیماجبین مؤکلے زورگئے وڑ و پئیم، اشیئے مُدّت و مؤکلے ہلاس بئیا رند کارا پر ترگئے شرائت گون کاری یا آییئے کانونی جھگیر و کاردارے کتی منگنامہا گیشینگ بیت۔ بیماجبین مؤکلا کارے منشت تان دو سالا ماؤ کنگ بیت و کاری دو سالا رند کارا پر ترت کنت۔ ایوکا «وانگئے مؤکل» پہ دگہ دو سالا نوک کنگ بوت کنت۔

جنینانی کارے شرائت

ایرانے کانونان پہ جنین کاریانی لہتین پلہ مرزی بوتگ۔ آیش انت:

۱. جنین کاریانی پُرہتر و گرائین کاریانی دئیگ و انچش ہم چہ ہدا گیشین بارے چست کنگئے پرمایگ ے اشیا کہ مکانیکی سامان و ازیابان کار ببندنت مکن انت۔ لہتین کاردستور و آیین نامہ چو کہ «گون دستا بارے چست کنگئے بہداشتی آیین نامہ» (مسئوب ۱۳۹۰) ہست کہ بارے رٹوائین ہد و پُرہتر و گرائین کاریانی تھر گیشینگ انت۔

۲. پمیشکا کہ بوت کنت جنین کاری و تی کاری سالانی تھا چک مات ببنت، اشان اے بابتا ہاسین ہک و او بال ہست و اشانی تھا اہمین چلگی و شیر

میچینگے دئورانے مؤکلّ آنت که پیسرا اشانی هیر بوت. انچش هم اش که اگن لاپ پڑین کارے انچین کارنا گلایش ببیت که آپه ماتا یا لاپی چگا پرهتر ببیت گڑا کاردار باید انت ارزانترین کارے آییآ بدنت. البت اشینے تشکیس گون راجمانی مانزمانیے ادارھے پُریسهین داکترا انت. اے گوشگی انت که اگن کاریا ارزانترین کارے دئیگ بوت کاردارا هکّ نیست که گون هم نیمونا که آییارا ارزانترین کارے دئیگ بوتگ آییے ماچبا کم بکنت. تان لاپ پڑیے گڈی ماه و روجان انچش انت.

۳. اگن راجمانی مانزمانیے ادارھے پُریسهین داکترا چو تشکیس دات که هما کار که لاپ پڑین جنین آییآ گلایش انت په آییآ پرهتر یا گران انت کاردارے سرا بیت که مناسبتر و ارزانترین کارے جنینا بدنت.

۴. جنین کاری ۵۵ سالے امرا شرائتنے ردا کارنشت بوت کنت بزآن چه مردین کاریا ۵ سال زوتر.

نوک ورنایانی کار کنگئے شرائت

چه ۱۵ سالاکستریں مردمان کارا دارگ مکن انت و اگن کارداریا ۱۵ سالاکستریں مردمیارا کارا داشت، آییآ هلاپ کرنگ و باید انت دُند و ملام بدنت. البت انچو که گوستگین بهران گوشگ بوت کهولی کارجاه چه اے مکن در انت. بله انگت چه ۱۵ تان ۱۸ سالیگین مردمانی کار کنگ لهتین شرائتانی ردا بوت کنت. اشان «نوک ورناین کاری» گوشنت. نوک ورنایان کار کنگئے شرائت اش انت:

— کارے بندات کنگئے وهدا نوک ورنایا باید انت چه راجمانی مانزمانیے ادارھے نیمگا داکتری تپاسگ ببیت. کارا دارگا رند هم کماکم سالے یک رندا داکتری تپاسگ ببنت. راجمانی مانزمانیے داکتر کارے تهر و نوک ورناین کاریے واک و توانے همدپ بئیگئے بارئوا وتی هئیللا درشان کنت و اگن آییے هئیللا کار نامناسب ببیت گڑا کاردار باید انت وتی امکاناتے هدّ و ابیللا کاریا دگه کارئے سرا بداریت.

— نوک ورناین کارپے گیشاگیشین کاری ساہت چہ لس و آمین کاریانی ساہتان نیم ساہتے کساسا کمرانت. چہ اے امتیازا بہر مند بئیگے وژ و پئیم گون کاری و کاردارے متگا گیشینگ بیت.

— نوک ورناین کاریا ہر پئیمین گیشین کار، شپکاری، گران و تاوان دئیوکین کار و چہ ہڈا گیشین بارے چست کنگے پرماگ بے مکانیکی ازبابانی کار بندگا مکن انت.

دانک: اے ہبر کہ گوشنت چہ ۱۵ سال کستر یا نوک ورناین ہما کاری کہ آیانی کاردارے رھبدانی رندگیری نوٹگ کارے کانوٹے تابداری نہ آنت اشینے مان اے نہ انت کہ اگن اشان کار کرت و کاردارا اشانی ہک ندات پمیشکا کہ اشانی کار کنگ گئیر کانونی بوتگ وتی ہگا گپٹ نکنت. اشینے مانا اش انت کہ اے چہ کارے کانوٹے راہا گامگیجان زرت نکنت. پہ درور اگن کارداریا بالگین کاریے ہکا مدنت کاری توانت کارے ادارہا برٹوت و کاردارے شکایتا بکنت. بلہ اگن کاریے امر چہ ۱۵ آکمر بیت باید انت ہکوکی دادگاھا برٹوت.

درملکی مردمانی کار کنگے شرائٹ

ایرانا بازین کارے ہست کہ ایرانی نہ آنت. اشانی گیشترین بھر ائوگانستانے مردم آنت. پمیشکا کہ ایرانے کانون و رھبند درملکی مردمان «کارے جئوازے» دئیگے سرا باز سک آنت، ائوگانستانی کاریانی مسترین بھر بے جئوازا کارا لگنت. گیشترین وھدان گرانیں کار اشان دئیگ بنت و کاردار ہم وھدے اشان کارا دارنت چہ ایرانی کاریان اشان کمرین مژ دئینت.

کانوٹے ردا درملکی مردم ہما شرٹا ایرانا کار کرت کنت کہ اشانی کڑا پہ ہاسین کار و کارزندیا ویزا بیت یا کہ بندوکین رھبند و آیین نامہانی ردا پہ «کارا جئواز» بگرت. تہ گڑا ہما درملکی مردم کہ آیانی کڑا انچین کاگد نیست کارے کانوٹے تابداری نہ آنت و اے کانوٹے نپ و راجمانی مانزمانیے نپ اشان نرسیت.

اگن اے مردم گون انچین پیشامدیا دیم بکپنت کہ پہ آیان اشیئے آسر مرک یا آرائے تاوان گندگ انت اے چه ماجبے گرگا بهرمند نبیت. اشیا پہ هما کاریان کہ آیان کڑا کارے جئواز نیست مزین اڑ و جنجال جوئنتگ. پہ درور: اگن یک کاردار اے ائوگانستانے مردمیا پنج ملیون تومن ماہانگین ماجبے سارا کارا بداریت، کارے نتوانت کارے ادارہا برئوت و بگوشیت کہ آبیے مڑا چه کماکھی مڑاکتر انت. آنتوانت باکی ززان بلوئیت.

بله هما درملکی کاری کہ آبیے کڑا کارے جئواز نیست، اگن آبیہ گون کاردارا جیڑے ببیت یا کاری پیشامدیا گون دچار بکپیت دیم آئیوکین ہبرانی زانگ
توانت پہ آبیہ دردوار ببیت:

— اگن درملکی کاری ادیا بکنت کہ کاردارا آبیہ نکرنگ یا کہ چه کماکھی ماجبا آبیہا کمتر داتگی یا کہ چه کارے کانونے گیشیتنگین آدگہ نپ و سیٹان (چو کہ ہکداری، لوگ و اشی و آبیہ) آبیہا بهرمند نکرنگی، بزن انت کہ پہ آبیے ہگنی موکگا کانونی راہ گندگ نبیت؛ چیا کہ اے کاریا کارے کانونے پلہ مرزی نرسیت. بله اے کاری هما منشتے ہد و ابیلا کہ آبیہ گون کاردارا بوتگ دادگاہا شت کنت. پہ درور اگن کاردار منتگین مڑا آبیہ مدن آنتوانت دادگاہا برئوت و کاردارے ہلاپا دادہاسے پیش بکنت و منتگین مڑا بگپیت. ادا دادگاہ آئیوکا منشتا چاریت و آبیہ گون کماکھی مڑا کار نیست.

— اگن کاری پیشامدے ببیت و هما کاریا کہ آبیہ کارے جئواز نیست جسمی و جانی تاوانے برسیت، آنتوانت لس و آمین کانونانی ہد و ابیلا کاردارے شکایتا بکنت و دیہ و تاوان بگپیت.

گرائین و تاوان دئیوکین کار

بل ترے سچین کارزندان وتی جندے سک و سوری ہست بله لہتین کارزند ہست کہ کاریا جسمانی و دماغی تاوان دئینت. بوت کنت اے تاوان ہما کد و کساسا ببنت کہ کاریے جسمی واکا کم بترینت یا کہ اشانی سئوبا آچہ کار بکپیت. پہ درور: ہما

مردم کہ دگانئے دکلا نشتگ، ہما کہ یک کمپنیٹا بہا کنگئے کارگئے کارمستر انت یا کہ دنتانئے داکترئے مُنشی انت؛ اشان بیہا بوت نکنت گون مادئے کاریا، الکتریک بُرجانی اڈکنوکا و ہماییا کہ گرمائے جلا کورہان کار کنت یا کہ ہُرْمُنِ داروانی کارجاہا کارا انت شاہیمئے یکین سرکئیلایا ایر بکنئے، پمیشکا کارزند دو تبکا بہر بنت بزانت لس کارزند و گرانین کارزند۔ چہ اے تبکندیا مکسد اش انت کہ گرانین کارانی کاریان گیشترین پلہ مرزی بیت۔

کانونانی ردا گرانین و تاوان دئیوکین کار ہما کار انت کہ اشانی کاری چاگردئے پیزیکی، کمیکل و مکینیکی کارتپ چہ مئیارا ڈن انت و وہدے کاری اے کاران گلایش بیت چہ آییئے کدرتی گنجائشا آییئے سرا گیشترین زور لگیت کہ اشئیئے آسر کارزندى نادراہی و کارزندى نادراہیئے آپت انت۔

انچو کہ چہ برزئے مانا کنگا پدّر بیت، گرانین کارا کارئے چاگردی جاورہال و سرشت انچین وژیا انت کہ کاریئے جسم و دماگا تاوان دنت۔ اے نیاما گرانین کاروت دو تہرا گیشینگ بوتگ:

الب) ہما کارزند کہ گرانی و تاوان دئیوکیئے سپت گون کارئے سرشتا بندوک انت بلہ بوت کنت کہ کاردار گون جاندرہی، ایمنی و مناسبین پئی گامگیجانی زورگا اشانی گرانی و تاوانان دور بکنت۔

ب) ہما کارزند کہ وتی سرشتا گران و تاوان دئیوک انت و کاردار گون جاندرہی، ایمنی و مناسبین پئی گامگیجانی زورگا اشانی گرانی و تاوانان کم کرت کنت بلہ اے انگت گران و تاوان دئیوک انت۔ پہ درور زمینئے چیرئے مادنانی تہا کار کنگ کارئے سرشتئے ردا گران انت و ہمینچک ایمنی و جاندرہیئے گامگیج زورگ بنبت بلہ انگت اے گرانین کارے۔ بلہ مسال ہبرا تندورا یک مردمئے کار ہما شرتا کہ تندورئے گرمی کاریا متورینیت گرانین کارے حساب آرگ نبیت بلہ یک لس و آمین تندوریا کہ کاری چہ نژیکا گون آس و گرمیا گلایش انت اے گرانین کارے حساب آرگ بیت۔

راجمانی مانزمانیئے ادارہا یک کمئیتے ہست کہ اشیا «گران و تاوان دئیوکین کارانی

کمئیتی» گوشت و گرانین کارانی گیشینگ اشیے زمها انت. ته گڑا هما وهدا یک کارے گران زانگ بیت که اے کمئیتی رهندانی ردا آيا گران بگوشت.

اے هبرے نیمگا باید انت دلگوش گور کنگ ببیت که اے کمئیتی اشیے سرا که «کجام کارجاها کجام کارگران انت» پٹ و پؤل نکنت و په چارگ و برسیا باید انت گون کمئیتیا دزبندی کنگ ببیت. بزان کاری یا کردار باید انت کمئیتیا رجو بکنت و په اشیا که کارگرانین کارے زانگ ببیت دزبندی بکنت. اشیا بل که کردارا اے مسلهے سرا نپ و پائیدگ نیست بله آ باید انت لس و آمین کارانی نسبتا ۴ درسد گیشتر په بیمهے هگا بدنت پمیشکا گیشترین وهدان کرداران انچین مئیلے نیست که آیانی کاریانی کارگران و تاوان دئیوکین کار حساب آرگ ببنت. دومی نیمگا ایش که هر چنت کانون و رهندانی تھا کارجاها نی تپاسگ آنکگ بله هچ جاگهتا چو نئیاتکگ که تپاسکار باید انت کارے گران بئیگے بارئوا وئی هئیلا درشان بکنت. املی رنگا ائوکا اے کاری انت که باید وت په وئی کارزندے گران زانگا اشیے کاریجا بنگیچ بکنت و باید انت اشیا سابت هم بکنت.

کارے گران حساب آرگے دزبندیے سرا چار و گزارے کاریچ چش انت که ائولا باید انت گون دمگے کارے ادارها دزبندی کنگ ببیت. اے بابتا باید انت ائولا لهتین فرم چه دزبندی کنوکے نیمگا - که گیشترین وهدان کاریے جند انت - پُر کنگ ببیت. گڑا مسله استانے بنداتی کمئیتیا راه دئیگ و اودا چارگ بیت. اگن دزبندی متگ بوت گڑا راجمانی مانزمانیے ادارها راه دئیگ بیت و اگن متگ نبوت دزبندی کنوکا هال دئیگ بیت و آتوانت «دوارچاریے دزبندیا» بکنت.

همه درگتا کردار دزبندیے متگے سرا ایرازگیری کرت کنت. اگن چو ببیت استانی دوارچاریے کمئیتی مسله چاریت و گدی هکما دنت. اگن کاریے دزبندی پدا رد کنگ بوت آتوانت جیڑها «اداری ادالتے دیوانا» ببارت.

چارگے وژ و پئیم راجمانی مانزمانیے کانون-گران و تاوان دئیوکین کارزندانی آیین نامهے ردا و استانے بنداتی و دوارچاری کمئیتیا نی کاروژے کاردستورے ردا بیت که گرانین و تاوان دئیوکین کارزندانی تشکیس و همدپ کنگ و آیانی سرا نزارت اشانی زمها انت.

← گرانین کارزندانی کارانی نپ لس و آمین کارزندانی مکابلہا

- گران، تاوان دئیوک و چیرزمینی کاران کاری ساهت نبايد انت «روچے ۶ ساهت و ہپتگئے تھا چه ۳۶ ساهتا» گیش ببت. هالانکه لس و آمین کارزندان «روچے ۸ ساهت و ہپتگئے تھا ۴۴ ساهت» انت.
- گرانین و تاوان دئیوکین کارزندان کارانی ماجبدارین مؤکل سالتئے تھا ۵ ہپتگ انت و پنچشمہانی مؤکل ۴ ساهت حساب آرگ بیت هالانکه لس و آمین کارزندان سالیہین مؤکل یک ماہ انت.
- نوک ورنائین کاریان گرانین، تاوان دئیوک و پُرہترین کارانی دئیگ مکن انت.
- جنین کاریان پُرہتر، گران و تاوان دئیوکین کارانی دئیگ و چه گیشیتنگین ہد و کساسا گون دستا و بے مکانیکی سامان و ائوزارانی کار بنداگا بارے چست کنگئے پرمايگ مکن انت.
- گرانین کارزندانی کاریان گیشین کارے پرمايگ مکن انت هالانکه لس و آمین کارزندان کاریان تان چار ساهتا روچے تھا گیشین کارے دئیگ بوت کنت.
- گرانین کاران یک کشا ۲۰ سالتے کساسا گلایش بئیگ یا شمی حسابا ۲۵ سالتے کساسا کارنشیتئے سٹوبساز بوت کنت؛ هالانکه لس و آمین کاران اے مدت ۳۰ سال انت. لس و ژاگران و تاوان دئیوکین کاران هر یک سال بیمهے زرے ادا کنگ یک و نیم سال حساب جنگ بیت.

دانک: راجمانی مانزمانیئے ادارہ گڈی سرشون انت کہ گرانین کارزندانی رسمیت بکشیت. چه اے گلے منگا رند مردم «گرانین کارزندانی کاری» حساب آرگ بیت. بلہ بازین جاگهان گندگ بوتگ کہ راجمانی مانزمانیئے ادارہ زرتگین المین گامگیچ و اداری ادالتے دیوانتے حکمے بئیگا ہم تهر تهرین نیمونانی سرا چه اشیا کہ کارزندانی گرانینئیئے حسابا بمتیت پھریز کنت. اشیئے سٹوب ایش انت کہ اگن کارزند گرانینے حساب آرگ بیت کاری

زوتر کارنشت بیت و لازم راجمانیے مانزمانیے ادارہ باید انت آییے کارنشتی
 ماجبا بدنت. راجمانیے مانزمانیے ادارہے کارمستر اشیا ماجبےے گنیشےے
 زانت. بزان راجمانیے مانزمانیے ادارہ مدام چه وهدا پینش کارنشتیا وتی
 کوپگان بارے زانت و تان هما هد و کساسا کہ بوت بکنت چه وهدا پینش
 کارنشتیے دیما اوشتیت بل ترے گران و تاوان دئیوکین کارزندےے کارمانی
 ہک و اوبال ڈالچار کنگ ببنت.

← **بیمهےے زرےے دئیگےے گرنج**: لس و آمین کارزندان کارمانیے بیمهےے زرےے آیانیے ماجبے
 و آدگہ نپ و پائدگانی ۳۰ درسد انت کہ اشیےے ۲۳ درسدا کردار و ۷ درسدا
 کارےے دنت. گران و تاوان دئیوکین کارزندان ۴ درسد گیش دئیگ بیت و اشیےے
 دئیگ کردارےے سرا انت. راجمانیے مانزمانیے کانونا گوشگ بوتگ کہ کردار اے زرےے
 سرجمیا یا کستانیے سردات کنت. انچش ہم بوت کنت کہ کارنیےے کارنشت بئیگےے
 وهدا کردار اے زرےے بدنت. پمیشکا کہ گیشترین وهدان کاری سالانیے سالےے دار کنگا
 و پد اشیا لوٹنت کہ آیانیے کارزند گراننےے حساب آرگ ببیت گڑا چه آیانیے اے لوٹ و
 واهگےے سرجم بئیگا رند کردارا گوستگین سالانیے زرےے ہم اے بابتا دئیگی انت.

هرچنت بیمهےے زرےے کردار و راجمانیے مانزمانیے ادارہےے نیامےے مسلھےے، و اگن بیمهےے
 زرےے دئیگ مبنت راجمانیے مانزمانیے ادارہ باید انت وتی زمهان پوره بکنت و آییے
 سرا انت کہ اے ہگا چه کردارا بلوٹیت بلہ املےے مئیدان چش نہ انت و آیا پہ اے
 مادھےے کارنیشیا مئیلےے نیست و کارزندےے گران حساب آرگا گون گنیشین چار درسدےے
 دئیگا بندوک کنت. بزان تان هما وهدا کہ راجمانیے مانزمانیے ادارہ بیمهےے سچھین
 زرےے مانگپت کاریا کارنشت بئیگا نئیلیت. لہتین انچین کاری هست کہ ۲۰ سالا
 گیش گرانین کاران گلایش بوتگ انت بلہ ہمےے سئوبا کہ کرداران آیانیے بیمهےے زرےے
 نداتگ انت، کارنشت نیوتگ انت. انچین وهد و جاوران اے کارنیےے جند انت کہ پہ
 بیمهےے زرانیے پڑ کنگا هج بیت اگن نہ آے پئیسلاھ منتگ و چه گرانین کارزندانی نپ
 و پائدگان بہر مند نبیت. برےے برےے گندگ بوتگ کہ اداریےے دیوانا اشیےے سرا
 کہ کاری ۴ درسد بیمهےے زرےے مدننت حکم داتگ بلہ انگت راجمانیے مانزمانیے ادارہا
 چه اے حکمےے کارنیشیا پھرتز کرتگ. املیےے حسابا چش انت کہ کاریےے لوٹیت چه گرانین

کارزندے نپ و پائڈگان (ہاس کارنشتیئے وهدا) بہرمند بیت پمیشکا آھج بیت کہ بیمہئے ہما زان ہم وت بدنت کہ آیانی دئیگ کردارئے سرا انت. برے برے کردار پہ اشیا کہ گیشین چار درسدا مدئنت کاریان رزا کننت و اے ہم لہتین اڑ و جنجال پیدا کنت. بازین وهدان کاری چہ ہم ترسا کہ بیروژگار بیت انچین ہیرا متیت. بلہ اشیئے زانگ لازم انت کہ انچین منشتیا ہج ارزش نیست بل ترے کاریا اے متتگ.

🔴 **ہکیکی کارزند و بیمہئے لڑا ایلان کرتگین کارزندے ناہمدپی:** ہما لڑ کہ کردار راجمانی مانزمانیئے ادارہا دیم دنت، آیئے سرا انت کہ اشیئے تھا بیمہ بوتگین کاریئے کارزنداناما مان بکنت. لہتین کارجاہان بوت کنت کہ لہتین کارگران و لہتین لس و آمین بیت.

🎯 **پہ درور** یک تندوریا نانچئے کار گیشترین وهدان گرانین کارزندے گوشگ بیت. بلہ ہما تندورا دکلتے سرئے مردم یا ہمیرکار گیشترین وهدان لس و آمین کارزندے کاری زانگ بنت. دگہ مسالے ہما کاری انت کہ داروسازیئے کارجاہیا گون کمیکل مٹوادان کار کنت. پمیشکا کہ اے کارا آیئے جاندارا ہیئے سرا ہرابین اسر ہست آگرانین کارزندے کاری زانگ بیت بلہ اداری کارگئے کاری یا لڈ و بار کنوکین کاری بوت کنت کہ لس و آمین کارزندے کاری زانگ بنت.

بازین وهدے گندگ بوتگ کہ کردارا لوٹتگ انت چہ گیشین چار درسدے دئیگا بتچنت پمیشکا آیان بیمہئے لڑا کاریئے ہکیکی کارزند ایلان نکرتگ. برے برے ہم اے چہ کردارئے ناسریدی و ناپرواہیا بیت. برے برے چش انت کہ کارجاہا کردارا کاریئے کار بدل کرتگ بلہ بیمہئے لڑا انگت پیشیگین کارزند نیسگ بیت. بازین کاریئے اشیئے نیمگا دلگوش نکنت و بازین چہ بیروژگار بیگئے ترسا چپ بیت بلہ کارنشتی یا کارئے آسر بیگئے وهدا پہ کانونی گامگیجانی زورگا پیسلے کنت.

کاریئے کارزند و بیمہئے لڑا درج بوتگین کارزندے ناہمدپی، پہ کاریان بازین اڑ و جنجال اڈ کنت. ادا باید انت کاری ہم ہیرا کہ لڑا درج بوتگین کارزند ہکیکی نہ انت پگا بکنت. مسال ہیرا چو پرز کنین کہ یک کاریا وتی گوستگین ۲۰ سال کارئے بابتا پہ کانونی

پکا کنگا گامگینج زرننت؛ نون سرید بپن کہ اشیئے پکا کنگ سک گران انت کہ آوہدا کارجاہا چونین جاورہالے بوتگ و کاریئے کارزند پکا چے بوتگ. اگن اے پکا کنگ ببیت ہم مشکل انت کہ راجمانی مانزمانیئے ادارہ اشیا بمنیت کہ کاردارئے دیم داتگین لڑ رد بوتگ. لس وڑا وھدے کاری پہ وتی کارزندئے گران حساب آرگ بنداتی و دوارچاری کمئیتیان رثونت و اشانی لوٹ ہم منگ بیت کارزندئے ہمدپ کنگئے وھدا راجمانی مانزمانیئے ادارہ چہ دیم داتگین لڑئے چارگئے راہا سرید بیت کہ کاریئے کارزند چہ اشیا جتا انت.

پہ درور

بوت کنت یک کاریئے کار مادنانی آپ کنگ ببیت بلہ بیمہئے لڑا «سادھین کاریئے» ہسابا آییئے نام پیش کنگ بوتگ. اے جیڑہ گرانین کارزندانی کارمانی مسترین جیڑھانی تھا یکے کہ پہ آیان بازین اڑ و جنجالے پیدا کرتگی. لھتین اُستانان پہ اشیئے گیئ و گیوار کنگا لھتین راہ و در گیئینگ بوتگ چو کہ راجمانی مانزمانیئے ادارہ لھتین تپاسکارا راہ دنت تانکہ کاریئے ہکیکی کارزندئے بارٹوا پٹ و پؤل بکننت و اگن پہ اشان پکا بوت کہ بیمہئے لڑا ردے بوتگ، لڑا درج بوتگین کارزندنامے جاہا ہکیکی کارزندناما درج کنت.

چنتے نگد: انچو کہ پیسرا گوشگ بوت لھتین کارزند وتی سرشتئے ردا گران و تاوان دئیوک انت چو کہ مادنان کار کنگ یا کہ گیر و ڈامبرئے چندگ. بلہ بوت کنت کہ لھتین کارزند کارجاہئے جاورہالئے سٹوبا گرانین حساب آرگ ببت چو کہ نانچئے. اے نیاما راجمانی مانزمانیئے ادارہ لھتین کارزندانی سرا ملکئے جتا جتاین ہند و دمگان جتا جتاین رھبند زرتگ انت. پہ درور بوت کنت مان یک شھریا جو شکاری گرانین کارے حساب آرگ ببیت بلہ دگہ شھریا لس و آمین کارے زانگ ببیت. یا اش کہ ہالکاریئے بارٹوا تان اے وھدی یگین رھبند زورگ نبوتگ. یا اش کہ گیشترین اُستانان ایوکا نانچئے کار گرانین کارزندے حساب آرگ بیت بلہ لھتین جاگھان دگہ لھتین کارزند ہم گرانین حساب آرگ بنت چو کہ ہمیرکاری. اے وڑا گندگ بیت کہ گرانین کارانی پڑا ما گون یڑھبندیا دیم پہ دیم این. ہج پئیم اے منگی ہبرے نہ انت کہ دو یک پئیمین کارزند گون یگین وزیتا یک شھریئے تھا گرانین

و دگہ شہریا لسّ و آمین کارے زانگ ببنت. اشیئے چارگ و اشیئے واستا گیش و گیوارئے کنگ بوت کنت کہ چہ گرانین کارزندانی کاریانی لوٹ و واہگان یکے ببیت.

دومی ننگد اش انت کہ ایرانئے کانون و رھبندان پہ سچھین گرانین کارزندانی یک پئیمین پلہ مرزی هست، ہالانکہ لھتین گرانین کارزند چہ آدگران باز ہترناکتر انت پہ نمونہ ہما مردم کہ الکتریک ہت و پُستانی سرا کہ ۶۳ کیلو ولت و چہ اشیاء گیشتر آیان پشار هست کار کنت گرانین کارزندانی کاری انت. لھتین جاگھان اے کاری ہُج انت کہ بازین کیلومیترے کُوہانی سر کیگا پند بجننت تانکہ الکتریک بُرجانی جاگھان سر ببنت. لھتین بُلندیان ہٹوائے سردی، گزند و گروک و لسّ وژا بچارین مؤسمے وزیت و جاور اے کاریان تھر تھرین تاوانانی آماچ کنت. یا ہما کاری کہ ہرُمئی دٹوا و دارگانی اڈ کنگے کارجاہان کارا گلایش انت، اے مدام جسمی و دماگی تاوانانی آماچ انت چو کہ جنسی ناجوڑی. یا ہما مردم کہ دماگی نادراہجاہان کارا انت بوت کنت کہ دراجین و ہدیآ رند اے گوں روہی گیمرُشتا دچار بکپنت. انچس ہم ڈلیوری یا ہالکاری کہ گرانین کاری تھا حساب آرگ بنت. اگن نامگپتگین کارزندانی دیم پہ دیم بکنین و بچارین گندین کہ اشانی گرانئے درجہ یگین کساسا نہ انت. یزان گرانین کاری درجہ بندی ہم المی انت و باید انت پہ ہر یگیا آییے ردا نپ و پائدگ گیشینگ ببیت.

← کارئے ماٹو کنگ

اگن لھتین پیشامدانی سٹوبا چو کہ اناگتین کزا و پیشامدانی، کردار یا کاریے یا کہ دوتینانی زَمھانی پورہ کنگ ناممکن بوت و اوشات کار ماٹو کنگ بیت و اشانی دور بٹیگا رند منگنامہ کارنشی و مزے گیش بٹیگے حسابا گوں ہزمتے رکڈے حساب آرگا پدا ہماجاگھا یزان پیسریگین ہالتا پَر تریت. کارے منشت ہما و ہدا ماٹو کنگ بیت کہ ہداریں کاریپ یا ازانڈے زَمھانی سرجم کنگا ناممکن بکنت. اگن کاریپ یا ازانڈے دایمی ببیت گڑا منشت ماٹو کنگ نبیت، کوٹاۂ بیت.

پہ درور

اگن یک کارئے ببران ببیت گڑا چہ آبیئے نیمگا زمہانی سرجم کنگ پہ ابد کوتاہ بیت و اے مٹشتئے ہلاس کنگئے یک سئوبے حساب آرگ بیت۔ بلہ لہتین کارتیپ چو کہ کارئے الاج بشیوکین نادراہی، کارئے دزگیر بٹیگ و دارگ، کارئے جائزین ناساڑی بٹیگ و اشیئے پئیمین سئوب بنت کہ مٹشت مائو کنگ ببیت؛ چیا کہ سچھین اے کارتیپ ہدارکی آنت و زلور مدتیا رند دور کنگ بنت۔ دگہ اہمین ہبرے اش انت کہ کارئے مٹشتئے مائو بٹیگئے سئوب باید انت «چہ ارادھا ڈنئے» ببیت۔ بزان کاری و کاردارا پزانت یک کارے مکننت کہ اشیئے آسر کارئے مائو بٹیگ انت۔ چہ ارادھا ڈنین مؤردان کارئے نادراہی، کھری پینشامد یا کہ اجبارئے سرا کارجاہئے بھریئے بند بٹیگ انت۔ برے برے ہم بوئے کنت کہ کاری دلہیئے سرا چہ کزایی سرشونئیئے نیمگا دزگیر کنگ ببیت و آیا کار کنگئے امکان مہبت۔

البت «ڈن چہ ارادھا مائو بٹیگا» استسنا ہم ہست۔ برے برے چش انت کہ کاری و کاردار اشیا مٹنت کہ ہدارکیا وتی کاری رابٹھا ہلاس بکننت۔ پہ درور اگن کاری و کاردار اشیئے سرا بٹھنت کہ کاری بیماجیپن مؤکل زوریت یا کہ وانگی مؤکل زوریت گڑا بل ترے اے ارادی کار انت بلہ چہ کارئے مٹشتئے مائو بٹیگئے دلپلان حساب آرگ بنت۔

کارئے مائو آسر کنگ

مائوئے ہلاسیا رند کاری باید انت ۳۰ روجئے تھا وتا کاردارئے دئما پیش بکننت و کارا پر بتیت۔ اگن کاردارا کاری کارا نداشت آ باید انت کارئے ادارھا برئوت و کاردارئے شکاپتا بکننت و «کارا واتر کنگئے الزاما» بلوئیت۔ اگن آے کارا مکننت اشیئے مانا اش انت کہ آیا دزکشی کرتگ و چہ اد و رند کارا پر تررت نکنت۔ اگن کاری مائوئے ہلاسیا رند کارا پر بتیت و کاردار چہ آبیئے زورگا بھریز بکننت و اے ہبرا پگا کرت مکننت کہ کارئے زورگئے سرا آیا جائزین دلیل بوتگ گڑا باید انت کارئے ادارھئے تشکیسے ردا کارا کارئے پر ترتینگئے وھدا آبیئے سچھین ماجبا یا مڑا چہ ہما وھدا حساب بجننت و آیا بدننت کہ کارجاہا پر ترتگ۔ بلہ اگن کاردار اشیا پگا کرت بکننت کہ کارئے زورگئے

سرا آییا جائزین دلیل بوتگ گڑا ابید چہ اشیا کہ کارے آسر ایلان کنگ بیت کاردار
کارپے ہکدارپے دئیگا زمہوار بیت (پہ کارپے ہر یک سالنے کارا آیپے آہری مڑے ردا
۴۵ رچے مڑے)

اے ہبرے گوشگ المی انت کہ ہما مردم کہ باید انت سربازپے ہزمتا برئونت
آیان دو ماہے کساسا وهد ہست کہ سربازپے آسر بیگا پد وتی کارے سرا پر بتزت
ہالانکہ ماٹوے آدگہ مٹوردان اے مدت ماہے.

دانک: کارپے مٹشتے ماٹو بیگا اہمین دانک ہما منورد انت کہ چہ
کارپے دزگیر بیگ و آیپے دارگا بنت. بوت کنت کہ کاردار کارپے شکایتا
بکنت یا کہ کارپے دزگیر بیگ و دارگ گون کاردارا بندوک سمیت. انچین
جاوران ہم کارپے منشت ماٹو کنگ بیت. اگر کاردار کارپے شکایتا بکنت و
کاری دارگ ببیت گڑا کاردارے سرا انت کہ کارپے ماہانگین ماچبے نیما بزبان
۵۰ درسدا اللہساب آیپے کھولا بدنت. جیڑھے سرا رسیدگیے آسرا و پد، و
اگن کاری مٹیاربار زانگ بوت گڑا کاردارا توانت کارپے کارا ہلاس بکنت و ہما
زبان بلوٹیت کہ رسیدگیے دئورانا آیپے کھولارا داتگ آنتی. بلہ اگن دادگاھا
جیڑھے سرا رسیدگیے رند کاری بری زانت گڑا نہ تہنا کاری وتی کارپے سرا واتر
کرت کنت کاردار ابید چہ تاوانانی پڑ کنگا باید انت اے دئورانے سرجمین
ماچبا (گون ہما زبانی ہساب آرگا کہ کارپے کھولا دئیگا بوتگ انت) کاریا
بدنت و آییا انچین ہک و اہتیارے نبیت کہ کاریا چہ اشیا کہ وتی کارپے سرا
پر بتزت، بداریت. انچش ہم ہما مدت کہ کارپے کار ماٹو کنگ بوتگ آ
مدت آیپے کاری رکاڈے بہرے ہساب آرگ بیت.

اگن شکایت کنوک کاردار مبیت و دگہ مردمے ببیت و کاری مٹیاربار زانگ ببیت
کاردارا اے اہتیار ہست کہ کاریا چہ کارا بداریت. اگن کاری بری بوت کاردارے سرا
انت کہ کاری رابتھا گون کاریا برجہ بداریت و کارپے سرا پر ترگا آیپے دیمہ داشت
نکنت بلہ ماٹو بیگ یا دارگے دئوران آیپے کاری رکاڈے بہرے بوت نکنت و پہ
اشیا ماچبے ہم دئیگ نبیت چتا کہ شکایت کنوک کاردارے جند نبوتگ. انچش
ہم اے جاورے تھا کاردار پہ اشیا کہ کارپے کھولا آیپے ماچبے نیما بزبان ۵۰ درسدا
بدنت زمہوار نہ انت.

۱. ڊانڪا: سربازيءَ هزمتيءَ مَدَت (زلورت، اهتيا و رزرب) و انچش هم جنگا ڪاريانى زڪاريين بهر زورگ آياني هزمت و ڪارڻه رکائڻه بهر آنت.

۲. ڊانڪا: هما ڪاري كه ڪارڻه ڪانونئه ردا وانگئيه مؤڪل يا آدگه بيمر و ماڃبين مؤڪلان زورنت، آياني ڪاري مَنشت گيشاگيش تان دو سالا ماڻو ڪنگ بوٽ ڪنت. ايوڪا وانگئيه مؤڪل اگن دو سالا گيش ببيت نوڪ بوٽ ڪنت. بزاني ڪاري مَنشتيه ماڻو بئيهگئيه سڃهين مئورد بيماجبين مؤڪلئيه سئوبا تان گيشاگيش دو سالا گيشينگ بوٽگ؛ ابيد چه وانگئيه مؤڪلا كه گون گيشين دو سالا ڪارڻه مَنشتا په چار سالا ماڻو ڪرت ڪنت.

يڪ ڪاريئيه مَنشتيه آسر بئيهگ جتا جتائين دليلاني سئوبا بوٽ ڪنت. په درور ڪاري چه ڪارا در ڪنگ ببيت، ڪارنشت ببيت يا كه مسال هبرا ڪاردار مالي هسابا شڪست بوارت و بزه ڪار ببيت. لس وڙا چش انت كه ڪارڻه مَنشتيه آسر بئيهگ بوٽ ڪنت كه ڪاري يا ڪاردارڻه اهتيارڻه سرا ببيت يا كه بره بره دوئيناني اهتيارڻه سرا. بله ايه ڪاري انت كه آسانيا ڪاري رابتها هلاس ڪرت ڪنت. ڪانونئيه ردا ڪاريئيه مَنشت ايه جاوران آسر بيت:

۱. ڪاريئيه پيران بئيهگ

۲. ڪاريئيه ڪارنشت بئيهگ

۳. ڪاريئيه سرجمين ڪارڪبتي

۴. هدارڪي ڪاري مَنشتاني مَدتئيه هلاس بئيهگ و اشينئيه سريه يا زمي نوڪ نبئيهگ

۵. ڪارڻه آسر بئيهگ مان هما مَنشتان كه گون هاسين ڪارا بندوڪ انت

۶. ڪاريئيه ڊرڪشي

۷. مَنشتيه ڪوتاه ڪنگ هما بئيهما كه ڪارڻه ڪانونئيه ردا منگنامها آنتگ

انچو كه گوڻگ بوٽ، بوٽ ڪنت كه ڪارڻه مَنشت ڪاري يا ڪاردارڻه ارادهئيه سرا يا كه چه پيسرا نگيشينتگين يا ڪهري دليلاني سئوبا آسر ببيت. دنيا هر يگئيه بارئوا هبر ڪنئيه:

۱ | ڈنّ چه ارادها کارئے منشتئے آسر بئیگ

کاری منشت بوت کنت که ڈنّ چه کاری یا کردارئے ارادها و کھری هسابا آسر ببیت. په درور کاریئے بیران بئیگ، آییئے کارنشتی یا سرجمین کارکپتی بوت کنت که کارئے آسر بئیگئے سئوبساز ببنت. برے برے بوت کنت که گزرانکی نکئیگی په کارئے برجها دارگ و دئما برگا کردارئے ناتوانی یا آییئے مالی شکست سئوب ببیت که کارئے دئما برگ بوت مکننت. اگن چؤ ببیت گڑا گؤن سلاھیتدارین سرشؤنانی منگا کاریئے کارئے منشت آسر ببیت. انچش هم هدارکی مدتئے کاری منشت یا هاسین و گیشئنتگین کارئے منشت هم منشتئے آسر بئیگ یا کارئے آسر بئیگا رند وتاوت هلاس بنت.

دانک: کاردار گنیشترین وهدان «کاریانی کم کنگئے» نیمؤنا کاریان چه کارا کشتنت. کاریانی کم کنگئے مانا ایش انت که کار و کسبئے جاورھالا انچین بدلی بیئیت که کاردار په کارجاھئے کستر کنگا هُج ببیت. په نمونه بوت کنت کردار وتی کارجاھا هاسین مشینری بیاریت و آییآ چه آوهدا و رند انسانی واکئے زلورت مبیّت. یا که مارکیئئے هرابین جاورھالئے سئوبا په هرچ و درچانی کم کناننگا هُج ببیت که لهتین کاریان چه کارا بکشیت. اگن چؤ ببیت گڑا کردار باید انت گؤن کارئے ادارھئے منگا کاریا چه کارا در بکنت و اسلا باید انت اشیا پکا بکنت که آییآ چه اد و رند کاریئے زلورت نه انت.

په درور اگن کاردار بگوشیت که مارکیئئے هرابین جاورھالئے سئوبا آییآ کاریئے چه کارا کشتگ بله رندا پدّر ببیت که آییآ دگه کاریئے یا دگه لهتین کاری کارا داشتگ گڑا زاهر بیت که کاردارا درؤگ بستگ چیا که اگن آییئے کاری جاورھال هراب بوتین گڑا آییآ دگه کاریئے کارا نداشت. بله اسلا کارئے اداره اشیا چاریت و اگن کردارئے دلیل بس مبننت باید انت کاریا کارا پر بتزینت.

۲ | کاریئے لوئئے سرا کاری منشتئے آسر کنگ

الپ: کاریئے دزکشئے: کاری گؤن دزکشئے ایلان کنگا کاری منشتا آسر کرت کنت. دزکشئے دائمین منشتانینگ انت. هما کاری که دزکشئے کنت باید انت دزکشئے ایلان کنگا رند ماهئے کدا وتی کارا دئما ببارت و اگن چه دزکشئے ایلان

کنگ رند ۱۵ روچے تھا کتبی ہسابا چہ دزکشیا وتی بجگا ایلان بکنت آیئے دزکشئی کوٹاہہ بیت.

ب) کارئے جاگہا یلہ کنگ: بوت کنت کاری بے کانونی تشریپاتانی رندگیری و بے اشیا کہ کردارا ہال بدنت وتی مٹیل و ارادھے سرا کارئے جاگہا یلہ بکنت و چہ اشیا کہ کارجاہا ساڑی ببیت پھریز بکنت. اے کار منٹئے کوٹاہہ کنگئے تھرے. اشئیے گوشگ المی انت کہ کارئے جاگہئے یلہ کنگ چہ «ناساڑی بٹیگا» جتا انت. کارئے جاگہئے یلہ کنگ وڑے نہ وڑیا کاریئے مکسد ایش انت کہ یک نیمگی ہسابا منٹتا کوٹاہہ بکنت ہالانکہ ناساڑی بٹیگا آییا انچین مول و مرادے نیست و رندا آییا کارئے سرا واتر کنگئے ارادہ ہست.

۳ کاردارئے ارادہ و لوٹئے سرا کارئے منٹئے آسر کنگ:

کاردارز توانت گون ہما شرائتانی رندگیریا کہ کارئے کانونا آتنگ انت و انچش ہم آ دگہ پئوستین رھبندانی رندگیریا کاریا چہ کارا در بکنت و چہ اے راہا کارئے منٹتا آسر بکنت. اگن کاریا ہلاپکارے کرتگ و کردارا آییارا کتبی ہسابا ڈاہ داتگ و سلاھیتدارین سرشون (چو کہ کارجاہئے اسلامی جرگہ یا کاریانی جھگیر یا اشانی نبٹیگا کارئے جیڑہ سندی سرشون) چہ کارا کاریئے کشگا بمننت گڑا کاردارز توانت گون متالبات و مہتل بوتگین ماجب و ہکداریئے (کارئے ہر یک سالنئے ردا کاریئے یک ماہ ماجب) دٹیگا کاری منٹتا کوٹاہہ بکنت و کاریا چہ کارا بکشیت. اگن اے شرائتانی رندگیریا مہیت کاریئے در کنگ گئیر کانونی زانگ بیت و کاری کارئے ادارہا کاردارئے شکایتا کرت کنت. کارئے ادارہ کاریئے شکایتئے سرا رسیدگی کنت و اگن چو تشکس بدنت کہ کاریئے در کنگ گئیر کانونی بوتگ کارا واتر بٹیگئے ہکما دنت و کردارا پہ اشیا زمھواز کنت کہ کاریئے سچھین کانونی ہگان چہ ہما وھد و رمسا ادا بکنت کہ کاری کارا واتر بوتگ.

← اسپیتین دزنام جتگین کاگد یا سبتھئے گرگ چہ کاریا

برے برے گندگ بوتگ کہ کردار ہما وھدا کہ کاریا کارا داریت چہ آییا «اسپیتین دزنام جتگین کاگدے» یا کہ چک و سبتہ گیبت. لھتین کارزندان چک یا سبتھئے گرگ

کھ منگی انت بلہ اسپیتین دزنام جنگین کاگدے گرگا ہج پئما راسبندین تفوجیہے نیست. کردارے مول و مراد چہ اے کارا اش انت کہ اگن دئما ایبارا گون کاریا جیزہ کپت چہ کاریے زبانا آکاگدے تھا بنیسیت، مسال ہبرا «من وقی سجهین ہک و ہکوک گپتگ انت.» اسلا اے چہ کاریا اڑ و جنجالان یے و گیشتر کارے آسر بئیگا رند جیزہیے تھا بدل بیت چتا کہ کردار ہازر نبت کہ اسپیتین دزنام جنگین کاگد یا سبتھا پر بتینت. ادا کاری باید انت دئما آیوکین دانکانی نیمگا دلگوش گور بکننت:

— اگن کردار چک یا سبتھے گرگے سرا زور دئیگا انت، زلور اے کاگدانی پُشتا بنیسیت کہ «شریے سرا کارے سرجم کنگے ہاترا و امانتے ہسابا دئیگ بیت.» انچش ہم منگنامھے تھا اشیا آورت کنت کہ پلان رکمے سبتہ یا چک کردارا امانتے ہسابا دئیگ بوتگ. کارے آسر بئیگا رند کردارے سرا بیبت کہ گپتگین سبتہ یا چکا کاریے کڑا پر بتینت مگن اش کہ کردار داداگھے تھا ہم ہبرا پگا بکنت کہ کاریا کارے دئورانا منا مادی تاوان داتگ. بہ ہر حال اگن کردار اشیا پر متینت کاری توانت کارے ادارھا یا جیزہ سندی جرگھا پہ سبتہ یا چکے پر تینگا دادہاست بدنت. اگن کردارا آ، دگہ مردمینارا داتگ کاری توانت «امانتے ہتیانت کنگے» جرمے سرا کردارے شکایتا بکنت.

— اسپیتین دزنام جنگین کاگدے بارثوا چش انت کہ کاری باید انت اے ہبرے نیمگا دلگوش گور بکننت کہ کاری و کردارے رابتہ باید انت پئوستین رھبندانی ردا بیبت و کردار اسپیتین دزنام جنگین کاگدے تھا ہر جیزہ نبت نکنت. مسال ہبرا آاشیا نبت نکنت کہ کاریے ماچب چہ کماکمین ماچبا کمتر بوتگ. دومی ہبرا اش انت کہ اداری ادالتے دیوانے حکمے ردا کہ ایبا «وهدت رتوبھے رای» گوشنت ایوکا چہ کردارے نیمگا ہسابانی برابر کنگے کاگدے پیش کنگ پہ آییے ہم ادیائے پگا کنگا کہ گوشیت من کاریے کانونی ہک و ہکوک داتگ و ہساب برابر کرتگ انت بس نہ انت. انچین جاوریا کردار باید انت ہک و ہکوکانی مستنداتان (چو کہ ماچبے سلیپا یا کاریے اکئونتا ادا کرتگین ززانی سلیپا و دگہ انچین چیزان) پیش بکنت. پہ درور اگن کارے آسر بئیگے وھدا کردار چہ اسپیتین دزنام جنگین کاگدا نارثواین

پانڈگ بزوریت و اشیئے تھا بنیسیست کہہ کارئے سجھین ہک و ہکوک دئیگ بوتگ انت و کاریا دگہ ہج داواے نیست، چہ اشیا ہم ہر پکا نبیت کہہ پہ راستی ہساب برابر بوتگ انت۔ اگن کاری کارئے ادارہا برئوت و بگوشیت کہہ کردار آبیئے دئینکار انت کردار ائوکا گون آکاگڈے پیش کنگا وتی نیئے و استا ہکھ گپت نکنت۔ آباہ انت گون بانکی سلیپ و آدگہ کاگدانی پیش کنگا پگا بکنت کہہ آباہی نیاما ہساب برابر بوتگ انت۔

— اسلامی سزائے قانونے ردا چہ اسپیتین دنزام جتگین کاگدا ناجاہین پانڈگ زورگ جرم انت و اشیئے سزا جیل و بند انت۔ اگن کردار اشیا وتی دلکش پُر بکنت و چہ اشیا ناجاہین پانڈگ چست بکنت کاری توانت دادسرایا برئوت و کردارئے شکایتا بکنت۔

کارئے سئوبا پیشامد

بوت کنت ہر کارے وتی کارئے ردا ہر سہت و دمانتیا گون پیشامدیا دچار بکپیت۔ لہتین کاران تننتا کاری پیشامدے آسر کارئے آزانے گڈگ بئیگ یا آبیئے یزان بئیگ بوت کنت۔ ہمیشکا ہر کارنا باید انت اشیئے بارئوا کہہ کاری پیشامدے و ہدا کجام ہکوکا گامگیجان زرت کنت کاملین سریدی ببیت۔ اگن کارینا المین سریدی ببیت اشیئے اہتمال کہہ آبیئے ہک و اوبال زورگ ببنت باز انت۔

کاری پیشامد

کارئے سئوبا پیشامد ہما پیشامد انت کہہ کارئے سرجم کنگے درگتا کارئے سراکینت۔ «کارئے سرجم کنگے درگتے» مانا انت کارجاہا، آبیئے بندوکین گل، بلڈینگ یا مہوتہا کارئے و ہدا یا کہہ کردارئے ہکمے ردا کارگاہے آتراپا دن کارئے و ہدا۔ کلینیک، نادراہجاہ و پہ الاج و تتوانبکشیا کارمرز بوتگین و ہد و ہمہ پئیمیا لوگا و کارجاہا رئوگ و آیکے لگتگین و ہد چہ کارئے و ہدا بہرے زانگ بنت ہما شرتا کہہ کارجاہا رئوگ و آیکے لس و آمین و ہدا ببنت۔ گڑا لس وڑا چو گوشت کنین: کاری پیشامد ناگمان و ناگتین پیشامدے کہہ ڈئی سئوبانی سرا بیت و چہ اشیا کاریا جسمی یا دماغی تاوان رسیت۔

← کارجائے ایمنی و پہ کاری پیشامدانی دیمے

دارگا کاردارے زمہواری

کارے کانونے ردا کاردارانی سرا انت کہ «پتی ہپازتے سرجرگھے» مسٹوہانی بُنیاتا پہ کاریانی ہپازت، سلامت و جاندراهیے پہازگا مان کارجاہا، آلمی وسائل و آسراتان تئیار بکننت، اشانی کارمرز کنگا کاریان سوچ بدئینت و اشان کاریانی کڑا سر بکننت. انچش ہم ایمنی و جاندراهیے رھبندانی رندگیریے سرا نزارت بکننت. کاریانی سرا انت کہ ایمنی و فردی جاندراهیے سامان و ازبابان کارمرز بکننت و اشان شریا بسمالنت و کارجائے بندوکنین کاردستورانی کاررییا بکننت. تہ گڑا پہ اشیا کہ کاردار کارجاہا کاریانی ہپازتا بکننت اشان سے زقہ و ڈبہ سرا انت:

۱. لھتین رھبند چہ پتی ہپازتے سرجرگھے نیمگا منگ بوتگ انت و چہ اشان مکسد کارے جاگھا کاریانی ایمنی، سلامت و جاندراهیے انت، ہم رھبندانی ردا سامان و ازباب و آسراتانی تئیار کنگ

۲. کاریان ہما سامان و ازبابانی کاربندگے سوچ دئیگ کہ چہ کاردارے نیمگا تئیار کنگ بوتگ انت

۳. اشیے سرا نزارت کنگ ببیت کہ کاری ایمنی و جاندراهیے رھبندانی رندگیریا بکننت

اگن کاردار یا کارجائے زمہدار برزے رھبندانی رندگیریا مکننت و اشیے سٹوبا پیشامدیے ببیت کاردارے جند یا کارجائے زمہدار کئییری و ہکوکی ہسابا زمہوار بنت. «کئییری زمہواریے» مانا اش انت کہ آ مردما سزا دئیگ بیت (چو کہ جیل و بندیانگی سزا) و «ہکوکی زمہواریے» مانا اش انت کہ آ باید انت ہما تاوانان پُر بکننت کہ کاریا لگتگ انت. بلہ اگن کاردار یا کارجاہانی کارمستر پہ پتی ہپازت و کارے بھداشتا سامان و ازباب و آسراتان کاریان بدئینت بلہ کاری کہ آ یا آلمین سر و سوچ دئیگ بوتگ انت و پیسرا ڈاہ دئیگ بوتگ، مٹوچودین کاردستور و رھبندانی نیمگا دلگوش مکننت و سامان و ازباب و آسراتان کارمرز مکننت کاردارا اے بابتا زمہواریے نبیت.

کاری پیشامدا رند کاردارئے زمه و دُبه کاردار یا کارجائه زمه دارانی سرا انت که اگن کاری پیشامدی بوت، بنداتی گامگیجان بزورنت که تاوان دیستگین مردمی جاورهال گنتر مبیبت و همه پئیما سجهین کاری پیشامدان هاسین دپتیئه تها که آییئه فرما کار و راجمانی کارمانی اداره ایلان کنت درج بکننت و اشیا کتبی دروشما اشتاپیا دمگئے کارئے ادارها حال بدئینت. کاردارئے سرا انت که هر پئیمین کاری پیشامدی سئے روجه تها دمگئے راجمانی مانزمانیئے سندوکا حال بدنت و په پیشامدیئے فرمئے پُر کنگ و پیش کنگا گامگیجان بزوریت.

کاری پیشامدیئے سرا رسیدگی کنوکین زمهوارین گل کارئے جاگها بوتگین سجهین جرمانی سرا رسیدگیئے سلاهیت کزایی سرشونا بزادگها گون انت هاس هما وهدا که کانونی دُبهانی هلاپا کارے ببیت و اے کار انچین پیشامدیئے سئوب ببیت که آییئے آسرا کیئے آزانئے نکس، آییئے بیزان بئیگ یا دگه انچین تاوان ببیت. بزاد انچین وهدان کارئے اداره چیژهنه سرا رسیدگی کرت نکنت و مسالی هبرا کاردارئے سزا یا دیهنه سرا حکم دات نکنت. پمیشکا که رهبندانی رندگیری ننگیئے سئوبا جسمی و جانی تاوانئے کزا و پیشامد جرم انت، ائوکا دادسرا و کئیپری دادگهان اشیئے سرا رسیدگی کنگیئے سلاهیت هست.

← کاری پیشامد و آدگه جرمانی سرا تاوان

دیستگینئے شکایت

کزایی مهکمان هر مردمیئے شکایت و آدیائے سرا رسیدگیئے هاترا باید انت هما مردم که چه جرمانی تاوانی دیستگ ارزی یا دادهاسته پیش بکنت. اگن کاریئے جند یا آییئے ائولی درجهئے سیاد و وارس (اگن کاری بیزان بوتگ) یا دگه هر کسیه که چه کاری پیشامدا تاوان دیستگ، بلوئیت شکایت بکنت یا که وقی هک و اوبالان پد بجننت باید انت وت یا چه دادگستریئے وکیلئے راها و گون ارزیئے تئیار کنگا کزایی الکترونیکی کارگسبیا برئوت، دادرسیئے ززان پُر بکنت و «مستند و مستدلین» وژیا کاردارئے یا دگه هر کسیئے شکایتا پیش بکنت که کاری پیشامدیئے سئوبساز بوتگ. چه «مستند

و مستدلا» مکسد ایش انت کہ آباد انت کارجائے بابتا و اشیئے سرا کہ پیشامد چونکا بوتگ سرجمین تنوزیہے بدنت. ہمہ پئیمما باید انت گوشگ ببیت کہ کارجاءا چونین نکیسے بوتگ کہ پیشامدئے سئوبساز بوتگ. مسالی ہبرا اگن کالب سازیئے کاریئے دست پریس مشینئے چیرا مان گیشٹگ گڑا بوت کنت کہ اریئے تھا گوشگ ببیت کہ پریسئے مشینا لازمین مہاپز نبوتگ و کاردارا آئمن نکرٹگ. دگہ مسالی ایش انت کہ اگن بامسرئے گیر و ڈامبر جنوکین کاری بُنا بکپیٹ گڑا گوشت کنین کہ کاردارا ہاسین کنوش پہ اے کارا کاریار ناداتگ.

اریئے تھا باید انت تاوانئے بارئوا ہم ہبر کنگ ببیت. ہمینچک اری پگا ببیت شرتر انت. شکایت کنوکئے اری کہ جرمنئے دمگئے امومی و انکلاب دادسرائے کارمسترئے (دادستان) کڑا راہ دئیگ بوت، دمگئے دادستان جرمنئے تھرئے ردا جیڑھا دادیاری یا بازرسیئے یک شاہتارہ دنت کہ آییئے سرا رسیدگی کنگ ببیت. شاہئے گیشینگ رند دونین نیمگئے مردم و گنواہانی ہبرانی گرگئے ہاترا و ہمہ پئیمما کارئے ادارہئے کارزانت و بازسانی ہئیالئے زانگئے واستا فایل جرمنئے دمگئے انتزای سرشونئے کڑا و اگن زلورت ببیت پہ کانونی داکتریئے ہئیالئے زانگا راہ دئیگ بیت. شکایت کنوک چہ سنائے سیستمئے راہا اشیئے رندگیریا کنت کہ فایل کجام جاگھا راہ دئیگ بوتگ. چہ اشیا رند کہ انتزای بُنجاہان کزایی پیمان اجرا کرتنت، فایل سرجم ببیت و کزایی سرشونئے کڑا پر ترینگ ببیت. البت لازمی نہ انت کہ فایل انتزای سرشونئے کڑا راہ دئیگ ببیت و دادستان یا دادیار یا کہ بازپرس وت تواننت بنداتی پٹ و پولان بکننت و پہ فایلئے سرجم کنگا گمگیجان بزورنت.

گون کاری پیشامدان بندوکین جیڑھانی سرا اہمین ہبر ایش انت کہ کارئے بازرسیئے یا دادگستریئے رسمی کارزانتانی ہئیال زانگ ببیت. اے کارزانت کہ چہ دادسرا یا دادگہئے نیمگا دارگ بنت پیشامدا چارنت و اشیا پگا کنت کہ کیئے کسوروار انت و چینچک کسوروار انت. مسالی ہبرا بوت کنت کہ آبگوشنت ۸۰ درسد کاردارئے کسور انت و ۲۰ درسد کاریئے مئیاری انت. لس وڑا دادگاہ ہمہ کارزانتانی ہئیالئے ردا حکم دینت. بلہ کارزانتئے ہئیالئے سرا اثترز بوت کنت و اگن اثترزے ببیت

ڪارزانتى هئيتا جيڙهڻ سڙا بررسى بيت. بزان ادا يڪ ڪارزانت نه چُنت ڪارزانت وتي هئيتا درشان ڪننت. اڱن دادسڙا تشڪيس هم بببت ڪه ڪاردار ڪسوروار انت گڙا ڪنپيرهاستا دنت و فايل دادگاهارئون. دادگاه ننديت، بررسى ڪنت و گڏسڙا همڪ دنت. دادگاهي آهري همڪ بلڪين ڪاردارا ۱۰۰ درسد جوابدار بزان يا ڪه هم آييا و هم ڪاريا ڪسوروار بزان. به هر هال ڪاردار ڪسورڙا ڪساسڙا ردا ڪه دادگاهي همڪا گيشينگ بوتگ په ديهه دئيگ و تاواناني پُر ڪنگا زمهور انت. هم پئما اڱن پيشامدڙا آسڙا آڙائڙا نڪس يا ڪاريءَ بيڙاني بببت بوت ڪنت ڪه دادگاه ڪاردارئڙا جيل و بندڙا سڙا همڪا بدنت.

اے هبرڙا سڙا دلگوش گور ڪنگي انت ڪه اڱن ڪاردار مئياربار زانگ بببت هر هالا آييءَ سڙا انت ڪه ديه و آدگه تاواناني زڙان پُر بڪنت بل ترے ڪاريا بيمه بببت. بزان ادا بيمه راجماني مانزمانيءَ اداره و ڪاردارڙا نيامڙا جيڙهه. اڱن ڪاريا بيمه بببت بيمه تاوانان پُر ڪنت و اڱن آييا بيمه بببت ڪاردارڙا سڙا بببت ڪه وت اے ڪارا بڪنت.

دانڪ: بل ترے ڪاردار بايد انت زوت ڪاري پيشامدا ڪتبي دروشما دمڪڙا ڪارڙا اداره و همے پئما راجماني مانزمانيءَ ادارها هال بدنت بله بوت ڪنت ڪه اداري و ڪزايي سرشونان پشامدڙا هال دئيڪڙا سڙا مهتل ڪنگ سئوب بببت ڪه پيشامد، جرم يا هلاپڪاريءَ آسار و دليل ڪار ببنت يا اش ڪه اشئي سئوبساز چه وتي جاورا ناجاهين پائڊگ بزورنت و ديم په وتي پائڊگا يا ڪه ڪاريءَ زلر و تاوانا په آسار و دليلاني ڪار ڪنگ يا بدل ڪنگا گامگيجان بزورنت. پميشڪا تاوان ديستگين ڪاري يا آييءَ نزيڪين مردم پيشامدا رند دمانا پيشامدڙا جاگها برئوننت و انتزامي سرشونان چو ڪه پليس ۱۱۰ چه نلپونئو راها يا ڪه اوڏا رئونگا هال بدئنت. اء سرشون هممينچڪ زوت ڪه بوت ڪنت بايد انت پيشامدڙا جاگها بپاينت و گون وتي آيگا المين گامگيجان بزورنت تانڪه ڪاردار ڪارجها دزمانگيجي ڪرت مڪنت و وتي ڪسورڙا آساران ڪار ڪرت مڪنت. سرشون سورتجلسهه تئيار ڪننت ڪه زندا تاوان ديستگين ڪاري يا آييءَ ائولي درجهه سياد و وارساني ڪارا باز ڪنيت.

پہ درور

پمپ بنزینئے کاریا پمپئے سرا آس لگیت و اشیا نادراہجاہا برنت. بوت کنت کہ اے آس ٹنکرانی ایمن نبئیگئے سٹوبا بیت یا ایش کہ آسکشین کپسول ہراب بوتگ. اگن کاردارا انساپ بیت پہ آیا باز ارزان انت کہ گونڈین و ہدیئے تھا کارجاہئے ایمن نبئیگئے آساران کار بکنت. بلہ اگن پلیس پیشامدئے جاگھا بیئت و زوت کارجاہئے جاورہالئے سرا سورتجلسہے تئیار بکنت گزا اے کار پہ کاردارا ارزان بیت. ہمہ پیما تاوان دیستگین کاری یا آئیئے نژیگین مردم ہمینچک زوت کہ بوت کنت دمگئے کارئے ادارہا شت کنت و کاری پیشامدئے بارٹوا ہال دات کنت. یا ایش کہ شکایتئے بٹیگا رند چہ کزایی سرشؤنا ہکمے گرگ بیت یا کہ چہ دمگئے پلیسا کاکدے و چہ اشیئے راہا دمگئے کارئے ادارہا بازسیئے کارگلا ہال بدئینت تانکہ اے ادارہئے بازرس گون جاگھے چارگ و پیشامدئے پڑئے بررسی و گتواہانی ہبرانی گرگ و درج کنگا پیشامدئے احوالا تئیار بکنت و ایلان بکنت.

کارزدانی تبکندیئے پلان

بوت کنت کہ مان ہر کارجاہیا لہتین کاری گون جتا جتاین کارزدانی و سابکھان کار بکنت. ہاس مزین کارجاہانی تھا کہ سچھین کاری ساپکہ و کارزدانیئے ہسابا یک نہ انت. کارزدانی تبکندیئے پلان ہمیشکا جوڑ کنگ بوت کہ اے کاریان چہ یکدگرا بگیشینیت. بزبان یک کاریے کہ آیا ہاسین کارزدانیئے ہست یا کہ آئیئے وانگ گیشتر و ہاسین سابکھے آیا ہست یک تبکئیئے تھا ہٹوار کنگ بیت و چہ یک کاریا کہ نوکامد انت و سادھین کاریے زانگ بیت آئیئے دزمز گیشتر انت. گون اے پلانئے کاربزی و اجرایا کاری کارزدیئے ہسابا دیمرتوی کرت کنت و چہ گھرتین کارزدنیئے نپ و پائڈگان بھرمد بیت. پہ درور اگن ما ارزانتین کارا نمبر ۱ بزاین، گون کارئے پیچیدگی و پہ کارئے کنگا المین کارزدانی و ہمہ پیما کاریئے سابکھا اے نمبر گیش بیت و ہمہ سٹوبا کاریئے مژ گیشتر بیت. بزبان کماکمین مژ کہ سالینہین ہسابا گیشینگ بیت ایوکا پہ نمبر ۱ ٹولیئے کاریان انت. لس وژا بچارین املی ہسابا کارزدیئے ۲۰ ٹولی

گیشینگ بوتگ و هر کارے باید انت چه اشان یگیا هئوار ببیت. بزانت گون کارزندانی تبکبندیے پلانے کاربیا یک کارجاهیے بازین کارنا باید انت چه کماکمین مزا گیشتر برسیت. هم پئما سجهین هما کاری که زمهے تهرے هسابا و اگدهانی کساسے هسابا اشان یگین جاورهاله هست آیکین ئولیا هئوار بنت و نیٹ آیان یگین کساسا ماجب رسیت. اے پلانا کاردار کاریا جهلترین ئولیا هئوار کرت نکنت مگن هما وهدا که کاریے جند رزا ببیت.

کانونے ردا هما کارجاهان که چه پنجاها گیش کاری کار کننت باید انت اؤدا کارزندانی تبکبندی ببیت. بله بزن انت که لهتین کاردار چه اشیے اجرایا پهریزر کننت. اگن کاری گون کاردارے پهریزا دیم بکینت آتواننت وقی دمگے کارے ادارھے سرا بنیسننت و بلؤتنت که کاردارا په اشیا که کارجاها کارزندانی تبکبندیے پلانا اجرا بکننت زمهوار بکننت.

یک نگده: اش که کارزندانی تبکبندیے پلان ایوکا هما کارجاهان اجرا ببیت که آیان ۵۰ یا چه پنجاها گیش کاری هست نانسایپ و اشیے پشتا راسبنده هم نیست. مسال هبرا پرچا یک جوشارنا که ۱۵ سال کاری سایکھی هست و مزین کارجاهیا کار کنت که اؤدا تبکبندیے پلان اجرا بیگا انت ۱۵ ملیون تومن ماجب رسیت هالانکه دگه جوشار مے کسترین کارجاهیا گون هما جاورهالا کار کنت و آیا هما کاری سایکه هست باید انت ۱۰ ملیون تومن بگییت؟

کاریانی زهرشانی و کارمهتلی

سجهین ملکان کاری په اشیا که کارداران یا سرکارا هج بکننت که آیان لؤت و واهگانی نیمگا دلگوش گور بکننت بوت کنت که رمبندی یا که په گیشینگین وهدیا کارمهتلیے هسابا کارا مرئونت. ائیرانا هم کاری مدام رمبندی کنت و کارا مهتل کنت. گوستگین سالان گزرانکی اژ و جنجالانی سئوبا کاریانی زهرشانی گیشتر بوتگ انت. بزن انت که برے برے پلیس و امنیتی واک گون زهرشانی کنوکین کاریان ترندین سلوک کنت. چه اے کاریان لهتینا جیل و بند و شلاکے سزا دئیگ بیت. برے برے کاردار زهرشانی کنوکین کاریان چه کارا در کنت.

ایرانے کانونان کاریانی زهرشانی و کارمہتلیانی بارثوا پگائین رھبند گندگ نبیت. بله گوشت کنین کہ ایرانے سررھبندا اے ہبر نبیسگ بوتگ کہ رمبندی و مُچیانِی برجم دارگ ہما شرتا کہ «سلتھبند مینت و اسلامے اسولانی ہلاپ مینت» آزات انت. اے رمبندیانی برجم دارگ و اشانی تھا بھر زورگ یک ہک و پہ اشیا چہ ہچ ادارہ و نہاد پنا جنواؤے گرگئے زلورت ہم نہ انت. پمیشکا کہ کاریانی رمبندی و مُچیانِی برجم دارگ پتھشی کارے کانونے ہسابا نباید انت زهرشانی کنوکین کاری زهرشانیئے ہاتر جیل و بند یا مہاکمہ بیت.

ہمے پئیما کارمہتلیانی بابتا ہم پگائین رھبندے نیست. بله کارے کانونا «کارجاہا کاریئے بیٹگ و کارے چٹی»، و «چہ کاریانی نیمگا پیداوارے پزانترین کم کنگئے» بارثوا ہبر کنگ بوتگ. «گزرانکی، راجمانی و ریپدگی ہگانی میان اُستمانی اهدا» کہ ایرانے سرکارا ہم دزنام جتگ کارمہتلی کاریانی ہک زانگ بوتگ. بل ترے ایرانے کانونان زهرشانی و کارمہتلی منگ بوتگ یا کہ نبوتگ اگن کارے زهرشانی بکنت یا کارا مہتل بکنت بزنا آہیا جرم نکرنگ و ہچ دادگاہ آہیا مہاکمہ کرت نکنت. کردار ہم آہیا چہ کارا کشت نکنت و گیشاگیش کارمہتلیئے سئوبا آہیئے ناساڑی بیٹگا درج کرت کنت و اشیئے آسراے بوت نکنت کہ کاری چہ کارا کشتگ بیت. اگن کردار کارنا کارمہتلی یا زهرشانیئے سئوبا چہ کارا بکشیت کاری کارے ادارہا آہیئے شکایتا کرت کنت و اگن کارے ادارہا کردارے پلئوداری کرت کاری توانت اداری الدتئے دیوانا ائتراز بکنت.

← کاریانی رم و مچ و میڑین تران

پہ اشیا کہ کاریانی واک کردار یا سرکارے دیما گیش بیت اہمین گامگیجانی تھا یکے آہانی مچ و میڑین جھد انت. پہ ہم مکسدا کاری ہکدار زانگ بوتگ انت کہ پیشھی رم، سنڈیکا، کمک کاری انجمن یا دگہ انچین چیرانی کالبا مچی میڑیا وتی جیڑہ و جنجالانی ہاترا جھد بکننت. اے ہک سررھبند، ایرانے کارے کانون و آدگہ بندوکین رھبندانی تھا منگ بوتگ. ہما کاری کہ سیستماتیکین وژنا کار کنت آگون گیشترین واک و تاگتیا وتی لوٹ و واہگان درشان کرت کنت و گون کردار و سرکاران تران کنگانی وهدا اشان گیشترین واک و تاگتے بیت. پہ درور سالینھین کماکتی مڑے

گيشينگي ۽ وهدا اڳن ڪارياني رم پُڪار و يڪ مُشت امل بڪنت آيان گيشترين واک و تاگي بيت كه بندوڪين ادارهان گرانئي راستين نهرئ ردا په ڪماڪئي مُزئ گيشينگا هُج بڪنت. يا ايش كه آيان انچين واک و تاگي رسيت كه هست و مئووجودين ڪانون و رهبندان و تي نيئ سرا بدل بڪنت.

ايرانا ڪارياني رم گيشتر سئ ڪالبئ تها آنت بزان ڪارياني پيشهي رم، ڪارئ اسلامي جرگه و ڪارياني جهگيراني جرگه. اے رمان ابيد ڪاريان هڪ هست كه « ڪمڪ ڪاري انجنم » اڏ بڪنت و اے ايوکا په ڪارياني ڪارمرزي زلورتان انت. اشيا ابيد ايش كه يڪ ملڪيا پُرتاگتين رمانى بئيج ڪاريان هم مؤها دنت كه په و تي بستارئ درجهئ گيش ڪنگا گون ميان اُستمانى سرشونان شرتر و ارزانتر رهوت بڪنت و چه آياني امكاناتان بهرمند ببت. په درور ايران « ڪارئ ميان اُستمانى گلئ » باسڪ و تنتنا اے گلئ لهتين منگنامهي مننگ انت و لهتين اسلي منگنامهاني بارئوا كه نمنگ انتي چُش انت كه بايد انت په اشاني ڪارٿريا لهتين گامگيچ بزوريت. اے گل گون ڪاريان بندوڪين ڪانون و رهبنداني بارئوا و هم پئبما ايرانا ڪارياني جاورهائئ سرا لهتين احوال تئياز ڪنت و ايرانا لهتين پيشنهاده دنت. بيتشك گون اے گلان ڪارياني اڙ و جنجالاني بارئوا همشان ڪاگد و ڪٽاچ ڪرت ڪنت و آيان هُج ڪنت كه ڪارياني جاورهائئ شرتر بئيجئ بارئوا لهتين بدليان ايرانا پيشنهاده بدئبت.

مُچي ميڙي تران ڪنگاني هڪئ مانا ايش انت كه هاسين ڪارزنداني ڪار ڪنوڪاني (چو كه ڪاريان) ڪارمان بايد انت چه مُچي ميڙي تران ڪنگاني راها كه ڪاري و ڪارداراني نيما بنت گيشينگ ببت و چه هم راها آياني اڙ و جنجالاني بارئوا پئبسله ڪنگ بببت. په درور ڪماڪئي مُز و نپاني بارئوا، ڪاري ساهت يا چُئي و موڪلائي ڪساسئ گيشينگئ بارئوا. بزان اے هڪ گوڻيت كه ڪارياني سنٽ و ڪارداراني سنٽ مدام ڪاري مسلهاني سرا گون يڪدوميا گپ و تران بڪنت و بتوانت انچين مُچي ميڙي اهدنامگ بٿهيننت كه اشان آسنئ ڪاري هئوار انت. ڪارئ ميان اُستمانئ گل - اهدنامگ نمبر ۹۸ په رمئ اڏ ڪنگئ هڪا و مُچي ميڙي ترانئ هڪا اڪستساس دئيج بوتگ. بل ترے ايرانئ هڪومتا اے اهدنامگ نمنگ بله « ڪارئ اسول و بُنياتي هڪاني جازنامگئ » ردا

آییئے سرا انت کہ اشیا اجرا بکنت. ایزانئے کارئے کانونا اے ہک منگ بوتگ بل ترے املئے مئیدانا گون لہتین اڑ و جنجالان دچار کپتگ.

← کاری و کاردارئے نیاما جیڑہ سندی

اے اجبیں ہبرے نہ انت کہ کاری و کاردارئے نیاما جتا جتاین مسلمانیا سرا ناٹھی پیدا ببیت. پمیشکا کانونا لہتین کارگل گیشینتگ کہ کاری و کاردارئے نیاما جیڑہان بسندنت. اے ہبرئے سرا دلگوش گور کنگی انت کہ وھدے ناٹھیئے بارٹوا ہبر ببیت مکسد «جرم» نہ انت. کاری مسلھے سرا ناٹھی انت. چو کہ: کاریئے ہک و مڑئے کساسئے سرا ناٹھی و جیڑہ یا کاریئے بیمھے زرائی ندئیگ یا اشیا و آییئے سرا.

بلہ پہ درور اگن کارجھئے تھا پہ کاریا پٹشامدے بکپیت و آییئے جسمئے آڑاے گڈگ ببیت یا کہ کاری بیڑان ببیت یا کہ اگن کاری و کاردارئے نیاما لٹ و گئے ببیت یا کہ کاردار بگوشیت کہ کاریا ڈزی کرتگ اے ناٹھی زانگ بنبت، جرم انت و باید انت پہ رسیدگیا کزایی سرشونانی کزا برٹونت. دومی نیمگا کزایی سرشون بزان دادگاہ کاری و کاردارئے نیاما جیڑہ و ناٹھیانی سرا رسیدگی کرت نکنت. پہ درور اگن کاری چہ کارا در بوتگ و کاردارا گون آریا وادہ کرتگ کہ آییئے ندانگین مڑا تان ماھیا دنت و اے کارا مکنت گڑا کاری «جیڑہ سندی جرگہ» یا دادگاہا شت نکنت و وتی مڑا لوٹت نکنت اے کار باید انت چہ کارئے ادارھے کارگلانی راھا ببیت. بہ ہر حال پہ کاری و کاردارئے جیڑہانی سندگا لہتین کارگل چو کہ «کارئے اسلامی جرگہ» و پٹشھی رم هست انت و شروھاتا باید انت جیڑہ اودا سندگ بنبت و اگن نبوتنت دمگئے کارئے ادارہ اشانی سرا رسیدگی کنت.

کارئے کانونا پہ کاری و کاردارئے جیڑہانی سندگا لہتین کارگل گیشینتگ بوتگ. آیش انت:

۱ کارئے اسلامی جرگہ: ہما کارجھان کہ اودا چہ پنجاھا گیش کاری کارا انت باید انت لہتین یونیت بزان «کارئے اسلامی جرگہ» جوڑ کنگ بنبت. اے جرگہ کہ کاریانی جھگیر انت کاردارانی کزا کاریانی امور اتانی زندگی ریا کنت و اگن کاری و کاردارئے نیاما جیڑہ و ناٹھیئے ببیت رسیدگیئے اٹولی سرشون ہمیش انت. البت کارئے اسلامی جرگہ

ايوڪا نيماجگريٽيهڪا حسابا ڪاري وڪاردارئيهڪا جيٽهان ڪوڻ وِشان ڪنگ و مٽينگ سست ڪنت و اشيا هڪمئيهڪا دئيگئيهڪا هڪ و اهتيار نئيست.

۲ پيشههري م: اگن ڪارجاهنيا ڪارئيهڪا اسلامي جرگه جوڙ نوتنگ، پيشههري رمئيهڪا زمها انت ڪه ڪاري وڪاردارئيهڪا جيٽهان بسنديت. پيشههري رم گئيرسركاري گل انت ڪه هاسين ڪارزندئيهڪا بابتا جوڙ ڪنگ بوتنگ انت وڪاردار وڪارياني جهگيرئيهڪا حسابا ڪانوئيهڪا ردا وئي پيشههري اموراتاني سرا اشان لهتين زمهداري هست. چه اشاني سلاهيت و اهتياران يڪ اش انت ڪه ڪاري وڪاردارئيهڪا نيما جيٽهان آ هم چه وِشان ڪنگ و مٽينگئيهڪا راها بسنديت.

۳ ڪارئيهڪا ادارها تشڪيس و جيٽه سنديئيهڪا هئيت: اگن ڪارئيهڪا اسلامي جرگهيا پيشههري رماڪاري وڪاردار وِشان ڪنگ مبنت جيٽه «تشڪيسئيهڪا هئيتا» پيش ڪنگ بيت تانڪه اشئيهڪا سرا رسيدگي بڪنت. تشڪيسئيهڪا هئيتا سئيهڪا باسڪ هست:

۱. چه ڪار و راجماني ڪارمانئيهڪا ادارها يڪ جهگيرئيهڪا

۲. سنئيهڪا ڪارمسترائي يڪ جهگيرئيهڪا ڪه اشيا استانئيهڪا ڪارداراني پيشههري رماني بئجاه گچئيهڪا ڪنت

۳. ڪارياني يڪ جهگيرئيهڪا ڪه اشيا استانئيهڪا ڪارئيهڪا اسلامي جرگهاني هماهنگئيهڪا بئجاه گچئيهڪا ڪنت

لس وڙا ڪسانئيهڪا شهران تشڪيسئيهڪا هئيتا يڪ شاهه هست و مسترين شهران چنت شاهه هست تانڪه رهبندياني ردا آ شهر يا دمگئيهڪا ڪاري وڪارداراني جيٽهاني سرا رسيدگي بڪنت. ائيهڪا هئيت هر جيٽهئيهڪا سرا رسيدگي ڪنگا رند وئي پئيسلها دئيت. اشيا رند جيٽهئيهڪا دوئين نيمگئيهڪا مردمان هڪ هست ڪه ائيهڪا پئيسلهائيهڪا سرا ۱۵ روچئيهڪا تها ائتراز بڪنت. اگن ائتراز ٻه بيت گڙا جيٽهئيهڪا سرا پدا مان ڪارئيهڪا ادارهئيهڪا جيٽه سندي هئيتا رسيدگي ڪنگ بيت. جيٽه سندي هئيتا ۹ باسڪ هست. آ اش انت:

۱. ڪارياني سئيهڪا جهگيرئيهڪا اشان استانئيهڪا ڪارئيهڪا اسلامي جرگهاني هماهنگئيهڪا بئجاه يا ڪارياني پيشههري رماني بئجاه يا دمگئيهڪا يونيتاني ڪاري جهگيرئيهڪا مجلس گچئيهڪا ڪنت

۲. ڪارداراني سئيهڪا جهگيرئيهڪا اشان دمگئيهڪا يونيتاني ڪارمستر گچئيهڪا ڪنت

۳. سرکارے سئے جھگیر کہ اش انت:

(ب) دمگئے کمک کاری، کار و راجمانی آسرائے مدیرکل یا اشیئے جھگیر

(ب) شھرے پرماندار یا آبیئے جھگیر

(ج) دمگئے دادگستریئے کارمستری یا آبیئے جھگیر

جیڑہ سندی ہئیت چہ کاگدے راہا دوپن نیمگئے مردمان رسیدگیئے منندا لوٹاننت و اگن دوپن نیمگئے مردم ساڑی نبوتنت ہئیت جیڑھئے ردا پئیسلہ دنت. اے ہئیت باید انت گیشاگیش یک ماہئے تھا وتی پئیسلہا بدنت. ہر پئیسلہے کہ چہ اے کارگلانی نیمگا دئیگ بیت پگا انت و باید انت اشیئے سرا امل کنگ ببیت. ہما پئیسلہ کہ جیڑہ سندی ہئیت و تشکیسئے ہئیت دئینت پگا بئیگا رند دمگئے دادگستری- مدنی حکمانی اجرائے کارگل اشان اجرا کنت.

۴ اداری ادالتئے دیوان: بل ترے تشکیسئے ہئیتئے پئیسلہ (اگن چہ جارکاگدے دئیگا

رند ۱۵ روجئے تھا اشانی سرا اترازے مبیئت) و جیڑہ سندی ہئیتانی پئیسلہ پگا انت و باید انت اشانی سرا امل کنگ ببیت، بلہ اشانی سرا «اداری ادالتئے دیوانا» اتراز کنگ بیت. بزان دوپن نیمگئے مردم کاری ببیت یا کردار چہ نامگپتگین ہئیتانی پئیسلہانی پگا بئیگا رند گون کانونی گامانی رندگیریا (دادہاست و مدکرانی پیش کنگا) اے پئیسلہانی سرا اتراز کرت کنت و اشیا لوٹت کنت کہ اے کوٹاہ کنگ ببنت. اے ہبرے گوشگ الی انت کہ اداری ادالتئے دیوانا تشکیسئے ہئیت و جیڑہ سندییئے ہئیتئے پئیسلہانی سرا اتراز سٹوب نبیت کہ اے پئیسلہانی اجرائے دیم دارگ ببیت. مگن اش کہ اتراز کنوکئے دزبندیئے سرا انچین ہکے دئیگ ببیت کہ رسیدگیا پیسر اجرایی کارانی دیم فوری ہسابا دارگ ببیت. گڑا نامگپتگین ہئیتانی حکمانی کاربیئیئے دیم تان ہما و ہدا کہ اداری ادالتئے دیوان پگا پین ہکما بدنت دارگ بیت.

← کارے ادارہا شکایتئے کاروڑ

اگن کاری ادیا بکنت کہ کردارا آبیئے ہک پادمال کرتگ و آبیئے دئینکار انت و اسلامی جرگہ یا پیشہی رما آبیئے رٹوگا اسرے نبوت گڑا یا وت یا چہ وتی کانونی جھگیر یا چہ

وتی وکیلے راہا کارے ادارہا شکایت بکنت. شکایت و آییے سرا رسیدگی مان سچھین گمان ابید چہ اداری ادالتے دیوانے گمان میت انت و پہ اشان زرے گرگ نبیت و لہتین تشریپاتانی ردا بیت. اے تشریپاتانی رندگیری آلی انت و اگن اشانی رندگیری مبیٹ گڑا بوت کنت کہ کارنیے دزندیے سرا رسیدگی کنگ مبیٹ. چہ اے اہمین تشریپاتان یکے «دادہاست» انت کہ دیما اشیے بارٹوا ہبر کنگ بیت.

دادہاست: کاردارے ہلاپا شکایت یا داوائے پیش کنگے واستا باید انت دادہاستے کاگد کارمرز کنگ ببیت کہ چاپی دروشما انت. دادہاستا باید انت اے شرائٹ ببنت:

۱. ہاسین چاپی کاگدانی سرا نبیسگ ببیت
۲. پارسی زبانا ببیت
۳. کارنیے اول نام، بُنام، پتے نام، پیدائشے سال، راجی نمبر، بُندرے ڈس و نشان و ہمہ ہئیمہ کارجاہا کارنیے کارزند و آییے کاری سابقہ نبیسگ ببنت
۴. کاردارے اول نام، بُنام و بُندرے ڈس و نشان نبیسگ ببنت. اگن کاردارے شکایت بیت و کارجاہ برجاہ انت گڑا کارجاہ آییے کانونی بُندر ہساب آرگ بیت.
۵. لوٹتگین و اشیے تلج کنگ. «لوٹتگین»، ہما کار انت کہ کاری لوٹت آییے ہابتا ہئیسلسہ ڈیگ ببیت. پہ درور اگن کاردارا کاری چہ کارا در کرتگ لوٹتگین چیرے «کارے واتر کنگے واستا کاردارے ہج کنگ» انت
۶. دادہاست دنیوکے دزنام یا لنگکے نشان
۷. اگن شکایت کنوک ہکوی شکسے (بزان کمپنی) ببیت گڑا دادہاستے تھا ہکوی شکسے نام و ڈس و نشان نبیسگ ببنت
۸. اگن شکایت کنوکے جھگیرا دادہاست پیش کرتگ گڑا باید انت آییے اول نام، بُنام، پتے نام، پیدائشے سال، راجی نمبر و آییے بُندرے ڈس و نشان دادہاستا نبیسگ ببنت و آییے جھگیریے نامے درج ہئیکے سند دادہاستا لچینگ ببنت.
۹. دادہاست و آییے ہئیسوتین کاگدانی شمار لوٹتگینانی کساسا و چہ اشیا یکے گیش ببیت

دانکا ۱: اگن دادہاستا ردیے مان بیت، کارٹریج ادارہ اشیا ایپد کہ دادہاستا زوریت «شَرّ کنگئے گشتاکے» دنت و شکایت کنوکا پہ دادہاستے شَرّ کنگ و پدا راہ دئیگا ۴۸ ساہت وهد دنت. اگن اے دئورانا دادہاستے ردی گرگ مہنت دادہاست رد کنگ بیت. البت شکایت کنووک توائنت پدا دادہاستے تئیار بکنت و پئیش بکنت.

دانکا ۲: داوا و دادہاستے پئیش کنگئے وژ و پئیم و ہمے پئیما ائوراک و گشتاک و داوتنامہ و کارٹریج جیڑہ سندی ہئیتانی پئیسلاہانی ابلاک الکترونیکی درووشما و چہ «کارٹریج رابتھانی کلئین سیستمے» راہا بنت. اگن یک شہریا الکترونیکی دادرسی و کارٹریج رابتھانی کلئین سیستم برجاہ نبوتگ اے کار دستی وژ و پئیما بیت. ہما شہران کہ الکترونیکی دادرسی ہست شکایت کنووک چہ داوائے پئیش کنگا پیسر باید انت گون وتی مَبایل نمبرئے دئیگا) پہ ائوراک و اشئیے و آئیے ابلاکا) کارٹریج رابتھانی کلئین سیستما چہ اس ام اسئے راہا وتی ناما درج بکنت. نامئے درج کنگا رند کارمرزی نام و کارمرزی نامئے گوزگال آئیے داتگین مَبایل نمبرئے سرا چہ اس ام اسئے راہا دیم دئیگ بیت. ہمے پئیما ہما مردم کہ آئیے شکایت بوتگ آئیے نامئے درج کنگ کارٹریج رابتھانی کلئین سیستما المی انت. اے سیستما لوئتگین مردمئے نامئے درج نبئیگ و نیٹ رسیدگیئے منندان ساڑی آئیے نبئیگ سئوب نبیت کہ جیڑہ سندی سرشون رسیدگیئے کارا مکنت. جیڑہئے ہریک نیمگیئے مردم وهدے کارٹریج رابتھانی کلئین سیستما وتی ناما درج کنت و آئیہ کارمرزی نام و کارمرزی نامئے گوزگال رسیت گون اشیا سیستما مان بوت کنت و المین گامگیجانی بارثوا و وتی فایلے بارثوا آئیہ سرپدی رسیت. اگن شکایت کنووک و لوئتگین مردم بلوئنت پہ وتی داوائے پئیش کنگا، وتی دیمپانیا یا کہ رسیدگیئے منندان بھر زورگا جھگیر یا وکیلئے ناما پئیش بکنتت گڑا دادہاستے پئیش کنگا یا منندا بھر زورگا پیسر باید انت چہ کارٹریج کلئین سیستمے راہا پہ جھگیرئے دارگا گامگیجان بزورنت و جھگیرئے جند ہم باید انت پیسرا وتی ناما درج بکنت.

رسیدگیئے منند

تشکیسئے هئیتئے منند (بنداتی هئیت) گۆن سئے باسکئے ساڑی بئیگا برجم دارگ بیت. باسکانی بارثوا پیسرا هبرکنگ بوت. منندئے مسترکارئے وزارتئے جهگیرانت و گیشترتئیئے هؤثانی سرا پئیسله دئیگ بیت.

چیژه سندی هئیتا ۹ باسک هست و کماکم هیت باسکئے ساڑی بئیگا گۆن اشیئے منندا رسمیت بیت و اشیئے پئیسله کماکم پنج باسکئے منگی هؤثانی بنیانا بنت. منندئے مستری کار و راجمانی آسراتئے اداره- کمک کاری کارگئے مدیرکلا گۆن انت. په منندئے ساڑی بئیگا باید انت چیژھے دوین نیمگئے مردم داوت دئیگ بنت و دوین نیمگئے مردم تواننت وت منندا بهر بزورنت یا که وتی جهگیرا پیش بکننت و لایهه راه بدئینت. اگن شکایت کنوک یا هما مردم که آییئے شکایت بوتگ یا اشانی جهگیر منندا ساڑی مینت، اشانی ساڑی نبئیگا پئیسلهئے دئیگئے سرا اسرے نبیت. اگن شکایت کنوک رسیدگیئے منندا ساڑی مینت و رسیدگیئے سرشؤن ابید چه شکایت کنوکئے هبرانی گرگا چیژھے سرا پئیسله بدنت گڑا «شکایت کنوکئے دادهاستئے کؤتاه کنگئے» پئیسله دئیگ بیت و اگن چه دوین نیمگئے مردمان یگے ساڑی مینت گڑا رسیدگیئے منند ایوکا یک رندے برجم دارگ بوت کنت. اگن دوین نیمگئے مردم گۆن یکدومیا بئنت گڑا چیژھے سرا رسیدگی هلاس بیت.

وتی ادیایا چه پئیما سابت کرت کنین؟

وهده کاری کارئے ادارها گوشیت که کاردارا آییئے هک پادمال کرتگ وڑے نه وڑے آییئے ادیایا باید انت سابت کنگ ببیت. بزانت ایوکا ادیایئے جند متگ نبیت. په ادیایئے سابت کنگا باید انت دلیل پیش کنگ ببیت. ائولی دلیل «اکرار» انت. مسال هبرا اگن کاردار اکرار بکننت که کاری راست گوشیت گڑا په آدگه دلیلانی پیش کنگا زلورئے نکپیت. پمیشکا که لس وڑا کاردار اکرار نکنت گڑا آدگه دلیل باید انت دئما آرگ ببنت. رندا سند و مدرکان اهمین کردے بیت.

په درور اگن کاری بگوشیت که کاردارا چه متگین ماجبا آییارا کمتر داتگ گڑا

آتوانت بانکی رسیدان دلیلے ہسابا پیش بکنت. دگہ یک دلیلے هست کہ اشیا «امارے» گوشت. پہ درور کارزانتے ہئیال یا ہند و دمگی پٹ و پؤلے سورتجلسہ. گواہی دئیگ ہم امارہے یک تھرے ہساب آرگ بیت.

اگن کاردار ہمے ادیائے سرا کہ کاریا کارجاہا ہلاپکاری کرتگ آییآ چہ کارا بکشیت. گڑا کاری چہ وتی ہمکارانی نیاما لہیتنا گنواہ کرت کنت کہ آبگوشتن کاریا ہلاپکاریے نکرتگ. چیا کہ کارے ادارہ وتی تشکیستے سرا یا چہ دوین نیمگئے مردمان یکئیے دزبندیے سرا حکم دنت کہ ہند و دمگی پٹ و پؤل بیت یا کہ کارزانتے ہئیال جُست گرگ بیت. ہند و دمگی پٹ و پؤلا کارے ادارہے تپاس کنوک کارجاہا رنوت و گوون کاری و ہما مردمان کہ آیان اے بارنوا سریدی هست ہبر کنت. کارزانتے بابتا ہم چش انت کہ ہما سرہال کہ آیان بارنوا کارزانتے ہئیالے جُست گرگ پکار انت، آیان بارنوا چہ کارزانتا جُست گرگ بیت و آییے ہئیالے بُنیاتا پئیسالہے دئیگ بوٹ کنت.

پہ درور

← وکیل

چہ جیڑھے دوین نیمگئے مردمان (شکایت کنوک و ہما کہ آییے شکایت بوتگ) ہر یکے پہ وتی ہگانی پد جنگ و دیمپانیا وت یا گوون جھگیرینے گچین کنگا کہ آییآ سرجمین اختیار گوون بننت گامگیجان بزوریت. تہ گڑا الٰہی نہ انت کہ کزایی رہشون و دادگستریے مہکھانی پئیمہ جھگیر چہ دادگستریے وکیلان بیت، مان کارے جیڑہ سندی سرشونان چہ جیڑھے مردمان ہر یگیا اے ہک و اختیار هست کہ لس و آمین سندتے بُنیاتا یا رسمی وکالتنامہتے ردا رسمی اسنادانی کارگستیا ہر مردمیا (تنتنا ہما کہ وکیل نہ انت) وکالت بدنت و آییآ وتی جھگیر بکنت. جھگیر شکستے جندے پئیمہ انت و وڑے نہ وڑے آییے وکیل ہساب آرگ بیت. البت اگن وکالت دئیوک بلوئیت وتی جھگیرے مہرپی نامہا آییے اختیارانی سرا ہدبندی بکنت اے کارا کرت کنت. پہ درور انہشت کنت کہ جھگیرا ہک نیست کہ گوون کاردارا و شان بیت و گوون آییآ بٹھیت. یا کہ آییآ انچین اختیارے نیست کہ چہ کاریے متالباتانی بھرتا

بگوزیت. بچاریت کہ اداری ادالتے دیوان کزایی سرشونے و اگن کاری بلوٹیت کہ پہ وت وکیلے بداریت آباد انت چہ دادگستریے وکیلان یگتا پہ وت بداریت.

پمیشکا کہ کاری و کردارے جیڑہ ہکوکی مسلھے و بازین وهدان اشیا سوھنوین مردم درکار انت کاریانی گیشترین بھر کہ پہ وتی ہگانی پد جنگا کارے ادارھا یا اداری ادالتے دیوانا رثونت، اشان بازین ہب و واہگے ہست کہ وتی وکیل یا جھگیرا چہ دادگستریے وکیلانی نیاما گچین بکننت و مہرپی بکننت. پمیشکا کہ کارے جیڑہ سندی سرشونان جیڑھے دوین نیمگے مردم ہرکسپا وتی وکیل یا جھگیرے ہسابا گچین کرت و پیش کرت کنت و دادگستریے وکیلے گچین کنگا ہرچ و درچ ہست دوین نمینگے مردم کارے جیڑہ سندی سرشونان ہم چہ دادگستریے وکیلانی بُنجاھا (کزایی درگیرے ادارھا) درگیری و درگیری کنوکیں وکیلانی مہرپیے دزبندیا کرت کنت. ہما شرتا کہ ۱. دزبندی کنوکیں مردمے اڈایا کانونی دلیل و مدرک ببیت. ۲. دزبندی کنوکیں مردما مالی جئوازه ببیت. تہ گزا ہما کاری کہ آیان وکیلے ہرچ و درچانی پُر کنگے جئوازه نیست، تواننت گواھے نثار بکننت کہ اشانی مالی ناتوانیا پگا کنت و دمگے پُریسپہین مردمانی دستا اشیا دزنام بجننت. گزا وکیلانی بُنجاھے درگیری ادارھا برثونت و درگیری کنوکیں وکیلے دارگے دزبندیا بکننت. کزایی درگیریے ادارہ آدممے دزبندیے سرا رسیدگی کنت و اگن وکیلے دارگ و مہرپی المی ببیت گزا وکیلانی بُنجاھے زفیلی وکیلنا پہ اے کارا گیشٹینیت. اگن کزایی درگیریے ادارہ دزبندی کنوکیں مردما لاهک مزانت آییے دزبندیا نمٹیت. انچین جاورنا دزبندی کنوکیں مردم ۱۰ روجے تھا وکیلانی بُنجاھے بورڈے کزا اتراز کرت کنت. وکیلانی بُنجاھے بورڈ ہم اترازے سرا رسیدگی کنت و گڈی پئسلھا دنت. اگن بُنجاہ درگیری کنوکیں وکیلے دارگا بمٹیت درگیری کنوکیں وکیل چہ موگلا زر نگیت. انچش ہم ہما مردم کہ آسانی مُبتین شئور و سلاہ پکار انت، آتواننت دادگستریے وکیلانی بُنجاھا (کزایی درگیریے ادارھا) برثونت و چہ اشیے وکیلانی مُبتین شئور و سلاھا بہر مند ببنت، یا کہ تواننت چہ سہیے ۹ بگر تان ساہت ۱۱ آگون مرکزے وکیلانی بُنجاھے ٹلپون نمبر ۷۷۶۱۴۴۶۴ - ۰۲۱ آرہوت بکننت و مُبتین شئور و سلاہ بکننت.

ہم پئیما مردم توانت دادگستریانی تھا «کزابی ارشاد و دزگیرئے» ادارہا برئوت و مُپتین شئور و سلاہ بکنت. استانانی گیشترین وکیلانی بُجہان دادگستریئے بلڈینگان کوٹپے هست و اوڈا ہم مُپتین شئور و سلاہ دئینت.

رسیدگیئے آسر و پئیسلہئے دئیگ

رسیدگیئے ہلاس بئیگا رند تشکیسئے ہئیتئے سرا انت کہ وتی پئیسلہا گیشاگیش ہپتگئے تھا بدنت. چہ ابلاگئے وهدا تان ۱۵ رُوجا تشکیسئے ہئیتانی پئیسلہانی سرا انتراز کنگ و دوارچارپئے لوٹگ بوت کنت. اگن چہ دوین نیمگئے مردمان یگیا پئیسلہئے سرا انتراز ببیت باید انت کانونی مہلتئے دئورانا وتی انترازا جیڑہ سندی ہئیتئے کڑا پئیش بکنت. اگن چُش مکت و انترازئے وهد ہلاس ببیت تشکیسئے ہئیتئے پئیسلہ پگا انت و باید انت اجرا کنگ ببیت. جیڑہ سندی ہئیت فایلئے زورگا رند انترازئے ہڈ و ابیلا و ہما گپئے بارئوا کہ تشکیسئے ہئیتا آییئے سرا پئیسلہ کرتگ رسیدگی کنت و نیٹ وتی پئیسلہا دنت. جیڑہ سندی ہئیتئے پئیسلہ پگا انت و باید انت اجرا کنگ ببیت.

← اداری ادالتئے دیوانا کارئے ادارہئے پئیسلہئے سرا انتراز

بلّ ترے جیڑہ سندی ہئیتئے پئیسلہ پگا انت و باید انت اجرا کنگ ببنت بلہ اداری ادالتئے دیوانا اشانی سرا انتراز بوت کنت. کاری و کاردارئے جیڑہانی سرا جیڑہ سندی ہئیتئے پئیسلہانی سرا انتراز کنگئے واستا سئے ماہ وهد هست. بزان چہ پگائین پئیسلہئے ابلاگا رند. اگن پائندگمندیں مردم بگوشیت کہ پئیسلہئے بارئوا آبیآ سریدی نرستگ و ہال دئیگ نبوتگ گڑا دیوان چہ رسیدگیئے بنداتا پئیسر ابلاگئے سرا رسیدگی کنت و اگن آییئے نرّا پائندگمندیں مردمئے ادیا راست ببیت گڑا رسیدگیا بندات کنت.

اداری ادالتئے دیوانا رسیدگیئے بندات گون پائندگمندیں مردم یا آییئے وکیلئے دادہاستا بندوک انت. نون اداری ادالتئے دیوانئے شاہان بنداتی دادہاست چہ کلین ملکئے کزابی الکترونیکین کارگسانی راہا پئیش کنگ بنت، بلہ اے وهدی دوارچارپی گامئے دادہاستئے پئیش کنگ چہ اے کارگسانی راہا بوت نکنت. تہرانا دوارچارپی دادہاستانی پئیش کنگ گون اداری ادالتئے دیوانا رئوگا بوت کنت و آدگہ شہران

اداري ادالتن ديوانن جهڳيرين ڪارگساني رٿوگا ڳون بوت ڪنت ڪه استاناني بڻجاهان دادگستري ادارهاني تها انت و هم پئما چه پستنه راها اشاني پيش ڪنگ بوت ڪنت. البت هما مردم ڪه تهرانه اُستانا ڏن نندوڪ انت اشاني سرا په اشيا ڪه دوارچاري گامنه دادهستا تهرانا اداري ادالتن ديوانا پيش بڪنت هذبنديه نبوتگ و هرڪس توانت دوارچاري گامنه دادهاساتا هم ديوانن جهڳيراني ڪرا ڪه استان و ادارهاني تها انت پيش بڪنت و هم تهرانا اداري ادالتن ديوانا برئوت و اشيا پيش بڪنت. دادهاسا بايد انت چاڀي هاسين ڪاغدي سرا، پارسي زبانا تهينگ ببت و جيڙهن دوئين نيمگنه مردمان شمارا ببت و چه اشيا يڪ گيش ببت.

هما مردم ڪه ڪارن ادارا آيينه شڪايت بوتگ، اگن آبلوئيت چه اداري ادالتن ديوانن راها اشين سرا ائتزاز بڪنت و پميشڪا ڪه اداري ادالتن ديوانا شڪايت ڪنگ ايوڪا سئوب نبيت ڪه اشين اجرائن ديم گرگ ببيت گرا آدمم شڪايت و ائتزازن درگتا يا ڪه چه ائتزاز ڪنگ رند چه اداري ادالتن ديوانن شاها لوئت ڪنت ڪه «اجراڀي ڪاراني ديمنه دارگنه و استا هداري هڪنه» ببت. اگن ديوانن شاهن ڪرا سرهالن زلورت و اشيا بئيگ پڪا ببيت گرا آهدارڪي هڪنه دنت ڪه ڪارن ادارهن پئسلهن اجرا دارگ ببيت.

چه اشيا رند ڪه فايل اداري ادالتن ديوانن شاها راه دئيگ بوت گرا شاهن ڪارمسترن هڪمنه سرا دادهاسا و اشين پئوسئين ڪاغداني يڪ ڪاپه همابينه ڪرا راه دئيگ بيت ڪه آيينه شڪايت بوتگ. آيينه سرانت ڪه ماهنه تها په پسنو راه دئيگا گمگيجان بزوريت. پسنو نگرگ سئوب نبيت ڪه رسيدگي مبيت و پئسلهه دئيگ مبيت. رسيدگي ڪنوڪين شاه توانت هر پئمين پٽ و پوله بڪنت يا ڪه هر المين گمگيچ بزوريت يا ڪه اشيا چه ڪانونداري وائنه زابتان بلوئيت. هم پئما اداري ادالتن ديوانن شاه چه رسيدگي و پٽ و پولاني سرجم بئيگا رند يڪ هبتگنه تها وتي پئسلها دنت.

ديوانن پئسلهن دئيگا رند جيڙهن هر نيمگنه مردم يا اشاني جهڳير چه ابلاگا رند بيسر روچن تها اداري ادالتن ديوانن شاهاني ڪرا دوارچاريه دزبنديا ڪرت ڪنت.

دوارچاريے دزبنديا گون بندوکين تشریپات دادهاستے هسابا بنداتی گامانی پئیمما آنت. اگن دوارچاريے شاه ائراز کنوکے ایرازا ممئیت بنداتی شاهے پئیسلهامئیت و اگن چؤ ممیت اشیا کؤتاه کنت و رسیدگیا رند پئیسله دنت. اداری ادالتے دیوان- دوارچاريے شاهے پئیسله پگا آنت و باید انت اجرا کنگ ببنت و مسترین سرشؤنیا به اشانی کؤتاه کنگ و بدلینگا اهتیار نیست.

← جیژه سندی سرشؤنیا پئیسلهانی کارپری و اجرائے وژ و پئیم

پگائین حکم و پئیسلهه دئیگا رند اشیه کارپری و اجرائے وهد انت. بزانت فایله حکمانی کارپری کارگلا رئوت و هما مردم که مهکوم بوتگ آییبا گوشگ بیت که حکما اجرا بکنت. اگن کاردار وهیدے سراکارے جیژه سندی سرشؤنیا حکما اجرا مکت پائدگمندی مردم بزانت کاری یا حکمانی کارپریے کاری توات اشیا دادستانیا هال بدنت تانکه کاردارے بابتا کانونی امل ببیت. چتیا که هکمه اجرا نکنگ جرے. انچش هم اگن کاردار په زریے دئیگا مهکوم بوتگ و اشیا مدنت کاری توات آییے مال و مدیان زیت بکنت.

سرشؤن

- کارئے کانون مسؤب ۱۳۶۹
- کارئے دادرسیئے آیین مسؤب ۱۳۹۱
- بیروزرکاری بیمهئے کانون مسؤب ۱۳۶۹
- راجمانی مانزمانیئے کانون مسؤب ۱۳۵۴
- آسرات و راجمانی مانزمانیئے کلین نزامئے جوؤزشتئے کانون مسؤب ۱۳۸۳
- هوربند و اداری ادالتئے دیوانئے دادرسی آیینئے کانون مسؤب ۱۳۹۲
- کارئے کانونئے تاپدارین کارجاهان کار کنوکین کاریانی سالیهیهئ ائییدی و مُرئئے گیشینگئے کانون مسؤب ۱۳۷۰
- لوگی کارزندانی رد و بندینگ و پله مرزیئے کانون مسؤب ۱۳۸۵
- راجمانی مانزمانیئے کانون-گران و تاوان دئیوکین کارزندانی آیین نامه مسؤب ۱۳۸۵
- بیروزرکاری بیمهئے کانونئے کار بندگئے آیین نامه مسؤب ۱۳۶۹
- کارئے کانون مسؤب ۱۳۷۰ ئے شانزدهمی ماده- تشکیسئے هئیت و جیزه سندی هئیتانی پکانین پئیسلهانی کاربرئے وؤ و پئیم

« یہ ہما کاریان کہ بلکین آیان وڑے نہ وڑے
وقی کارے بارئوا اڑ و جنجال ببیت اے کتابک
ہکوکی کارامد و املی رھشؤن. اے رھشؤنی
کتابکا کؤشست ہیمے بوتگ کہ کارے ہکوکی
بُنگپ ارزان و پھم بئیگی زبائیا پِیش کنگ ببت.
اٹولی برا اے کتاب «شیرین عبادیے بُنیادیے»
پرمائشے سرا نبیسگ بوتگ و لس مہلوکا میت
دست کپیت.

